

SISUKORD

Sissejuhatus	3
EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT	4
Olulisemad tegevused aruandeaastal	7
2020. aasta mentorkoolitused maakondades	24
ERKL 2020. raamatupidamisbilanss	25
ERKL 2020. tulemiaruanne	26
PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED	27
HARJUMAA	27
HIIUMAA	33
IDA-VIRUMAA JA NARVA	35
JÕGEVAMAA	36
JÄRVAMAA	38
KIHNU	39
LÄÄNEMAA	40
LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA	41
MUHU	43
PÕLVAMAA	44
PÄRNUMAA	45
RAPLAMAA	48
RUHNU	49
SAAREMAA	50
SETOMAA	52
TARTUMAA	54
VALGAMAA	57
VILJANDIMAA	58
VORMSI	60
VÕRUMAA	61
ALALIITUDE AASTAARUANDED	64
KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID	70
TEGEVUSPLAAN 2021*	77

Aastaraamatu panid kokku Liis Burk, Liina Veskimägi-Iliste, Liivi Soova, Kätli Saarkoppel-Kruuser, Karin Vetsa, Lembe Sihvre, Anu Randmaa
Keeleliselt toimetas Hille Saluäär
Esikaane kujundas Kadi Pajupuu

Täname kõiki, kes andsid panuse aastaraamatu valmimisse!

Sissejuhatus

2020. aastal oli ajal eriline mõõde, piirangud mõjutasid meie sektorit väga otseselt. See aasta tõi uued väljakutsed, kohanemise, uue lähenemise, probleemide kõrval traditsioonide hoidmise.

Paljud valdkonnale tähtsad suursündmused, kursused ja meistrikojad jäid toimumata, loodetud tulu saamata. Kriisiolukord on pannud proovile nii käsitööettevõtjad, meistrid, koolitajad kui ka korraldajad.

Ilma toetusmeetmete ja palgatoetuseta oleks hakkamasaamine veegi keerulisem. Palusime valdkonnale toetust Kultuuriministeeriumi ja EVEA kaudu. Pikk protsess päädis Eesti Rahvakultuuri Keskuse toetusmeetmega, mis oli suunatud meie liidu liikmetele. Käsitööliit ise oma tegevusele kriisiabitoetust ei saanud, aga toetus oli liikmetele kergenduseks ja andis võimaluse edasi tegutseda. Materiaalse toetuse kõrval oli väga oluline ka teadmine, et meist hoolitakse ja meie tegevust väärtustatakse.

2020. aasta oli ka digikultuuriaasta. Tartu Käsitööklubi korraldas juubeli puhul e-konverentsi „Digikultuuriaasta 2020. Kunst ja käsitöö, traditsioonid ja disain“. See oli põnev kogemus. Virtuaalne rahvarõivaste tuulutamine sujus samuti kenasti. Mardilaada toimumine virtuaalsel moel oli meile kõigile väljakutse, saime sellega kenasti hakkama. Oleme kogemuse võrra rikkamad. Huvitav oli aasta jooksul katsetada uusi koosolekute pidamise viise ja kohtuda üle maailma inimestega täiesti uuel moel. Nii palju e-poode pole vist käsitööettevõtjad ühelgi varasemal aastal üles ehitanud. Uus aeg vajab uusi oskusi, kiiret mugandumist, pidevat enesetäiendamist. Virtuaalkoolitused on uus normaalsus, kuigi õppida on selle õpetamisviisi juures meil kõigil veel väga palju.

Aastateema „eesti-oma-pits“ keskendus traditsioonilistele rahvuslikele pitsidele. Toimusid kohtumisõhtud meistritega ja mitmed näitused üle Eesti. Aastateema suurhetk oli planeeritud juulikuusse, kui Eesti pidi võõrustama rahvusvahelist OIDFA maailma pitsikongressi ja peaassambleed. Viiruspuhangust tingituna jäi ka see ettevõtmine toimumata.

Õnneks oli 2020. aasta suvi päikseline, mis andis nii mitmelegi paikkonnale võimaluse ennast nähtavaks teha. Olen päris kindel, et mõnigi Eestit avastav huviline leidis sellel retkel tee käsitöö juurde. Mõistmine, et iga käsitöös on taga tegija, oskused, traditsioonid, identiteet ja väärtused, sai kindlasti selgemaks. Paraku jäi poolteist kuud teenimisvõimalust siiski liiga lühikeseks ja siseturist ei jõudnud kaugeltki igasse käsitööpoodi, meistrikotta või keskusesse. Eriti nukker oli ja on olukord Tallinna vanalinnas.

Vaatamata kõigele on aastaaruandes ülevaade 2020. aastal toimunud. Ma kiidan kõiki tegijaid. Tänan teid, kes te oma positiivse suhtumisega olete meie tegemisi edasi viinud ning kaaslasti oma teadmistega aidanud ja toetanud!

Teeme koostööd, toetame meistrit, väärtustame pärandit – täna ja homme!

Liina Veskimägi-Iliste, ERKLi juhatuse esimees

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT AASTAARUANNE 2020

Kutsumus ja kohustus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (edaspidi *ERKL* või *käsitööliit*) väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid, arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

Olulisem aruandlusaastal, teema-aasta *est-oma-pits*

Lühifilmide teine ring erinevatest käsitöötehnikatest.

Mardilaat toimus virtuaalselt ja väiksemate sündmustena paikkondades.

Jätkus „Meister kooli“ aktsioon.

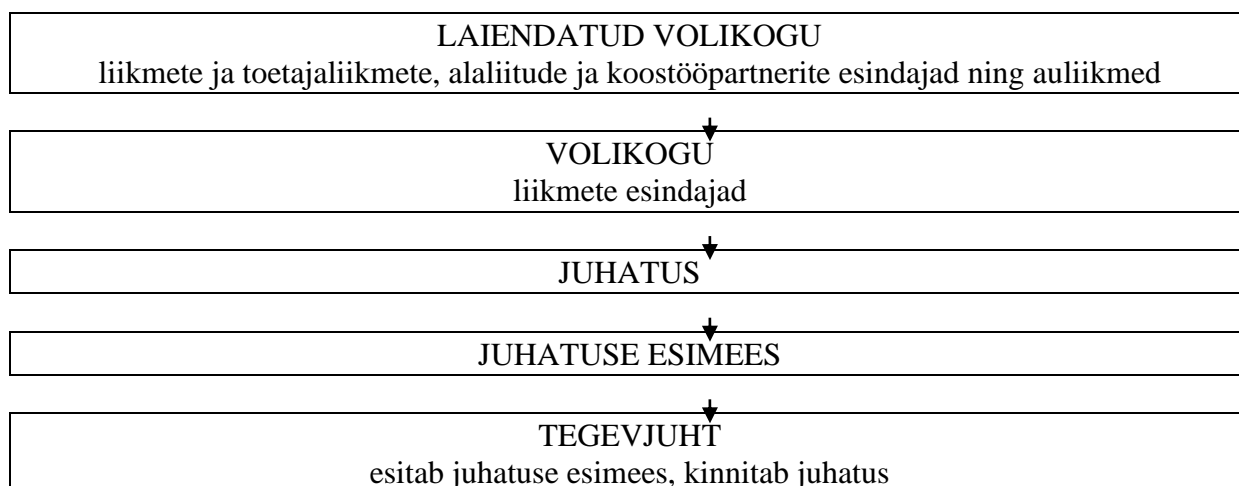
„Teel meistriks“ näitus ja veebikataloog.

Väljaanded: „Mehed teevad käsitööd“

Traditsioonilised ettevõtmised:

8. veebruar	Volikogu ja pärandihoidja auhindade üleandmine
7. juuni	Virtuaalne rahvarõivaste tuulutamine
15.–16. august	XIX Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas
18. september	Juhtide kool
17. oktoober	X „Käsitöökojad üle maa“
6.–8. november	Virtuaalne XXIV Mardilaat, sündmused paikkondades
Detsember	„Muinasjutulised jõulud Tallinna vanalinnas“, erinevad tegevused käsitöökeskustes

ERKLi struktuur

Liikmed

- **Auliikmed** – Erna Aljasmets, Saima Loik, Anu Raud, Ingrid Rüütel, Igor Tõnurist

Paikkondlikud keskseltsid, käsitööühendused ja -keskused:

Harjumaa ja Tallinna Keskselts, Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber, Lahemaa pärimuskoda, Kesk-Eesti Käsitööselts, Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts, Maarja-Magdaleena Gild Pärnus, Viljandimaa Rahvakunstiühing, Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts, Läänemaa Käsitöö Liit, Seto Käsitöö Kogo, Muhu käsitööselts „Oad ja Eed“, Hiiumaa Käsitööselts, Aila Näpustuudio, Haapsalu Käsitööselts, MTÜ Loometöö, Kose Kunsti ja Käsitöö Selts, Katre Meistrikoda, Tõstamaa Käsitöökeskus, Pärnu Pitsistuudio, Tartu Maanaiste Liit, Kihnu Muuseum, Narva Klubi Käsitöö, Vana-Võrumaa Käsitöö, Põltsamaa Käsitööselts, Põlva Käsitööklubi, Rahvakunsti Klubi, Raplamaa käsitööseltsing Süstik, Saaremaa käsitööühendus KadakMari, Tartu Käsitööklubi, MTÜ TuleLoo, Vormsi Käsitööselts, MTÜ Kirävüü, MTÜ Ruhnu Kultuuri Ait

ERKLi toetajaliikmed – 42 käsitööga tegelevat ettevõtjat

ERKLi alaliidud

Kangakudujad – Karmen Kroonmäe, Iapitöömeistrid – Marja Matiisen, Ene Pars, mänguasjameistrid – Lembe Sihvre, Käsitööettevõtete Liit – Liivi Soova, Lihula Lilltikandi Selts – Urve Selberg, pitsimeistrid – Priit Halberg, MTÜ Rahvarõivas – Anu Randmaa, väikekandlemeistrid – Toivo Tähemaa, rahvuslik puutöö – Meelis Kihulane, vildimeistrid – Liina Veskimägi-Iliste

ERKLi liikmesus

- Eesti Folkloorinõukogu
- Eesti Vabariidusliit
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA)
- Vanalinna Ettevõtjate Ühing
- Euroopa Rahvakunsti ja Käsitööföderatsioon
- Põhjamaade Käsitööliit

Koostööpartnerid

SA Kutsekoda, Eesti Rahvakultuuri Keskus, Hopneri Maja

Koolid: Eesti Kunstiakadeemia, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Tartu Kõrgem Kunstikool, Tallinna Rahvaülikool, Tallinna Kopli Ametikool, Kuressaare Ametikool, Haapsalu Kutsehariduskeskus, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, Räpina Aianduskool, Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool, Tallinna Puuetega Noorte Keskus Juks, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus

Seltsid: Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA, Eesti Tööõpetajate Selts ATS, MTÜ Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts

Muuseumid: Eesti Rahva Muuseum, Eesti Vabaõhumuuseum, Eesti Ajaloomuuseum, Heimtali Muuseum, Hiiumaa Muuseum, Obinitsa Seto Muuseumitarõ, Setu Talumuuseum, Harjumaa Muuseum, Valga Muuseum, Pärnu Muuseum, Kihnu Muuseum

Volikogu, juhatus ja töötajad

Volikogu

Käsitööliidu laiendatud volikogu oli koos 8. veebruaril 2020.

Vastuvõetud otsused: Volikogul tegeleti traditsiooniliselt 2019. aasta aruannete, 2020. aasta tegevusplaani ning uue eelarve ja käsitööliidu jooksvate küsimustega. Liivi Soova tutvustas käsitööliidu ajalooaamatu koostamist. Kersti Loite tutvustas Virumaa Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu tegemisi ning Anu Randmaa andis ülevaate MTÜ Rahvarõivas ja rahvarõiva nõuandekodade arengust. Valiti ka uus juhatus.

Valiti uus ERKLi juhatus:

1. **Lembe Sihvre**, alaliitude nõukoda
2. **Anu Randmaa**, MTÜ Rahvarõivas
3. **Liina Veskimägi-Iliste** (juhatuse esimees), MTÜ Vaselised
4. **Virve Tuubel**, Eesti Rahva Muuseum
5. **Ave Matsin**, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
6. **Liivi Soova**, ERKL, Käsitöötetevõtjate Liit
7. **Kristina Rajando**, Vormsi Käsitöö Selts
8. **Mareli Rannap**, Saaremaa Käsitööselts KadakMari
9. **Heidi Solo**, Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber

Juhatuse koosolekud 2020. aastal: 23. jaanuar (Tallinn), 31. märts (virtuaalne), 15. aprill (virtuaalne), 5. mai (virtuaalne), 26. august (Tallinn) ja 12. november (virtuaalne).

2020. aastal töötasid käsitööliidus:

Kätli Saarkoppel-Kruuser – tegevjuht

Liis Burk – arendusjuht

Liina Veskimägi-Iliste – juhatuse esimees, projektijuht (laadad, ettevõtlus)

Liivi Soova – nõustaja

Maret Lehis – projektijuht (kutsete omistamine, kutsekomisjoni juhatamine)

Karin Vetsa – projektijuht (mentorprogramm)

Lembe Sihvre – projektijuht (Keskaja Päevad ja Mardilaat)

Anne Velt – projektijuht (Keskaja Päevad)

Siiri Topaasia – raamatupidaja

Eesmärk 1. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on hästi toimiv organisatsioon, mis koondab Eesti käsitöövaldkonda ja selles osalejaid.

Kindel struktuur, ladus koostöö

ERKLi kehtiv arengukava sai pikendatud volikogus 8. veebruaril 2020. ERKL juhatus uuendas ja ajakohastas kehtivat arengukava põhjalikult 2019. aastal. Arengukavaga saab tutvuda ERKLi kodulehel. Jätkus ka jooksev koostöö uute eri käsitöövaldkondi esindavate ühenduste ja institutsioonidega (alaliidud, ainelist pärandkultuuri esindavad ühendused jt).

Aruandeaastal tehti paikkondlike käsitööseltside/ühendustega koostööd seoses ürituste korraldamise, tegevuse toetamise ja koordineerimisega. Paikkondlike seltside tegevusvõimekus on erinev olenevalt vabatahtlike ja liikmete aktiivsusest seltsitöös, käsitöövaldkonna arengust ja omavalitsuste panusest.

Suurim koostööpunkt paikkondlike käsitööseltsidega on olnud abistamine seoses COVID-19 puhangust tingitud erakorralise rahalise toetuse saamisega Kultuuriministeriumilt. Käsitööühendustest said taotluse esitada Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu liikmed. Kõik 18 taotlejat said ka toetuse, küll natuke väiksemas mahus, kui küsiti. Kogu meede oli 300 000 eurot, aga küsiti natuke rohkem kui 500 000 eurot; kõik küsijad sai proportsionaalselt väiksema summa.

ERKLi laiendatud volikogul 8. veebruaril 2020 toimusid nagu tavapäraselt eelmise aasta aruande esitus, uue tegevusplaani väljatöötamine ja kinnitamine. Lisaks valiti järgmiseks 3 aastaks uus juhatus.

Aruandeaastal on ERKLi juhatus jätkanud koostööd Eesti Rahvakultuuri Keskusega (pärandihoidja tunnustus, mentorprogramm, rahvarõivaprogramm, käsitööpäevad, rahvarõivaste tuulutamine ja „Käsitöökojad üle maa“). Maakondade kultuurispetsialistide e-posti listi edastatakse infot ERKLi olulisemate sündmuste ja ürituste kohta. Kõik maakondade rahvakultuurispetsialistid on meie n-ö käepikendused paikkondades.

Külastasime ERKLi esindusega eelmisel aastal eri paikkondi, osaledes käsitööüritustel ja tihendades koostööd. Käisime ettevõtluspäeval Põltsamaal, digikultuuri aasta konverentsil Tartus, Haapsalu pitsipäevadel, Lihula lilltikandi festivalil, festivalil Muhus, Tartus ERMis sukanäitusel, millelt saadud elamusele ja nähtud käsitöö kvaliteedile toetudes esitasime näituse Eesti Kultuurkapitali aastapremia laureaadiks. Veel külastasime Paidet, käisime Tõstamaal Puupartei koosviibimisel, Kosel ja Märjamaal pitsinäitustel.

ERKLi algatatud projekt „**Meister tuleb kooli**“ õnnestus meie rõõmuks hästi ja võeti koolides soojalt vastu. Iga kool sai valida ja kutsuda endale külla meistri järgmiste seast: Külli Jacobson, Made Uus, Lembe Sihvre, Meelis Kihulane ja Urmas Veersalu. Kuna eelmisel aastal sai rookrooni tegemine ja sellega seotu väga palju kajastust, siis kõige esimesena telliti ära Urmas Veersalu külastuse ajad.

Urmas Veersaluga meisterdati ka rookroone ning Lembe Sihvrega tikiti tekki. Alati viibis koos meistriga koolis ka käsitööliidu esindaja, kes tutvustas sissejuhatuseks liidu tegemisi ning vastas huviliste küsimustele. Oleme rõõmsad, et meie projekt nõnda lennukalt õnnestus, olgugi et pidime selle lõppu viiruspuhanguga seoses edasi lükkama.

Jätkuprojektina hakkame ette valmistama aktsiooni „Meistrile külla“, mille käigus saavad koolid meistriskodadesse ise kohale minna. Loodame, et viiruse probleemist saadakse selleks ajaks jagu.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit kutsus 2019. aasta juunis projektiga „**Märka noort käsitöömeistrit**“ leidma üles noori, kes tegutsevad iseseisvalt, on silma paistnud huviringides või käsitöötundides. Tänu hakkajatele märkajatele kogunes digitaalsesse fotokogumikku 15 noore käsitöömeistri mõtteilm, käekiri ja töö. Noorte meistrite tutvustamiseks tuli leida võimalused, kuidas nende tööd laiemalt nähtavaks teha. Kristina Rajando ja teatrikunstnik Mae Kivilo koostöös valmis näituse kontseptsioon „Teel meistriks“, mis hõlmas nii originaalesemetega näitust Eesti Käsitöö Maja galeriis, rändnäitust kui ka veebikataloogi. Soovist noortele meistritele midagi omalt poolt pakkuda kujunes idee näituse pidulikust lõpetamisest. On ju ütlemata oluline tunda oma rahva alustalasid ehk traditsioone ning rõõmustada meeli ja südant kõige ilusaga, mida meie esivanemad on loonud. Nii alustasimegi näituse viimasel päeval üheskoos Eesti Vabaõhumuuseumist, kus peavarahoidja Elvi Nassari lahkelt juhatusel avanesid meie noortele meistritele erandkorras hoidlaüksed. Üle Eesti kokku kogutud kallisvara pakub võimalust tutvuda meie esivanemate maailmaga käsitöö kaudu. Et teada saada, kuidas seda kallisvara elus hoida, käisime koos Kaarmanni käsitööpoes tänaste käsitöömeistrite töid uudistamas. Lõpuks suundusime Eesti Käsitöö Maja galeriisse, et näitus sõnavõtude, tänamiste ja suupistetega pidulikult lõpetada. Näitus „Teel meistriks“ on üks algatustest käia koos noortega. Veebikataloog: <https://indd.adobe.com/view/eb69a77c-5826-4d59-a2a4-ca4cdfef3f75>

18. septembril toimus käsitööliidu traditsiooniline **juhtide kool**, kus osalesid paikkondade käsitööseltside eestvedajad ja esindajad üle Eesti. Infopäeval tutvustati uue hooaja plaane ja järgmise aasta suursündmusi, koguti ideid lahendusteks ning kutsuti üles koostööprojektidele. Sissejuhatuse käsitöö meeste aastasse tegi Eesti Vabaõhu Muuseumi töötaja Maret Tamjärv, kes kõneles meeste osakaalust rahvuslikus talukäsitöös. Omapoolse sissejuhatuse ja tutvustuse 2021. aasta teemasse tegi Meelis Kihulane, kes on ka selle idee autor ja eestvedaja.

Aastateema eesti-oma-pits keskendus meie traditsioonilistele rahvuslikele pitsidele. Toimusid kohtumisõhtud meistritega ja mitmed näitused üle Eesti. Pitsiteemalised traditsioonilised ettevõtmised nagu Seto pitsi päevad ja Haapsalu pitsipäev olid suurema tähelepanu all. Aastateema suurhetk oli planeeritud juulikuus, kui Eesti pidi võõrustama rahvusvahelist OIIFA maailma pitsikongressi ja peaassambleed. Viiruspuhangust tingituna lükati sündmus 2021. aastasse.

2019. aasta Mardilaadal andsime välja Eesti pitside mustriühiku, mis sisaldab paljude meistrite pitsikirju koos jooniste ja selgitustega. Välja toodi nii autori- kui ka muuseumipitse. Mustriaraamatu pitsid olid inspiratsiooniks pitsiaastaks väljakuulutatud konkursile, mille eesmärk oli leida uudseid ideid ja kasutusi pitsitehnikatele ja eri materjalidele. Toimunud konkursile saabunud tööd olid väga mitmekesised ning neid sai näha ka Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis sügisel toimunud näitusel.

Alaliitude kaudu toetame ka eri käsitöötehnikatel põhinevat tegevust. Jätakuvalt on teiste seas olulisemad MTÜ Rahvarõivas riiklik toetus (Eesti Kultuurkapital ja Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet), nende tegevus on edukas ja märgatav üle Eesti. Käsitööettevõtete alaliit ühendab paikkondade käsitööpoode ja -keskusi (toetus Tallinna Ettevõtlusametilt, projekt LooTöö). Kangakudujate valdkonda, erinevaid hobi- ja professionaalseid kudujaid ühendav alaliit kasvab aasta-aastalt ning muutub üha olulisemaks. Eesti Lapitöö Selts on kõige pikaajalisem ja jätkuvalt edukas alaliit. Tugevalt on silma paistnud rahvuslik puukäsitöö. Kõikide alaliitude kohta saab täpsemalt lugeda aastaraamatu teises pooles.

Eesmärk 2. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit esindab eesti käsitöö valdkonda Eestis ning Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Aruandeaastal kuulusid meie esindajad järgmiste liikmesorganisatsioonide ja koostööpartnerite tegevust juhtivatesse organitesse:

- Eesti Folkloorinõukogu (Liina Veskimägi-Iliste)
- Eesti Vabariidusliit (Kätli Saarkoppel-Kruuser)
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA) (Elo Kallas)
- Vanalinna Ettevõtjate Ühing (Liina Veskimägi-Iliste)
- Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsioon (Liina Veskimägi-Iliste, juhatuses)
- Põhjamaade Käsitööliit (Liina Veskimägi-Iliste, Liis Burk)

Meistriõpe. Kutseksamite korraldamine

Käsitöö kutsealade kutsetunnistust antakse välja seitsmel erialal: tekstiilitöö, sepatöö, nahatöö, puutöö, mööbli restaureerimine, keraamika ja klaasipuhumine. Võimalik on taotleda 3.–7. taseme kutset.

Rahvakunsti ja käsitöö **kutsenõukogu** koosseisus esindas 2020. aastal käsitööliitu Maret Lehis.

Kutsekomisjoni koosseis 2020. aastal: Maret Lehis – esimees (tekstiili valdkond), Pille Kivihall – aseesimees (nahkkäsitöö), Anu Randmaa (tekstiil, rahvarõivas), Kersti Laanmaa (keraamika), Andres Rattasepp (puutöö), Eili Soon (klaasipuhumine), Meelis Kihulane (mööbli restaureerimine), Joonas Kiri (sepatöö).

2020. aastal toimus kutseõppeasutustes kokku 15 kutseksamit. Osales 143 taotlejat, kellest kutse said 137. Lisaks toimusid töömaailma kutseksamid: sepp, tase 5 (väljastati üks kutsetunnistus); tekstiili valdkond, tasemed 5–7 (väljastati viis kutsetunnistust tekstiilkäsitöö meister, tase 7; kolm kutsetunnistust tekstiilkäsitöö meister, tase 6 ning neli kutsetunnistust tekstiilkäsitööline, tase 5).

Aasta algul valmisid uued kutsestandardid „Mööblirestauraator, tase 4“ ja

„Mööblirestauraator, tase 5“. Sügisel osalesid kutsekomisjoni liikmed Meelis Kihulane ja Maret Lehis ka vastavate riiklike õppekavade koostamise töörühmas.

Kindlasti avaldas kutseksamitele mõju COVID-19 pandeemia. Paljud kutseõppeasutuste 2020. aasta kevadesse planeeritud eksamid lükkusid suve lõppu ja sügisesse, mõni sügiseks plaanitud eksam aga ka hoopis 2021. aasta algusesse. Peamiseks põhjuseksksamigraafiku muutmisel oli kevadine koolide sulgemine ja kontaktõppe katkestamine, praktikate edasilükkumine ja välispraktikate ärajäämine. Sageli olid vajalikud töövahendid (kangasteljed, tikkimismasin, keraamikaahi) koolis ning õpilastel ei olnud võimalust oma lõputööde tegemiseks. Koolide lõpetajate arvu mõjutasid ka mure töökoha säilimise pärast, distantsõppel olnud lapsed-pered pidid kohanema uue keerulise olukorraga, kus lapsevanema jaoks tema enda lõputöö ei saanud enam olla esimene prioriteet.

2.–3. märtsil osalesid ERKLi juhatuse esimees Liina Veskimägi-Iliste ja arendusjuht Liis Burk Norras kahepäevasel **Põhjamaade Käsitööliidu aastakoosolekul**. Lisaks Eestile osalesid käsitööliitude esindajad Taanist, Norrast, Rootsist, Soomest, Islandilt. Sel aastal ei saanud osaleda Fääri saarte esindajad. Kahe päeva jooksul tehti tagasisivaade ja analüüs eelmise hooaja tegevustele. Tulevikku vaatavalt oli suure tähelepanu all septembris toimuv ühissettevõtmine „Põhjamaade käsitöö päevad“, mille teemaks lepiti kokku puit. Lisaks oli 2020. aasta suvesse Taanis planeeritud noorte käsitöölaager, mis Põhjamaade käsitööliidul on juba teistkordne. Pikalt arutati selle kitsaskohti ja täiendusvõimalusi. Aprillis lepiti kokku, et ettevõtmine lükkub edasi aastasse 2021.

Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsioon (EFACF) aastakoosolek toimus virtuaalselt 16. oktoobril. Föderatsioon esimees Solveig Grønder andis ülevaate oma põhjalikust uurimusest, mis hõlmas liikmesriikide seisukohti ja arusaamisi ning kitsaskohti Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni liikmetena. Paljastusid erinevad hinnangud, mida oli võimalik ühiselt arutada. Samuti tutvustati juhatare viimase aasta tööd ja saavutusi ning ühisele arutusele toodi eriarvamused nii liikmemaksu kui tööjaotuse kohta. Lepiti kokku järgmise aasta tegevusplaani ning otsustati kevadel taas virtuaalselt kohtuda. Föderatsiooni juhatus kohtus viis korda aasta jooksul virtuaalselt.

Põhjamaade käsitöö päevad tähistavad käsitöö ja traditsioonide ilu ja oskusi. Käsitööpäevad toimusid juba kolmandat aastat ning seitsme Põhjamaa koostöös osalesid Eesti, Soome, Rootsi, Norra, Taani, Island ja Fääri saared. Tegemist on iga-aastase ühenädalase sündmusega, mille raames toimub ühine käsitööaktsioon kõigis riikides. Sel aastal olid Põhjamaad pilgu pööranud puidule käsitöö tegemise materjalina. Iga riik valis ise konkreetse tehnoloogia ja eseme, mille valmistamist tutvustada teistele. Iga päev postitas üks riik mitmesugust infot ja õpetusi. Eesmärk oli anda kõigile inspiratsiooni.

Kevadel ja sügisel andsime välja ERKLi **Teataja** numbrid 42 ja 43. Viimase ilmumine oli **Mardilaada** virtuaalsest toimumisest tulenevalt ka vaid veebilehena ning ilmus tavapärasest hilisemal ajal, detsembris. Kõiki Teatajaid saab alla laadida ERKLi kodulehelt.

Aasta jooksul ilmusid järgmised infotrukised: aasta (info)voldik, poodide ja ettevõtmise voldik (sündmused ja Tallinna keskused), kaupluste ja keskuste plakat esitlemiseks Tallinna infopunktis, kaart koostöös Tallinna ettevõtlusosakonnaga „Muinasjutulised jõulud Tallinna vanalinnas“ ning Keskaja Päevade flaier.

Eesti Rahvusraamatukogu hallatavas e-keskkonnas on meie väljaanded talletatud soovijatele tutvumiseks ja kasutamiseks. Infot ERKLi tegemiste kohta levitame ka sotsiaalvõrgustike Instagram ja Facebook lehtedel, neist viimasel on juba üle 10 000 jälgija. Kasutasime Facebookis ka tasuta reklaami võimalust ja tegime otselülitisi oma üritustele.

Peale ERKLi Facebooki lehe toimiseid eraldi ühismeedia lehed *Käsitöökojad Üle Maa*, *Rahvarõivaste tuulutamine*, *Keskaja Päevad* ja *Mardilaat*. Oleme palunud välisspetsialistidel meid ka turundusalaselt õpetada ja eriprojektide raames meie meeskonnaga liituda. ERKLi ametlik e-aadress *info@folkart.ee* toimib nii info koguja kui ka jagajana. Kontrollime ja täiendame pidevalt ERKLi meililiste. Põhilised listid info jagamiseks on juhatare, paikkondade, maakonna rahvakultuurispetsialistide, alaliitude ja toetajaliikmete omad. Aktiveerime ka käsitööhuviliste meililisti. Omaette infoliste kasutavad meie liikmed eri paikkondades.

Teave ERKLi ettevõtmiste kohta on saadaval paikkondade infopunktides üle Eesti, Eesti Rahvakultuuri Keskuses, Eesti Käsitöö logo kandvates kauplustes ja meistriskodades. Lendlehti meie ettevõtmistest saab ka Tallinna turismiinfo punktist. Koostöös Tallinna Linnavalitsuse turismiosakonnaga jagame käsitööinfot Tallinna käsitööpoodide tutvustaval turismikaardil.

Suuremaid sündmusi ja kriisi ajal toimuvat sai kajastatud ka meedias, eelkõige ERRi tele- ja raadiosaadetes, aga ka ajalehtedes. Aktiivne meediakajastus on ka meie sotsiaalmeediakanalites. Meie hea koostööpartner on alati ja jätkuvalt ajakiri Käsitöö.

Aruandeaastal propageerisime ERKLi logo kasutamist paikkondade suurematel sündmustel, paikkondlikes käsitöökeskustes ja -poodides.

Koostöös Tallinna Ettevõtlusameti turismiosakonnaga valmis sel aastal erandkorras **Tallinna käsitöökaardi jõuluversioon „Muinasjutulised jõulud Tallinna vanalinnas“**. Kaart tõi välja jõuluperioodil Tallinnas tegutsevad asutused, toidukohad, muuseumid, keskused ja poed. Eri asutused pakkusid välja mitmeid jõuluprogramme. Meie käsitööpoodides toimusid advendiaja nädalavahetused erinevate töötubade ja väikese laadana.

Liis Burk käsitööliidust ja Anu Randmaa MTÜst Rahvarõivas osalesid märtsi alguses Ungaris käsitööfestivalil, kus tutvustasid oma ettekandega Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvarõivaid ning sellest inspireeritud uut Eesti disaini. Esitlus oli rikastatud paljude piltide ja näidetega ning see sai väga elava tagasiside osaliseks. Kohalikele meistritele paistis meie rahvuslik käsitöö ja selle igapäevane kasutamine väga huvitav. 2021. aasta alguses avati Tallinnas Ungari käsitöö näitus, kuhu Liis ja Anu on palutud rääkima oma Ungari festivalil käimise kogemusest.

Soome vildiühing Filtti korraldas 29.6–2.8.2020 Jämsä linnas Kivipankki galeriis aastanäituse. Sel korral kutsuti näituse peakülaliseks Eesti vildimeistrid. Näituse teema oli kolmemõõtmelisus. Soome meistrid külastasid 2019. aastal eestlaste vildinäitust „Valge“ ning kohalik hea käekiri pakkus neile huvi ja nii saadigi kutse Soome vildiühingu aastanäituse peakülaliseks. Näitus toimus virtuaalselt ja seal osalesid meie 13 meistrit: Kadi Pajupuu, Marilyn Piirsalu, Riina Maitus, Reena Curphey, Kaire Tali, Küllike Tuvike, Eve Tiidolepp, Mareli Rannap, Ülle Kruusojä, Anne Lepik, Ene Tornberg, Tiina Klemets, Liina Veskimägi-Iliste

Eesmärk 3. Rahvuslik käsitöö säilib elujõulisena tänu elukestvatele õppele, järelkasvatamisele ja mitmekesisele koolitustegevusele.

Õppida on mõnus, see viib edasi

Aruandeaastal oli aktsioon „**Meister kooli**“ üks olulisemaid haridusprogramme, mille kaudu toimus rahvuslike käsitöötraditsioonide järjepidevuse säilitamine noorte käsitöömeistrite ja tunnustatud käsitöömeistrite ühistegevusena.

ERKLi koolituskeskus

Koolitustegevusest teavitame ERKLi kodulehel, Facebookis ja meililistide kaudu. Kursuste nimekiri, korraldamise tingimused ning kinkekaardi ostmise ja kasutamise võimalused on kajastatud kodulehel www.folkart.ee koolituskeskuse rubriigis. Registreerimine kursustele toimub meie kodulehe www.folkart.ee registreerimissüsteemi kaudu.

Käesolevast aastast saime folkart.ee kodulehel toimima Maksekeskuse lingi, mille kaudu saavad kõik kursustele registreerujad kohe osavõtutasu maksta. Kuna koroonatõttu jäid kevadel kõik koolitused ära, siis panime suure rõhu suvisel ajal kursuste korraldamisele. Käsitööhuvilisi jagus ning kursustest osavõtt oli usin. Kevadised mõjutused viisid ka selleni, et Allikamaja koolituskeskuse esimesel korrusel asunud meistrite poe ruumid jäid vabaks. Käsitööliit sisustas need ning koolituskeskus laienes ka alumisele korrusele. Lisaruum tuli koolituste hajutamise juures suuresti abiks. Kõik sügisesed kursused said tänu lisaruumidele kenasti toimuda.

Rahvarõivakoolitustele on võimalik registreerida käsitööliidu kodulehel kursuste rubriigis. Suunav link koolitustele asub endiselt ka Tallinna Rahvaülikooli lehel ning Eesti Rahvarõivad (rahvaroivad.ee) lehel.

Lisaks meie kursuste kajastamisele ERKLi ja Tallinna Rahvaülikooli kodulehel on meie Facebooki lehel avalikud fotoalbumid, mis võimaldavad info kiiret levitamist paljudele huvigruppidele. Lehekülg annab kursustel osalenutele operatiivset ja kiiret tagasisidet ning infot ka inimeste soovide kohta. Aruandeaastal levitasime aktiivselt infot oma kursuste kohta erinevatele sotsiaalmeediagruppidele, kuhu kuuluvad käsitööst ja isetegemisest huvitatud inimesed. MTÜ-l Rahvarõivas on samuti Facebooki leht, kus antakse teada üritustest, teabepäevadest, kursustest. Tegutsevad kinnised grupid Käsitööliidu Kursused ja Tekiklubi, mille kaudu osalejad vahetavad muljeid, küsivad nõu ja suhtlevad omavahel.

Aruandeaastal korraldati huvi- ja käsitöökursusi ning 3D kultuuri üritusi Allikamaja Koolituskeskuses (Lühike jalg 6a). Allikamaja koolituskeskuses toimunud koolitused olid

seotud traditsiooniliste käsitöötehnikatega, rahvarõivateemaga, kuid aina rohkem korraldame neis ruumides ka teiste käsitöövaldkondade kursusi.

Lisaks on täienduskoolitusi korraldatud ka alaliitude kaudu: alaliitude kursused, suvekoolid ja käsitöölaagrid. Kõigil suurematel rahvakunsti- ja käsitöölaatel on korraldatud meistririkodasid ja õpitubasid nii täiskasvanutele kui ka lastele.

2020. aasta maikuu toimusid virtuaalselt traditsioonilised Allikamaja koolituskeskuse **lahtiste uste päevad**, mille raames oli küllastajatel võimalus tutvuda meistrite töödega, uue hooaja koolitustega, juhendajate tutvustustustega. Otseülekanded ja postitused toimusid käsitööliidu Facebooki lehel, Käsitööliidu Kursuste grupi ja käsitööliidu Instagrami konto vahendusel. Janika Mägi tutvustas lühivideo vahendusel kuldtikandit, selle koolitusi ja õppematerjale. Esitleti käsitööliidu algatusel valminud lühifilme.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kursused

Kevad 2020

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Põdraluust ehte valmistamine	Monika Hint	5	3
2.	Spiraaltorudest kaunistused	Jaana Ratas	16	10
3.	15. sajandi särk ja kleit	Katrin Koch-Maasing	24	6
4.	Muhu pättide õmblemine ja tallutamine	Alliki Oidekivi	12	7
5.	Nõelakoja valmistamine	Monika Hint	5	3
6.	Painutatud kerega karp	Meelis Kihulane	8	6
7.	Vabatehnikas tikkijad 1	Ethel Elor	8	6
8.	Muhu ühe- ja mitmevärvilised heegelpitsid	Alliki Oidekivi	16	5
9.	Seto pits	Ulve Kangro	8	6
10.	Vabatehnikaga rõiva tuunimine	Lembe Sihvre	9	3
11.	Kootud leekrätt	Siiri Reimann	12	6
12.	Vabatehnikas tikkijad 2	Ethel Elor	8	7
13.	Karbi kirjamine	Meelis Kihulane	8	4
14.	Loeng „Kas ja kui palju me teame rõivastest enne rahvarõivaid Eestis?“	Jaana Ratas	3	13
15.	Läänemaa heegelpitsid	Lembe Sihvre	6	4
16.	Süsteemne värvimine sünteetiliste värvidega	Liis Luhamaa	8	9
17.	Kuldtikandi alused 1	Janika Mägi	14	11
18.	Nahast vöö valmistamine	Triin Hellat	12	4
19.	Kuldtikandi alused 2	Janika Mägi	14	15
20.	Mulgi labakindad	Kristi Jõeste	8	3
21.	Kuldtikandi alused 3	Janika Mägi	12	13
22.	Muhu kõlapoogad	Alliki Oidekivi	9	4
23.	Kuldtikandi alused 4	Janika Mägi	14	13
24.	Gobeläntehnika algkursus	Riste Laasberg	17	8
		Kokku	256	166

Sügis 2020

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Kuldtikandi alused ingliskeelne	Janika Mägi	14	8
2.	Niplispitsi klubi	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	36	9
3.	Kangakudumise teooria	Maret Lehis	12	10
4.	Minu esimene triibuseelik	Anu Randmaa	12	8
5.	Traditsiooniliste Muhu pätipealsete tikkimine ja edasijõudmine	Alliki Oidekivi	8	7
6.	Õmbleme varukateta kleidi	Aet Reha	17	4
7.	Päikesepitsi valmistamine	Ulve Kangro	7	4
8.	Loeng Muhu siilikute kaunistamine	Alliki Oidekivi	6	6
9.	Helimestega tikitud vöö või lahttasiku	Ülli Kont	10	3
10.	Kihnu kleidi kudumine	Elly Karjam	48	9
11.	Rahvuslik tikand algajatele	Lembe Sihvre	9	14
12.	Puulusika valmistamine	Meelis Kihulane	8	3
13.	Mustri lugemine kirivöölt	Maret Lehis	6	4
14.	Niplispitsi algkursus	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	16	6
15.	Fileepitsi algõpe	Ulve Kangro	8	5
16.	Läänemaa tikand	Lembe Sihvre	9	7
17.	Muhu pätipealsete valmisõmblemine ja tallutamine	Alliki Oidekivi	16	6
18.	Kuldtikandi alused	Janika Mägi	14	13
19.	Virtuaalne loeng Muhu rahvariide põlled	Alliki Oidekivi	4	4
20.	Muhu ühe- ja mitmevärvilised heegelpitsid	Alliki Oidekivi	16	5
21.	Süsteemne värvimine sünteetiliste värvidega 1	Liis Luhamaa	8	6
22.	Süsteemne värvimine sünteetiliste värvidega 2	Liis Luhamaa	8	5
23.	Arhailine tikand	Lembe Sihvre	9	10
			292	156

Rahvarõiva Nõuandekoja kursused toimusid Allikamaja koolitusruumides, Rahvarõiva Nõuandekojas, Lühike jalg 6a. Kursusi kureeris koolitusjuht Kätli Saarkoppel-Kruuser. Kursused toimusid argipäevaõhtuti algusega 17.30 ja nädalalõppudel. Nädalavahetuse kursused sobivad kaugemalt tulnud juhendajatele. Käesoleva hooajal oli välja hõigatud kursused „Minu esimene“, kus alustame päris algusest. Huvilisi jagus rahvarõiva seeliku õmblemise kursusele. Rahvarõivakoolitused on esemepõhised, st kõik rahvarõivakomplekti

kuuluvad esemed on haaratud. Kursused on aasta-aastalt samad – nii on võimalik 2–3 aasta jooksul kõiki kursusi läbides rahvarõivakomplekt valmis teha. See, kes on valmistanud komplekti, läbinud vajalikud teoreetilised kursused ja koostanud kirjaliku töö, millega tõendab oma teoreetilist taset, võib taotleda rahvarõivameistri 5. taseme kutsetunnistust. 2019. aastal valmis MTÜ Rahvarõivas ja Eesti Rahvakultuuri Keskuse koostöös rahvarõiva kursuste täiendusõppe raamõppekava. Rahvarõivakoolid alustasid Pärnumaal ja Laulasmaal, jätkuvad Keilas, Virumaal ja Tallinnas.

Rahvarõivakursused

Kursus vältab kaks aastat, sisaldab teoreetilist ja praktilist rahvarõivaõpet ning rahvakultuuri loenguid. Kursuse käigus valmistatakse üks meeste või naiste rahvarõivakomplekt ning koolituse lõpus väljastatakse lõpetajatele tunnistus.

Tunnid toimuvad üks kord kuus nädalavahetusel. Vahepealsel ajal eeldatakse osalejalt iseseisvat tööd. Kursuse põhiosas toimub tikkimine ja õmblemine. Lisaks tuleb läbida kohustuslikud lisakursused vastavalt valitud komplektile ja koolituskavale ning soovi korral võtta valikkursusi. Lisaks rahvarõivakomplektile kirjutab iga osaleja kursusetöö ja metoodilise materjali. Koolituse läbinutel on võimalik kutsestandardi tingimustele vastavalt (rahvarõivad.folkart.ee) taotleda rahvarõivameistri kutsetunnistust.

Kursuse juhendajate tutvustused asuvad MTÜ Rahvarõivas kodulehel rahvarõivad.ee.

Huvi rahvarõivaste valmistamise kursuse kohta on jätkuvalt suur. Uuendatud kursus 25 osalejaga alustas tööd 2019. aasta sügisel ning lõpetab 2021. aasta suvel. Käesoleval aastal on palju juhendamist toimunud virtuaalselt.

MTÜ Rahvarõivas algatatud **Tekiklubi** kokkusaamised ja vestlused toimusid vastavalt nõudmisele virtuaalselt. Kevadel toimus Virtsus kohalike erakogude tuulutamine, näha ja uurida sai eriilmelisi etnograafilisi tekke, kodutekstiile, rahvarõivaid. Üritus toimus Haapsalu Kutsehariduskeskuse õppuri Helina Eirandi praktikatöö raames, juhendaja oli Marju Heldemaa. Tekiklubi eestvedaja on Kätli Saarkoppel-Kruuser, kes haldab samuti Facebooki Tekiklubi gruppi. Külastati augustikuus toimunud Lihula lillkirja festivali ning tekkide näitust Lihula Muuseumis. Tekiklubi uusloomingu näitus toimub 2021. aasta kevadel.

Eesti käsitööd tutvustavaid loenguid, kursused väliskülalistele

ERKL on pidanud oluliseks Eesti käsitöövaldkonna tutvustamist nii katusorganisatsioonide koosolekutel kui ka Eestis. Aruandeaastal väliskülalistele loenguid ja kursusi ei toimunud seoses COVID-19-st tingitud sissesõidupirangutega.

Meistrikodade ja õpitubade korraldamine

Meistrikodade ja õpitubade toimusid meie suurematel ettevõtmistel koostöös MTÜga Rahvarõivas. Toimusid rahvarõiva õpitoad. Tõstamaal toimus XVI rahvarõivalaager Kastna puhkekülas. Keskenduti tikkimisele, värvimisele ja õmblemisele. Erinevad töötoad toimusid ka Keskaja Päevade ja Mardilaada ajal, samuti adventinädalavahetustel vanalinnas, jõuluperioodil Kaarmanni käsitöökeskuses ja Eesti Käsitöö Majas.

Kodukäsitöö OÜga oleme turismifirmade tellimisel korraldanud Tallinna küllastavatele inimestele külastusi käsitöökeskustesse ja meie näitustele. Tänu aastate jooksul tekkinud kontaktidele ja heale kogemusele on meie juurde rõõmuga pöördutud.

Meelis Kihulase meistriõpe

2020. aasta jaanuaris alustasin taas uue kolmeaastase kursusega. Kui eelmine ehk esimene lend oli minu jaoks n-õ proovikursus, kus tahtsin teada, kas mulle ja loomulikult ka õpilastele

selline õppevorm üldse sobib, siis nüüd võtsin uued õpilased vastu juba täieliku teadmise ja sooviga sellise õppevormiga edasi minna.

Esimene pool aastat oli nn õpipoisiaeg, saime kord kuus kokku ja tegelesime erialase tegevusega, aga otsest õpet sel ajal ei toimunud. Õppisime üksteist tundma, tutvustasin õppesisu, tingimusi, eesmärke. See õpipoisiaeg sattus ka viiruse saabumisaega, nii et kolm kuud sai proovida ka virtuaalset juhendamist.

Õpipoisiaja mõte on, et selle aja jooksul saavad kõik valdkonnast huvitunud piisava ülevaate eriala ja teistega (ka juhendajaga) sobivusest. Mittesobivusel saab selle perioodi jooksul lihtsalt loobuda, kuna ei ole veel vastastikuseid kohustusi. Seekord jäi sõelale 10 õpilast vanuses 24–56. Kaks „tüdrukut“ ja kaheksa „poissi“.

Esimene aasta möödus eeskätt põhioskusi omandades ning materjali ja töövahendite käsitlemise algtõdedega tutvudes. Aga loomulikult sai tegeldud ka pärandteadmiste jagamise, muuseumides käimise ning ajastute tunnetamisega.

Eranditult kõigile meeldisid möödunud suve kaks esimest „sessi“, mis toimusid Rõuge muinastalus.

Nagu eelmise kursuse puhul, on ka sel aastal plaan tulla valitud üritustele välja koos õpilastega. Et nad saaksid kogemusi juhendamisel, eriala tutvustamisel, avalikus töötoas toimetamisel.

Minu arvates on meistriõppe vorm üks parimaid lahendusi, kuidas vahetult oma oskusi ja teadmisi pühendunud huvilistele edasi anda.

Kutsun teisi käsitöölisi üles sellist õppevormi edendama ning olen nõus oma kogemusi ja nägemust teiega jagama.

Mentorprogramm

2020. aasta algas mentorkoolituste vallas tavapäraselt, uusi käsitöömeistreid programmi kaasates ja tegutsevate mentorite koolitusteemasid täiendades. Aastateemat silmas pidades lisandusid valikusse erinevate käsitöövaldkondade pitsiga seonduvad teemad, sh puitpits, pitsitehnika võimalused kangakudumises jm. 2020. aastal tegutses käsitööliidu juures 44 mentorit.

Seoses tavapärase koolitustegevuse katkemisega koroonakevadel otsustasime teha mõned mentorite õppefilmid. Saime selleks loa mentorprogrammi rahastuse eest vastutavalt Eesti Rahvakultuuri Keskuselt ja nii valmisidki filmid pitside hooldusest, tikkimisest ja lõnga värvimise ettevalmistustöödest. Mentorite õppefilmid on leitavad käsitööliidu kodulehelt www.folkart.ee rubriigist „Audiovisuaal“.

Suve alguses jätkasime ka tavapärase kontaktkoolitustega ja lõppkokkuvõttes oli aasta tegus – koolitusi toimus paikkondades üle Eesti.

Vaatamata keerulisele ajale jätkub mentorprogramm tavapärasel mahul ka käesoleval aastal. Koolitusplaane tehes soovime arvesse võtta ka meie selle aasta teemat ja kutsuda koolitama mentoritest käsitöömehi või kutsuda kokku oma paikkonna tublid käsitöömehed, et neile mõni huvitav ja vajalik koolitus välja pakkuda.

Eesmärk 4. Rahvusliku käsitöö traditsioon ja järjepidevus on nähtav, hoitud ja hinnatud.

Ise tehtud, hästi tehtud

Tunnustamine

Pärandihoidja auhinnad 2020. aasta eest

Margus Rebane, korvipunumise käsitöötraditsioonide alahoidmise ja edendamise eest

Priit Halberg, niplispitsi käsitöötraditsioonide alahoidmise ja edendamise eest

Algor Streng, paikkondlike rahvuslike käsitöötraditsioonide alahoidmise ja edendamise eest

Juba 2019. aasta volikogus alustasime tunnustuse **noor käsitöömeister** väljaandmist. Preemia eesmärk on märgata ja toetada noori käsitööhuvilisi, suunata tähelepanu nende tegevusele ja toetada nende loomingulist arengut. Preemia saaja on mõnel käsitööerialal õppiv kuni 26-aastane noor.

Noor käsitöömeister 2020 on **Jaak-Joonas Keldoja** (Meelis Kihulase meistrikool)

2020. aasta autasud antakse 27. märtsil 2021 üle Hopneri majas.

Stipendiumid ja tunnustused

ERKLi juhatuse ettepanekul on taotletud stipendiume ja toetusi nii suurettevõtmete korraldamiseks kui ka käsitöömeistrite tegevuse toetuseks erinevatelt fondidelt ja institutsioonidelt.

Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali tänapreemia

– **Muhu sukkade näitus „Meie argipäeva vidussepidamise aeg“ Eesti Rahva Muuseumis.**

Muhu sukkade kudujad, kes on koondunud Facebooki gruppi „Kudujate koopiaklubi“, korraldasid maailma suurima Muhu sukkade näituse. Väga hea idee ja veel suurepärasem teostus! Näitus oli sisult ülevaatlik ja üdini kaasav. ERKLi poolt kandidaadiks seatud näitus pälvis Eesti Kultuurkapitali rahvakunsti sihtkapitali käsitöö aastapreemia.

– **Katre Tamp, Kätli Saarkoppel-Kruuser, Liivi Soova, Liina Veskimägi-Iliste, Karin Vetsa ja Liis Burk** virtuaalse Mardilaada korraldamise eest.

– **Lembe Sihvre, Liis Luhamaa, Anu Randmaa, Kätli Saarkoppel** virtuaalse rahvarõivaste tuulutamise eest.

– **Tiina Konsen** digikultuuriaastale pühendatud konverentsi „Digikultuuriaasta. Kunst ja käsitöö, traditsioonid ja disain“ korraldamise eest Tartus.

– **Karmen Kroonmäe** kangakudujate alaliidu eeskujuliku ja eduka eestvedamise eest.

– **Kristina Rajando** konverentsi „Oma nahk“ korraldamise eest.

Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas toimusid 15.–16. augustil.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu korraldatud Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas toimusid sel korral vähendatud mahus ja lühema aja jooksul. Olime sunnitud ära jätma turniiri, osalejad sinna oleksid pidanud saabuma üle Euroopa, samuti kolisime keskaja küla tegevused Raekoja platsi ning vana aja õpitoad Vanaturu kaela. Muus osas toimusid Keskaja Päevade tegevused planeeritud programmi alusel.

Pealaval toimus eeskava laupäeval 12.00–20.00 ja pühapäeval 12.00–16.00. Keskaja stiilis meistrite laat oli avatud laupäeval 10.00–20.00, pühapäeval 10.00–17.00.

Traditsiooniliselt on Harju tänaval Niguliste kiriku esisel väljakul sisse seatud keskaja küla, kuid sel aastal asus küla samuti Raekoja platsil. Seal toimusid töötoad, osavusmängud lastele, kunstikool. Meistrikodades valmistati ehteid, tehti naha- ja puidutööd. Tekstiilikodades kraasiti, kedrati, kooti ja vilditi, tikiti, trükiti ning punuti. Toimusid keskaja rõivaid tutvustavad esitlused ja meistrikojad. Osavusmängud olid mõeldud eelkõige lastele. Keskaja Päevad avati laupäeva keskpäeval ajastutruu rongkäiguga.

Eriolukord riigis oli küll läbi, kuid eriline olukord püsis ja mõjutas kindlasti meie ettevõtmist. Keskaja Päevadel on ikka osalenud hulk välismaalastest keskaja elustiili viljelevaid huvilisi (käsitöömeistrid, muusikud, rüütlid). Sel korral osalesid nii laadal, meistrikodades kui ka kultuuriprogrammis ainult kohalikud tegijad. Samuti oli külastajate arv Keskaja Päevadel väiksem. Tore oli aga tõdeda, et avamisel oli palju rahvast ning hulk linnakodanikke oli sinna saanud keskaja rõivastes.

Pärjatud pead ja turu parimad:

- Evitech seebimeister
- Ukuharu tekstiilimeistrid
- Isand Andres Kask

XXIV Mardilaat toimus 5.–7. novembril 2020 sel korral virtuaalselt

Mardilaat on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kõige olulisem aastapäev ja toimus 24. korda. Laadal olid esindatud parimad meistrid ja paikkondade traditsiooniline käsitöö, käsitööd õpetavad koolid, muuseumid. Mardilaat ja sellega seonduvad sündmused olid kõigile nähtavad otse Facebooki lehel „Mardilaat. Seekord virtuaalne“ 6.–8. novembril kell 12.00–17.00. Esitleti ka käsitööliidu aastateemasid ja laulu võttis üles noorte folkansambel Uurikad. Marja Matiisen andis loosiauhinnaks lapiteki ka seekord. Ükski Mardilaada traditsiooniline osa ei jäänud virtuaalsusesse kolimise põhjusel ära. Kõigele leiti lahendus, mis toomis ja jõudis tavapärasest isegi veel laiema publikuni. Laadakeskkond loodi spetsiaalsel kodulehel mardilaat.ee, kus kõik kauplejad olid esindatud enda eelnevalt saadetud teksti-pildi-kontaktandmetega täidetud visiitkaardina. Külastaja sai virtuaalsel laadal liikuda „lettide vahel“ erinevaid teemavaldkondi valides. Lisaks Facebooki sündmusele toimusid reaalses paikkondlikud mardilaadad (Haapsalus, Tõstamaal, Setomaal, Pärnus, Kolgal ja mujalgi), kust tehti otselülitusi ka virtuaalmaailma. Meie käsitöökeskustes Tallinnas (Eesti Käsitöö Maja, Pikk 22, ja Kaarmanni Käsitöö, Vanaturu kael 8) sai kududa ja tikkida mardivaipa, meisterdada mardimaski. Kolm päeva Eesti käsitöö laulupidu toimus seekord virtuaalmaailmas ning oli rõõm näha, kuidas Mardilaada nädalal jõudsid sotsiaalmeedia postitused pea 240 000 inimeseni ning kodulehte külastati enam kui 11 000 korral! Saadud tagasiside oli positiivne nii käsitöö pakkujatelt kui ka laadakülastajatelt. Virtuaallaadal tehti otse, kuulati ja jälgiti paikkondades toimuvat ning eelkõige oli virtuaalsündmuse puhul oluline asjaolu, et peale Mardilaadal püsikülastajate jõuti ka hoopis uue sihtgrupini, kes Mardilaada toimumist ehk varem märganudki polnud. Virtuaalne mitmepäevane laad koos täieliku kultuuriprogrammi ja töötubadega on võimalik ning Mardilaat seda tõestas.

Mardilaadal esitleti konkursi „**Uus toode Mardilaadal**“ võidutöid:

- **Hame**, Annika Vaalma (Etnowerk)
- **ehtekollektsioon Laulasmaa**, Inga Kalistru
- **LÕÕM**, ehteseeria KROON, Merle Randmäe
- **Pöide vaip**, Rita Kallas-Aulik
- **Ropka lamp**, Viljo Naarits (uBent)
- **Rästikukirjad**, Sirje Hainas
- **Vestid**, Liina Laaneoja (Etnowerk)

Rahvakunsti laata sel aastal ei toimunud.

Paikkondades toimub pidevalt uusi traditsioonilisi ettevõtmisi, **rahvakunsti- ja käsitöösündmuste** kohta saab infot ERKLi kodulehe kalendrist ja alamlehelt „Sündmused“.

Näituste korraldamine Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis (Pikk 22, Tallinn) ja mujal

Aastateema „Pits“ raames rõõmustas külalisi rahvakunstigaleriis Karmen Kroonmäe näitus „Udulee-Uduree. 3 × Eesti oma sall“. Autor kasutab sallide lõngaks Eestis kasvavate lammaste villa. Lõng on kedratud Eesti villakodades ja autor on kudunud kõik sallid kangastelgedel.

Järgmine näitus „Mees metsast“ rääkis küllastajale loo, kuidas mees läks metsa, kaasas seljakotis mõned lihtsamad tööriistad, veetis aasta metsas ja jäi ellu tänu oma käelistele oskustele.

Veebruarikuus esitles Haapsalu Kutsehariduskeskus näitust „Ammetil on kuldpohi all“ ning näha sai kutsehariduskeskuse tekstiili, silmuskudumise ja kangakudumise õpilaste tööd.

Märtsikuu näituse „Pitsi lummuses“ autor Lemmi Orav esitles Iiri pitsi, mille lummusest inspireerituna oli autor valmistanud armsaid Iiri pitsiga esemeid, mida küllastajatega jagada.

Järgmised näitused lükkusid koroonatõttu edasi ning aprillis-mais toimuma pidanud Meelis Kihulase meistrikooli lõputööde näitus jäi ära.

Maikuu rõõmustas külastajaid Kango Tekstiili aastanäitus, seejärel Silja Reemeti „LuuLoomine“. Riina Tombergi näitus „Hallid maastikud“ koosnes meestele mõeldud kollektsoonist ning selle loomisel oli seekord teisenenud kangastest viimistlusdetailide valik: ühelt poolt kasutab autor mitmest kultuuriruumist pärit traditsioonilisi kangaid või nende reproduktsioone, teiselt poolt süüvib Eesti Rahva Muuseumis asuvate trükipakkude kollektiooni, mille mustrite koopiatena on tänapäevases digitrükitehnoloogias valminud puuvillkangad.

Näituse „Sinine silmapiir“ koostajad Mari Pukk ja Riina Tomberg on ühendanud oma loomingus vana ja uut. Sinitrükis kirjad on pärit trükipakkudelt, mis kogutud silmapiiri taha jäävalt Petserimaalt ja piiri peal olevalt Setomaalt. Sinitrükis kangastest on kahe autori koostöös valminud särkkleitide kollektioon „Petseri Bluus // Pechory Blues“.

Augustikuu esitles Niplispitsi Selts oma 25. aasta jooksul. OIDFA kongressi jäi aga koroonatõttu ära. Septembrikuus oli külastajatel võimalus näha Tallinna Kopli Ametikooli õpetajate ja õpilaste viimaste aastate jooksul valminud pitse.

Näitus „Teel meistriks“, mis algselt pidi toimuma maikuu, lükkus koroonatõttu sügisesse ning rõõmustas ja üllatas vaatajaid noorte meistrite ja nende töödega. Septembrikuus toimuma pidanud Läti keraamika näitus jäi koroonapiirangute tõttu ära. Pitsiaasta lõpetasid Kose kihelkonna meistrite pitside näitus, käsitööliidu näitus „Eesti oma pits“, Olga Kublitskaja isikunäitus „Pitsi rütmid“ ning Lembe Sihvre autoriloomingut tutvustav näitus „Siit nurgast ja sealt nurgast“.

Traditsiooniliselt valib ERKLi juhatus igal aastal välja ka **parima näituse rahvakunstigaleriis**. Sel aastal läks preemia jagamisele Karmen Kroonmäe isikunäituse ja Lahemaa pärimuskoja metsakäsitöö näituste vahel.

Rahvakunstigalerii 2020. aastal toimunud näituste nimekiri on aruande lisas.

Esimene aasta **Kaarmanni käsitöökeskuses** on olnud koroonatõttu keeruline, ometi oleme saanud teostada suure osa planeeritust. Meie sihiks on lisaks inspireeriva müügikeskkonna loomisele kujundada Kaarmanni käsitööpood mõnusaks kohtumispaigaks meistritele ja käsitööhuvilistele. Soovime anda nii kohalikule elanikule kui ka turistile teavet ja elamust meie rahvuslikust käsitööst ja paikkondade eripärast ning tutvustada märgi Tunnustatud Eesti Käsitöö omanike tooteid. Kaarmanni käsitööpoe suured aknad on andnud meile näitusepinna otse Raekoja kõrval. Läänud aastal tutvustasid oma loomingut Riina Tomberg, Lembe Sihvre, Sirje Raudsepp, Külli Köppo-Jacobson, Katre Arula, Koosdisain OÜ, Kango Tekstiil ja Etnoland. Paikkondade tuntud käsitöökeskused Tõstamaalt, Peipsiveerest ja Haapsalust esitlesid oma toodangut ja ettevõtmisi. Teeme koostööd käsitööd õpetavate kõrgkoolidega ja läinud aastal tutvustasid aknanäitustel oma üliõpilaste kursusetöid TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia ja Kõrgem Kunstikool Pallas. Novembrikuus lustisime rahvakommetega ja nii olid akendel ka mardi- ja kadrisandid. Aastaring tegutsemist on seljataga, toimunud näitused ja kohtumised kinnitavad vajadust alustatud jätkata. Avatud Kaarmanni käsitööpood/keskus pakub meile palju uusi võimalusi rahvusliku käsitöö esitluseks nii aknanäituste kui ka kohtumiste kaudu.

ERKL korraldab juba traditsiooniks saanud **3D kultuuri** kokkusaamisi. Meistriklassi külla tulnud meister räägib oma lugu ning koos osalejatega valmistatakse tutvustatud tehnikas ese ka ise. Hoolimata keerulisest aastast oleme saanud pitsi aastateema raames korraldada ka kokkusaamisi. Üheaegselt Niplispitsi Seltsi näitusega toimus 3D üritus Priit Halbergiga, kes rääkis endast, seltsist ja pitsitegemisest.

26. novembril toimus Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis 3D kultuuri üritus Olga Kublitskajaga. Olga on disainer ja niplispitsimeister, Narva niplispitsikooli asutaja, direktor ja

õpetaja, Eesti Pitsi Gildi juhataja. Olga Kublitskaja on käsitööliidu pärandihoidja 2019. Tema 3D õhtu oli väga isiklik, andis täpse ülevaate tema teekonnast meistriks ja õpetajaks.

Käsitöömeeste teema-aasta alguseks ilmus Mardilaadaks trükis „**Mehed teevad käsitööd**“. Seal on välja toodud erinevate käsitöömeestrite tegemised ja mõtted koos väga elavate ja õnnestunud piltidega. Fotograaf Sandra Urvak on tabanud ilmekad hetked meistrite tegemistest. Koostatud trükisest õhkub mehelikku käsitööväge, mis võiks inspireerida paljusid teisi käsitöölisi oma annet enam hindama ning endast ja oma tegemistest teistelegi märku andma. Aastateema 2021 konkurss on tihedalt seotud just väljaantud trükisega. Oma kirjastatud raamatuid müüme raamatupoodides, muuseumipoodides, meie oma kauplustes ja meistrikodades ning aruandeaastal müüsimise ka Rahvakultuuri Keskuses.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit kuulutas kevadel välja konkursi „**Loome selle suve trendi**“, toimumisaeg: veebruar – 1. juuni 2020. Konkursile oodati uusi suvetooteid – rõivaid, aksessuaare, pikniku- ja matkatarbeid. I koha pälvis Heidi Solo oma tööga „Rõngasrüü“. II koht läks jagamisele mitme töö vahel: Helja Jõgisman „Rannarootsi naise pidupäeva pluusike“, Elena Chirkova „Mama tor“, Cärol Ott „Mõlü kampsik“, Katre Arula „Must – toonekurg“ ja Sirje Hainas „Karja traks“.

Käsitööliidu viimase aastateema **eesti-oma-pits konkursile** laekus väga erinevaid ja kauneid töid. Rõõm oli, et traditsiooniliselt heegeldatud või kootud või niblatud pits oli inspireerinud meistreid saatma ka keraamilisi esemeid ja nahast tehtud pitsi. Kuna mitmed üritused tuli viiruse tõttu ära jätta, ei olnud meil võimalik konkursi ja kõige toimuva kohta piisavalt infot levitada ja seepärast ei olnud osavõtt konkursist väga aktiivne. Küll aga oli see mitmekülgne, mis näitab, et ehk oli meistritel sel korral veelgi rohkem aega oma ideed kujundada ja valmis eset vormida.

I koht – „TaliPruut“. Vill, lina, rauaga pargitud põhjapõdranahk, ajuga pargitud kitsenahk, kalasoomused, hõbe, luu. Töö autor Marit Vaidla.

II–IV koht „Armastuse tango“, „Nartsiss“ ja „Hilda“.

Sall „Armastuse tango“ on valmistatud niplispitsi tehnikas. Külluslik bordoopunane sümboliseerib kirge, mustriks lõputu looklev joon – igavese armastuse tee.

Niplispitsi tehnikas on valmistatud ka kott „Nartsiss“. Romantiline stiil või teksad – iga kord, kui kannad seda kotti, üllatad ennast ja teisi. Salli ja koti autor pitsimeister Olga Kublitskaja.

Padi „Hilda“. Vanaema Hilda linasel köögirätikul oli peen linane makrameepits. Sellest inspireerituna sündis uus pits padjale. Autor Marju Kurg. Töö pälvis pitsimeister Ulve Kangro eripreemia.

Konkursi töid said külastajad uudistada Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis näituse „Eesti-oma-pits“ raames 4.–23. novembril.

Käsitööliit kutsus kevadel kõiki üles osalema käterätikute virtuaalnäitusel „**Pese oma käsi**“. Eesmärk oli saada inspiratsiooni vanaemade tikitud sõnumitega köögirätikutest, esivanemate kaitsemaagilistest märkidest, käimasolevast pitsi- või digikultuuri aastast. Kõik käterätikuku sobivad materjalid ja tehnikaid olid teretulnud. Tuli mõelda oma rätikusse ilusad mõtted ja olla loov. Pilt ja lugu rätikust tuli saata e-kirjaga käsitööliidule. Kokku sai sellest virtuaalnäitus, mis on endiselt nähtav meie kodulehel folkart.ee.

Hea sõnumiga rätiku soovitasime igal osalejal kinkida inimesele, kes on teile toeks, eeskujuks või kangelaseks olnud sellel erilisel aastal, kus kätepesu on eriti oluline.

23 aastat on toimunud väga omanäolised ja paikkondi tutvustavad **käsitööpäevad**. Pikk traditsioon vajas uut hingamist ja lahtimõtestamist, et värselt jätkata. 2019. aastal otsustati sel põhjusel käsitööpäevi mitte korraldada. 2020. pidid toimuma käsitööpäevad Saaremaal

29.–30. mail, kuid olukorrast tingituna lükati need edasi 2021. aastasse ja toimuvad ühendatuna ERKL ettevõtluspäevaga oktoobris.

„**Käsitöökojad üle maa**“ toimusid 17. oktoobril. Kodasid korraldati Tallinnas, Pärnumaal, Harjumaal, Järvamaal, Tartumaal, Võrumaal, Viljandis, Valgamaal, Hiiumaal ja Saaremaal. Rohkelt töötubasid korraldati Võrumaal ja Tallinnas. Pitsiaasta raames toimus pitside korrastamise töötuba, pitside heegeldamine, valmistati klaaspärleid, maaliti siidimaali. Rohket osavõttu leidis puutöö konverents. Valmistati puulusikaid ja pitskaunistusega keraamikat, toimus lapitöö õpituba, kus valmistati „katedraali aken“, ning portselanimaali töötuba. Värska Talumuuseumi tares toimus kastpiste- ja eelpistetikandi töötuba. Saaremaal toimus rohkete töötoavalikutega pitsipäev. Osavõtt oli üle Eesti pigem tagasihoidlik, kanti maske ja hoiti vahet. 2021. aasta „Käsitöökojad üle maa“ toimub 16. oktoobril.

Olukord Tallinna vanalinnas ei olnud 2020. aastal kiita, välisturiste ei olnud ja siseturism toimis pigem Lõuna-Eesti suunal. Koostöös Tallinna Ettevõtlusameti ja vanalinna ettevõtjatega korraldati detsembris ettevõtmine „**Muinasjutulised jõulud Tallinna vanalinnas**“ eesmärgiga tutvustada vanalinna kui kaunist kultuuripärlit ja sõbralikku keskkonda.

Linna ülesandeks oli meediakajastus, ettevõtjate koondamine ja turismikaardi valmistamine linnarahvale. Käsitööliit aitas kaasa käsitööpoodide kaardistamisel, tegime ka üleskutse korraldada advendiaja nädalavahetustel töötubasid. Meie töötoad toimusid alates 28. novembrist 20. detsembrini laupäeviti ja pühapäeviti Eesti Käsitöö Majas ja Kaarmanni käsitööpoe.

Kaarmannis kodusime Illi Lille ja Anu Sergo juhendamisel jõuluvaipa. Eesti Käsitöö Majas tikkisime aga vaipa tarmukate „Raudrohu“ klubi naiste juhendamisel.

Nädalavahetuse töötubades oli võimalik meisterdada rookrooni, teha rahvuslikke kurguhelmeid, valmistada küünlaid ja lõnganukke, tikkida ja trükkida, tegevust jagus kõigile. 5.–6. detsembril toimus Kaarmanni käsitööpoe ees „Vana aja jõululaat“. 12. detsembril kutsusime huvilisi rahvarõivaste tuulutamise „Talve eri“ ettevõtmisele. Koostöös MTÜga Rahvarõivas tutvustasime talviseid rahvarõivaid, andsime nõu ja tundsimisega uhkust ilusate rõivaste üle. Raekoja seinalt sai jälgida videoprojektsiooni „Ehime end rahvarõivaise jalutuskäiguks talvises vanalinnas“.

Töötubade täpsem info: www.folkart.ee.

Vaata, mis toimub mujal vanalinnas www.visittallinn.ee.

ERKLi juhatuse tunnustuse **maakonna tegu 2020** sai Kersti Pook Põltsamaa kirikuvaiba kudumise eest.

Meie pärandi hoidmiseks, austamiseks ja olulisemaks teabe levitamiseks on ERKL loonud **lühifilmide projekti**, et salvestada esitlemise ja levitamise eesmärgil meistrite tööd ja käsitöötehnikaid. 2020. aastal valmisid on järjekordsed 17 lühifilmi eri meistritest, kes tutvustavad meile omaseid käsitöötehnikaid. Video vahendusel saab tutvuda rookrooni ehitusega, rakukeraamikaga, seentega lõnga värvimisega, kinnaste roosimisega ning mitmete muude huvitavate tegemistega. Filmid on kõigile nähtavad Youtube'i vahendusel märksõnaga „käsitöömeistrid 2020“ ning kõik 2019. aastal valminud videod otsingusõna „käsitöömeistrid“ all. Samuti levitame muudes võimalikes kanalites.

Eesmärk 5. Tarbija märkab, tunnustab ja väärtustab kvaliteetset eesti käsitööd ja selle valmistajat.

Oma on armas

Jätkasime märki **Tunnustatud Eesti Käsitöö** tutvustamist. Märki eesmärk on toetada käsitööettevõtlust, tunnustada käsitöömeistreid/ettevõtjaid ja tõsta esile kõrgetasemelisi käsitöötooteid. Märki on välja antud 2014. aastast. Seni on 21 märgisaajat.

Märgi Tunnustatud Eesti Käsitöö eksperdikomisjoni koosseis: Kadi Pajupuu (esimees), Merle Suurkask, Evelin Tsirk, Urmas Puhkam ja Liivi Soova (ERKLi juhatause esindaja). Vajaduse korral kaasatakse komisjoni erialaspetsialist.

2020. aastal ei antud välja ühtki uut märki.

Projekti **LooTöö** toetust kasutasime uute käsitöötoodete turuletoomiseks. Valmistasime toodete näidiseid ja juhendeid. Korraldasime koolitusi, konkursse, aknanäitusi. Keeruline aasta nõudis meie plaanide ülevaatamist ning eesmärkide mugandamist. Tegevusplaani väike muutus andis uued võimalused käsitöö n-ö pildil olemisele ja paikkondliku ettevõtluse toetamisele.

LooTöö projekti raames toimus konkurss „KARgE“ koostöös Tartu Kõrgema Kunstikooli Pallas tudengitega. Koostööprojekti sisuks oli õppeaine raames valmiva masinkootud silmuskoeliste aksessuaarikollektsioonide ettevalmistamine. Konkursi eesmärk oli uute põnevate võimaluste leidmine kohaliku tooraine kasutamiseks. Esimene eksperimentaaltoodete sari on jõudnud ka Kaarmanni kaupluse müügilettidele. Võidutöödeks valiti Marge Alliku ja Liis Tamme kollektsioonid.

9. oktoobril toimus Põltsamaa lossikompleksis **XIII ettevõtluspäev**, mille eesmärk on rääkida käsitööst kui elatusallikast ning tutvuda kohalike ettevõtjate ja nende edulugudega. Selle aasta ettevõtluspäeva peateema oli „Kuidas te nii palju jõuate? Käsitöö tegemine on minu töö. Aga kuidas te siis ära elate?“.

Oma lugusid rääkisid Põltsamaa ettevõtjad Kersti Pook, Eire Kulbin, Kristi Sakk, Triin Kuus, Katre Arula. Arutasime päevakajalistel käsitööteemadel: praeguses olukorras käsitöölisena toimetulek, tulevane toetusmeede käsitööliidu liikmetele ja virtuaalne mardilaat – kuidas, millal ja kellele.

Osalejatel oli lisaks võimalus külastada lossikompleksis asuvaid käsitöökodasid, tutvuda Katre Arula meistrikojaga, vaadata Kersti Poogi poolt Põltsamaa kirikusse valmistatavat uhket vaipa ja Kristi Saki heegeldatud mänguasjade laiendatud väljapanekut, maitsta Triinu Kuusi käsitööleiba ning uudistada Värkstoas Anne Üti üles seatud näitust „Põltsamaa kihelkonna kirivööd“ ja „Päevapiltnikud Põltsamaal 1890–1940“. Lossirestoranis tutvustas oma tikandeid Eire Kulbini.

Päeva lõpuks anti välja aastaauhind „Käsitööettevõtja 2020“, mille pälvis meister ja moelooja Katre Arula.

ERKLi poolt on tunnustatud järgnevad paikkondlikud käsitöökeskused:

- Avinurme Puiduait
- Eesti Rahva Muuseum ja muuseumipood
- Galerii Hal´as Kunn
- Haapsalu Pitsikeskus
- Hiiumaa Käsitööselti Maja
- Kagu kudujad, Külli Jacobson
- Katre Meistrikoda
- Kihnu Muuseum
- Koordikamber
- Maarja-Magdaleena Gild
- Ulve Kangro Meistrite Maja Räpinas
- Peipsimaa Külustuskeskus
- Saara Kirjastus
- Tõstamaa Käsitöökeskus
- Viljandi Käsitöökoda
- Pärnu Käsitöö Salong
- Viru Käsitöö Salong

Nimetatud keskused arendavad paikkondlikke käsitöötraditsioone või tutvustavad omanäolisi ja unikaalseid käsitöötehnikaid ning toimub paikkondliku rahvusliku käsitöö müük ning edendamine. Projekti LooTöö raames on ilmunud paber kandjal paikkondlikke käsitöökeskusi tutvustav voldik.

ERKLi toetajaliikmeid reklaamitakse ERKLi kodulehel www.folkart.ee, samuti meie kaks korda aastas ilmuvas infolehes Teataja. Toetajaliikmed on nimekirjades valdkonnapõhises järjekorras, veebilehel on otseavatavad lingid nende kodulehtedele.

Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn)

4.01–20.01	Karmen Kroonmäe isikunäitus „ <i>Udulee-Uduree. 3x Eesti oma sall</i> “
21.01–10.02	Lahemaa Pärimuskoda, MTÜ Estlander näitus „ <i>Mees metsas</i> “
11.02–29.02	Haapsalu Kutsehariduskeskuse näitus „ <i>Ammetil on kuldpõhi all</i> “
3.03–23.03	Lemmi Orava näitus „ <i>Pitsi lummuses</i> “
19.05–8.06	Kango Tekstiili „ <i>Aastanäitus</i> “
9.06–29.06	Silja Reemeti näitus „ <i>LuuLoomine</i> “
30.06–20.07	Riina Tombergi näitus „ <i>Hallid maastikud</i> “.
21.07–10.08	Riina Tombergi ja Mari Puki näitus „ <i>Sinine silmapiir</i> “.
11.08–31.08	MTÜ Niipispitsi Seltsi „ <i>Seltsi 25. aasta näitus OIDFA kongressi raames</i> “
1.09–21.09	Tallinna Kopli Ametikooli näitus „ <i>Tallinna Kopli Ametikooli pitsipidu</i> “
22.09–12.10	Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu näitus „ <i>Teel meistriks</i> “
13.10–2.11	Piret Aaviku näitus „ <i>Kose kihelkonna meistrite pitsid</i> “
4.11–23.11	Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu näitus „ <i>Eesti oma pits</i> “
26.11–13.12	Olga Kublitskaja isikunäitus „ <i>Pitsirütmid</i> “
15.12.20–4.01.21	Lembe Sihvre isikunäitus „ <i>Siit nurgast ja sealt nurgast</i> “

2020. aasta mentorkoolitused maakondades

Nr	Paikkond	Kuupäev	Mentor	Teema
1	Harjumaa	5. dets	Airi Gailit	Seentega värvimine
2	Jõgevamaa	14. nov	Airi Gailit	Seentega värvimine
3	Järvamaa	21. nov.	Lembe Sihvre	Rahvuslik tikand
4	Kihnu	10.–11. juuli	Meelis Kihulane	Traditsiooniline puutöö
5	Läänemaa	21. nov	Anu Randmaa	Helmekeede valmistamine ja kandmise traditsioonid
6	Lääne-Virumaa/Jäned	31. okt	Anu Pink	Eesti etnograafilised sukad
7	Põlvamaa	18. dets	Sandra Urvak	Käsitööesemete pildistamine
8	Pärnumaa	19. juuli	Lembe Sihvre	Neolõngade värvimine
9	Pärnumaa	23. nov	Sandra Urvak	Käsitöötoodete pildistamine
10	Ruhnu	1–2. juuli	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	Niplis- ja fileepits
11	Saaremaa	7. märts	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	Niplispits
12	Setomaa	9. dets	Maret Sikstus	Kalavõrgu kudumine
13	Tallinn	12.–11. nov	Liis Luhamaa	Vigala rahvarõivaseelikud
14	Valgamaa	24.–25. okt	Siiri Reimann	Pitsilise kleidi kudumine
15	Viljandimaa	26. sept	Angelika Nöps	Niplispits
16	Viljandimaa	21. nov	Angelika Nöps	Niplispits
17	Vormsi	29.–30. aug	Liis Luhamaa	Madar ja madarapunane. Krapijuurtega värvimine
18	Võrumaa	12. märts	Liis Luhamaa	Süntetiliste värvidega värvimine
19	Võrumaa	12. dets	Astri Kaljus	Arhailised käsitöötehnikad: vaselised
20	üle-eestiline	22. aug	Lembe Sihvre	Neolõngade värvimine
21	üle-eestiline	5. dets	Made Uus	Traditsioonilised kasukad
22	üle-eestiline/film	20. mai	Ulve Kangro	Pitside hooldus
23	üle-eestiline/film	20. mai	Ulve Kangro	Rahvarõivaste hooldus
24	üle-eestiline/film	22. mai	Lembe Sihvre	Tikkimine algajatele
25	üle-eestiline/film	7. dets	Liis Luhamaa	Lõnga ettevalmistus värvimiseks

ERKL 2020. raamatupidamisbilanss

seisuga 31. detsember 2020

EURODES (KOMAKOHATA)

	Majandusaasta lõpp 31. dets 2020	Majandusaasta lõpp 31. dets 2019
AKTIVA		
KÄIBEVARA		
RAHA JA PANGAKONTOD	14359	26622
NÕUDED JA ETTEMAKSED		
LÜHIAJALISED NÕUDED	4124	2430
ETTEMAKSED HANKIJATELE	225	308
NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	4349	2738
KÄIBEVARA KOKKU	18708	29360
AKTIVA KOKKU	18708	29360
PASSIVA		
KOHUSTUSED		
VÕLAD JA ETTEMAKSED		
OSTJATE ETTEMAKSED	8520	11310
VÕLAD HANKIJATELE	166	1687
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU	8686	12997
KOHUSTUSED KOKKU	8686	12997
NETOVARA		
EELMISTE PERIOODIDE AKUMULEERITUD TULEM	16363	16036
ARUANDEPERIOODI TULEM	-6341	327
NETOVARA KOKKU	10022	16363
PASSIVA KOKKU	18708	29360

ERKL 2020. tulemiaruanne

EURODES (KOMAKOHATA)		
	2020. a	2019. a
TULUD		
1. LIIKMETASUD		
1.1 Mittesihotstarbelised Liikmemaksud	2495	3110
Liikmetasud kokku	2495	3110
2. ANNETUSED JA TOETUSED		
2.1 Mittesihotstarbelised annetused ja toetused Valitsuse sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	55358	55000
2.2 Sihotstarbelised annetused ja toetused Valitsuse sihtfinantseerimine projektideks	107693	123796
Annetused ja toetused kokku	163051	178796
3. Muud põhitegevuse tulud	28020	30479
TULUD KOKKU	193566	212385
KULUD		
Sihotstarbelised kulud: projektide otsesed kulud stipendiumid ja toetused	-138906	-128770 -2950
Sihotstarbelised kulud kokku	-138906	-131720
Mitmesugused tegevuskulud	-8513	-28073
Tööjõukulud: palgakulu sotsiaalmaksu kulu töötuskindlustuse kulu	-39229 -12945 -314	-39062 -12890 -313
Tööjõukulud kokku	-52488	-52265
KULUD KOKKU	-199907	-212058
ARUANDEAASTA TULEM	-6341	327

PAIKKONDADE KÄSITÖÖHENDUSTE AASTAARUANDED

HARJUMAA

Käsitööühendused

Kehra käsitööklubi
Hobiring Nobenäpud
Naisseltsing AMFORA
Kose Päevakeskus
Kose Kunstikool / MTÜ Kose
Kunstikeskus
Kose Kunsti- ja Käsitööselts
Kodukosmeetika OÜ
Evekese ja Roosikese Ehted
Seltsing Sügisrõõm
Anija mõisa käsitöökamber
Aegviidu rahvamaja keraamikaring
Voose rahvamaja kangakudujad
TSIRK
Kiruvere Muinaslaager
Viskla Külaarendamise Selts
Oru mõisa käsitöötuba
Loviise Vaibad – Meite vaibad
Ääsmäe Külakogu
Ohtu Külaseltsi käsitööringid
Seltsing Keila Kangakudujad
Käsitööklubi „Mõtted mujal“
Vanamõisa Külaselts
Rae Kultuurimaja keraamikaring
Rae Kultuurimaja kangakudumisering
Keila lapoliselts
Vääna Külaselts
Kiili Pitsiklubi

TKKK
Klaasistuudio Qpeale
Keila Kultuurikeskuse
tarbekunstiringid
Kunstiring Sirlett Keilas
Klooga seltsituba-käsitöö ateljee
Ardu Huvikeskus MTÜ
Sadevälja Talu
Kristallipesa
Viimsi Päevakeskuse käsitööring
Kose Uuemõisa Arendamise Selts
Isemoodi Isetegijate Sõpruskond MTÜ
MTÜ Pakri Käsitöö ja Kodulookoda
Pakri Meistrikoda MTÜ
Aruküla käsitööring
MTÜ Määramäe Meistrikoda
MTÜ Rannamännid Loksa
MTÜ Tuulekell
MTÜ Votikmetsa Hobikoda
MTÜ Vääna Külakoda
MTÜ Metsatuka Kunstiait
MTÜ Vaarikas Vahukoorega
MTÜ Lammas Ruudus
MTÜ Austrvegr Selts
MTÜ Ardu Huvikeskuse Värkstuba
MTÜ Väike Värkstuba
MTÜ Harju Loogiline

Käsitööettevõtjad

Eva Raudkivi
FIE Avalaid Monika
FIE Smitt Helena
FIE Tiiu Jalakas
FIE Enno Veersalu
FIE Önne Mägi
Nurme Looduskosmeetika OÜ
Divello miniplastika OÜ
Perline Estonia OÜ
Candelina OÜ
FIE Külli Ojasson
Eelika keraamika
Mary Aimsalu
Silvi Alliman
Kraamikoda
Kitty Torim-Laine
Loomeleheke

Ferrum Fabrica OÜ
Raudsepa Loomelust OÜ
Maurite Desing
Mailis Desing OÜ
Vildivilla
Kaja Kurn –Triibukangas
Liivi Lutter Sinkko
Porcellisa OÜ
OÜ Viiskand
FIE Heljo Laev
OÜ Vilt ja Puit
OÜ Jussi sussid
Merily Käsitöötuba
Zinuc küünlad
Jüri Äri OÜ
Handmade Studio
Tiina Käsitöökelder

Käsitöökauplused/infopunktid

MTÜ Ardu Huvikeskuse värkstuba
Jüri Äri
OÜ Ehal
MTÜ Rannamännid müügipunkt
Määramäe Meistrikoda Padisel
Nurme Looduskosmeetika OÜ kauplus
Muuseumipood Keilas Harjumaa
muuseumis
Kauplus-Stuudio Piste

Perline Estonia OÜ
Käsitöösalong „Vaarikas vahukoorega“
Ohtu Küla Jõulupood (projektipood
detsembris)
Padise käsitööpood
Kase talu käsitööpood
Piibe butiik
Tulilill OÜ

Infopunktid

Keila Kultuurikeskus
Anija valla Kultuurikeskus
MTÜ Kose Kunstiselts

Harjumaa Muuseum
Ravila Mõis

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseks

Tiiu Jalakas, tel: +372 524 7284, e-post: tiuu.jalakas@gmail.com
Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit (HKL), Keila, Keskväljak 12, Harjumaa

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseks asutati 2008. aasta sügisel Harjumaa Kultuurikorraldajate Liidu allüksusena.

2020. aasta tegevusaruanne

Tuleb tõdeda, et sel aastal oli kõik teisiti. Aasta algas nagu iga eelminegi aasta – plaanid tehtud ja vaja ainult ära teha. Paraku läks maailm lukku ning käsitöötegijadki pidid üritused-näitused pausile paanema ja jätma paremat aega ootama. Suuri maakondlikke üritusi ei toimunud, suvised käsitöölaadad jäid ära, kevadised ülevaatenäitused tegemata. Käsitöötegijad on õnneks iseseisvad, omakandi ettevõtmised, mida sai läbi viia, toimusid väiksemas mahus. Koostööd tehakse kohalike omavalitsustega, paljudes omavalitsustes tagatakse kohalikele käsitöötegijatele tasuta müügikoht kohalikel laatadel, reklaamivõimalus kohalikus ajalehes, Harju Maakonnaraamatukogu annab tasuta näitusepinda nii oranžil seinal kui ka raamatukogu galeriis.

Piirkonnas toimus üks mentorkoolitus – Airi Gailiti seentega värvimine.

Toimusid Isemoodi Isetegijate loovustunnid lasteaedades koostöös Viimsi vallavalitsusega ja pitsiaasta õpitoad Kose Kunsti ja Käsitöö Seltsis.

Kose-Uuemõisa Külakeskuses toimusid lastele vahvad kolmapäevaste meisterdamiste töötoad, kus juhendajateks-mentoriteks olid pensionärid. Meisterdati paberlilli ja nukuriideid, lisaks toimusid koolitused ja töötoad kirivöö kudumisest, makrameest, patentkoest, lindude söögimajade meisterdamine ja taaskasutustöötuba „Raamatutele stiilne ümbris“.

Harjumaal on toimunud mitmeid käsitööteemalisi näitusi.

Kose-Uuemõisa Arendamise Selts korraldas alternatiivsete jõulupuude konkursi.

Seltsing „Mõtted mujal“ (Keila vanemaalised käsitöötegijad) korraldas õppekäigu tutvumaks ARSi Kunstikeskusega.

MTÜ Vaarikas Vahukoorega korraldab suviseid laste meisterdamislaagreid, muudel koolivaheaegadel käsitööhommikuid, õhtusel ajal koolitusi täiskasvanutele.

Ohtu Külaseltsi korraldatud Ohtu Külapood detsembris – õhinapõhine ettevõtmine juba seitsmendat aastat – on väga vinge ettevõtmine.

Eraldi tuleb välja tuua Oru Külakeskuses toimunud puutöökonverentsi.

Paranenud on omavaheline infovahetus Harjumaa piirkondade vahel; plaanitud olid külakäigud kogemuste vahetamiseks, ühisnäitused ja koolitused, põlvkondi ühendavad tegevused.

2021. aasta tegevusplaan

Põlvkondade pidu ja käsitöölaad – suvi 2021

Seltsingu „Mõtted mujal“ õppesõit

Ohtu Külapood detsembris

Anija valla käsitöönäitus

Kuna 2020. aastal jäid paljud üritused korraldamata või lükati edasi, siis esmajoones korraldatakse need üritused, kui selleks võimalus avaneb. Paljud ütlevad, et ei julgegi planeerida – vaatame siis, kui asi selgem.

Kose vallavalitsuse, Kose Kunstikooli ja Anija aiaseltsi koostöös on 2020. aastaks ette valmistatud suur keskkonnakuu projekt aprillis 2021, mis hõlmab erinevaid kunsti- ja käsitöönäitusi (näitus „Looduses on lootust“, moesõu „Vanast uus“, taaskasutuse töötoad, keskkonnakunsti töötoad TKKK juhendamisel, poest saab võtta pensionäride õmmeldud poekotte).

Tavapäraselt toimuvad aasta lõikes kohalikud näitused, käsitööpäevad ja -laadad, Viimsi PÜ käsitööringi 2021. aasta eesmärk on tutvustada vähemkasutatavaid käsitööliike.

Endiselt osaleme ka üleriigilistes käsitööprojektides.

Kindlasti toimub kohtadel veel palju huvitavat, millest aga info puudub.

Kose Kunsti ja Käsitöö Selts

Piret Aavik, tel: 507 8055, e-post: piret.aavik@gmail.com

Ravila tee 21, Ravila mõis, Kose vald 75101, Harjumaa

2020. aasta tegevused

2020. aasta oli Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu (ERKL) poolt välja kuulutatud kui pitsiaasta. Sellel aastal otsiti kõikides maakondades ja valdades tublisid käsitöömeistreid, kes tuleksid osalema üritustel, konverentsidel ja käsitööpäevadel ning jagaksid oma oskusi ja kogemusi ka teistega. Ka Kose Kunsti ja Käsitöö Selts korraldas sellel aastal mitmeid pitsiteemalisi õpitube, konverentsi, temaatilisi konkursse ja näitusi Kose vallas ja ka Tallinnas.

2020. aastal olid seoses pitsiaastaga ettevalmistamisel mitu projekti. Projekti „Pitsiaasta 2020“ olulisemad tegevused olid konverentsi, õpitubade, konkursi ja näituste korraldamine, kohalike käsitöömeistrite andmebaasi koostamine. Projekti käigus kuulutati välja konkurss „Meie pitsid“. Konkursi eesmärk on väärtustada meie käsitööd ja kohalikke mustreid ning tutvustada töid suuremale avalikkusele. Oleme pidanud oluliseks kaasata konkursile ka noori, kes jätkuvalt kannaksid edasi põliseid esiemade rahvuslikke traditsioone. Seetõttu kutsusime konkursil üles osalema ka koolinoori. Konverentsi „Pitsid läbi aegade“ korraldasime Ravila mõisas, toimusid ettekanded kohalikelt käsitöömeistritelt ja käsitööhuvilistelt.

Näitused üle valla:

Konkursi „Meie pitsid“ tööd pandi välja näitustele Kose Kultuurikeskuses ja valla suuremates keskustes-rahvamajades ja külakeskustes. Igas valla nurgas, mitte ainult valla keskus, sai imetleda meie meistrite töid.

Väga oluline on kogukondliku käsitöömeistrite andmebaasi koostamine, mis annab ülevaate meistrite oskustest ja töödest ning koostööst teiste piirkondade meistritega.

Pitsiaasta õpitoad:

Selle aasta õpitubade läbiv teema oli pitsimaailm, käsitööpitside tehnikate tutvustus ja tehnilised eripärad, unustatud käsitöövõtete taaselustamine, uute käsitööoskuste omandamine, juba õpitud oskuste lihvimine ja täiendamine. Korraldati õpitubasid, mis käsitlesid erinevate

mustrikirjade lugemist ja teostamist, suurte pitslinade valmistamist ja raamimist, samuti pitside tänapäevast hooldamist, korrastamist ja säilitamist.

Konkurss ja näitused:

2020. aasta sügisel korraldas Kose Kunsti ja Käsitöö Selts pitsihuvilistele veel ühe omaloomingu konkursi. Pitsiaasta konkurss „Kose kihelkonna meistrite pitsid“ oli mõeldud eelkõige selleks, et kaasata võimalikult palju kohalikke käsitöömeistreid, koolide ja lasteaedade õpetajaid, aga ka teisi käsitööhuvilisi, näitamaks oma oskusi ja põnevaid ideid. Näitus „Kose kihelkonna meistrite pitsid“: 13. oktoober – 2. november 2020 Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis Tallinnas. Kihelkonna meistrite tööde ülevaatlik näitus oli pühendatud pitsiaastale 2020. Esindatud olid eri põlvkondade käsitööd erinevatest käsitöövaldkondadest ja pitsiaasta konkursile esitatud töödest.

Konkurss ja näitus „Eesti oma pits“. Konkursist võtsid osa ka meie seltsi liikmed. Näitust „Eesti oma pits“ sai vaadata 4. novembrist 23. novembrini Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis Tallinnas, kus oli väljas konkursi „Eesti-oma-pits“ raames esitatud autorite looming, mis on inspireeritud rahvuslikest ja uusloomingulistest pitsidest. Esindatud olid ka meie valla meistrid.

Näitus „Kose kihelkonna meistrite pitsid“ Kose raamatukogus oli avatud 3.12.2020–31.01.2021. Näitusel olid väljas 2020. aasta konkurssidel osalenud meistrite pitsid, erinevatel pitsinäitustel osalenud käsitööd ja valik pitsiteemalisi töid meie piirkonna käsitööhuvilistelt. Ka sel aastal oli tore tõdeda, et näitusel osales palju uusi tegijaid, kes varem polnud oma töödega üles astunud. Eriti suurt rõõmu tundsi noorte osalemise kasvust.

Traditsioonilised ettevõtmised 2020. aastal

Kunsti- ja käsitööpäevad „Kuu täis kunsti ja käsitööd“

Kunsti- ja käsitöönäitus Kose kultuurikeskuses

Kevadnäitus Kose raamatukogus

Keraamikapäevad

Ravila mõisa käsitöölaad

Käsitöökojad üle maa

Mardilaad Kose kultuurikeskuses

Kokkuvõtteks: 2020. aasta oli vaatamata koroonapandeemiale siiski tõine ja tegevusrohke käsitööaasta, viidi ellu mitmeid projekte, korraldati üritusi, käsitöökoolitusi, õpitubasid, näitusi.

Heameelt teeb see, et eri valdkondade käsitööd ja ka noori käsitööhuvilisi tuleb igal aastal juurde. Nii täiskasvanutele kui ka lastele korraldas selts kunsti ja käsitöö huviringe, õpitubasid. Pitsiaasta sündmuste korraldamise eest 2020. aastal pälvis Kose Kunsti ja Käsitöö Selts Harjumaa Kultuurkapitali aastapreemia.

Traditsioonilised ja uued ettevõtmised 2021. aastal

Konverents „Meie pitsid ja pitsimeistrid“ (jaanuar)

Kunsti- ja käsitööpäevad „Kuu täis kunsti ja käsitööd“ (veebuar–märts)

Kunsti- ja käsitöönäitus Kose kultuurikeskuses (veebuar–märts)

Näitus „Kose kihelkonna meistrite pitsid II“ Ravila mõisas (veebuar)

Projekt „Maalime maailma paremaks“ – õpitoad, konverents, näitused (jaanuar–märts)

Kevadnäitus Kose raamatukogus (mai)

Keraamikapäevad Ravila mõisas (aprill)

Projekt „Kose kihelkonna meeste käsitöö“ – õpitoad, konverents, näitused (aprill–detsember)

Krahvihärri pargipidu Ravila mõisa pargis (juuli)

Ravila mõisa käsitöölaad (august)

Näitus „Kose kihelkonna meeste käsitöö“ (august–september)

Raku keraamika päevad Ravila mõisas (september–oktoober)

Täiskasvanud õppija nädal TÕN 2021 (oktoober)

Käsitöökojad üle maa (oktoober)

Mardilaat Kose kultuurikeskuses (november)
Jõululaat Ravila mõisas (detsember)

Rahvakunsti Klubi

Tiia Ehvert, e-post: tiia.ehvert@hot.ee

Rahvakunsti Klubi MTÜ asutati 1989. aastal eesmärgiga õpetada nii tänapäevast kui ka etnograafilist käsitööd. Rahvakunsti Klubi Erakool Veerik on Eesti Vabariidusliidu liige ja tegutseb alates 1. juulist 2016 täiskasvanute koolitajana majandustegevusteate nr 153299 alusel.

Aruandeaastal tegevusi ei toimunud ja hetkel ka 2021. aastaks plaane pole seatud.

Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber

Margit Miller, tel: +372 5330 0849, e-post: ajalookamber@tuhala.ee
Müüriääre, Tuhala küla, Kose vald

2020. aasta tegevusaruanne

Veebruaris juhendasime nahkkelkurite valmistamise töötuba Eesti Rahva Muuseumi töötajatele.

Korraldasime neljanda üle-eestilise puukäsitöö konkursi teemal UMMIKNÕU, kus osales kokku 77 autorit oma töödega tähtajaga veebruaris 2020. Märtsi alul kogunes valdkonna proffidest koosnev žürii, kes valis välja võidutööd. Konkursitööde näitusi toimus sel aastal kaks. Juunist oktoobrini said külastajad konkursitöid näha ERMi Heimtali Muuseumis ja oktoobrist detsembrini Suuremõisa lossis Hiiumaal.

Koostöös Eesti Rahva Muuseumiga toimus juunist novembrini ERMi Heimtali muuseumis kodalukkude ülevaatenäitus, mida kureerisime. Suvel viisime läbi kaks kodalukkude õpituba. Juulis juhendas Heidi Solo Tallinna Ülikooli üliõpilastele kodalukkude valmistamist Rõuge muinastalus ning Hiiu pärandkultuuri nädala raames sealsetele puutöö valdkonna proffidele. Suuremõisas Hiiumaal kureerisime väikest kodalukkude näitust Lääne-Eesti saarte lukkudest. Lisaks kuraatori lukkudele olid näitusele valitud museaalid Hiiumaa Muuseumist, Eesti Ajaloomuuseumist, Eesti Rahva Muuseumist ja erakogudest.

ERKLi egiidi all toimunud suurprojekti „Käsitöökojad üle maa“ raames viisime läbi esimese puutöö konverentsi Oru külakeskuses, kuhu kogunesid puutöö valdkonna spetsialistid kõikjalt Eestist. Ettekannetega esinesid Epp Klimenko, Heidi Solo, Rein Reinpõld, Valdur Tilk, Rünno Vissak, Andres Veel. Töötoad viisid läbi Valdur Tilk ja Taavi Joonas.

Oktoobris sai välja kuulutatud viies üle-eestiline puukäsitöö konkurss, seekord oli teemaks vana kirve korrastamine.

Aasta viimasel kuul saime Kose vallalt rendile töökoja, kuhu on planeeritud Kosejõe Käsitöökool. Käimas on töökoja sisustamine meie vajadustele vastavalt.

2020. aastal korraldasime planeeritust vähem konkursitööde näitusi. Samas uitmõttena tekkinud konverentsiidee teostus suurepäraselt ning osalejad jäid jagatud teabega igati rahule. Uurimistööks valitud kodalukkude teemal oli mitmeid värskeid avastusi, mis nõuavad põhjalikumat analüüsi. Puutöömajakese rendiga avanevad paremad võimalused avardada eesmärke. Täname teid, ERKL, ERM, Hiiumaa Ametikool, Kose vallavalitsus ja volikogu!

2021. aasta tegevusplaan

Veebruari on kavandatud koostööna ERKLi, Eesti Rahva Muuseumi ning Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber MTÜ vahel kodalukkude ülevaatenäituse „LUKKsus“ toomine arhitektuuri- ja disainigaleriisse. Samas on kavas ka kodalukkude valmistamise kursus.

Veebruarist algab Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber MTÜ koostöö ajakirjaga Käsitöö, mille aasta igasse numbrisse valime kahe puukäsitöö valdkonda tundva spetsialisti artiklid eelkõige puitese valmistamise/korrastamise teemal. Perspektiivis on ajakirja Käsitöö erinumber „PUUKäsitöö“, mis hakkaks ilmuma alates 2022. aastast.

Veebruari lõppu on planeeritud viienda puukäsitöö konkursi tähtaeg ja märtsis peaks kogunema žürii võidutöid valima.

Kevadel on kavas alustada lühiajaliste puutöö kursustega Kosejõe Käsitöökoolis. Samas alustab sügisel moodulipõhine puutöökool. Septembris teeme koostöös MTÜga Rahvarõivas algust rahvarõivakooliga.

Konkursitööde näituste toimumisajad ja -kohad on praegu veel lahtised, aga kindlasti on plaanis vähemalt üks näitus.

Kodalukkude uurimise eesmärgil ja Eesti kodalukkude positsiooni määramiseks üleilmses kontekstis on kavas külastada Poolat ja Venemaad.

Oktoobris loodame läbi viia järgmise puutöö konverentsi.

Lahemaa Pärimuskoda

Liis Burk, tel: +372 5595 9817, e-post: parimuskoda@parimuskoda.ee

Uuri küla, Kuusalu vald, Harjumaa, www.parimuskoda.ee

Lahemaa Pärimuskoda on juriidiliselt asutatud 2018. aasta alguses, kuid realselt toimunud Kuusalu vallas Uuri külas pikemalt. Lahemaa Pärimuskoda hoiab, viljeleb, edendab ja annab edasi meile omast kultuuripärandit läbi hoiakute, koolituste, sündmuste ja eluviiside.

2020. aasta tegevusaruanne

Olnud aasta algas uhkelt Kolga mõisas Ekströmi marsiga, kus osales lausa 4000 inimest. Aasta esimestel kuudel jõudsime teha erinevaid kursusi ning tegeleda ka endi täiendamisega. Aasta alguses toimus Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis meie näitus „Mees metsast“. Näituse idee oli tutvustada metsas ja looduses tehtavat käsitööd. Väljapaneku ja selle juurde kuuluva lühifilmiga anti ülevaade ühe mehe aastast metsas ning sellest, milliseid käelisi oskusi on vaja äraelamiseks, söögi varumiseks ja enda soojas hoidmiseks. Näitus sai palju vastukaja, oli hariv ning mõjus uudsena.

Üleüldine karantiin lõpetas aasta esimesel poolel täielikult ka meie tavapärase tegevuse ning olime sunnitud ära jätma ka rahvusvahelise matka-, looduse ja pärimusfestivali Bushcraft Festival Estland. Suvel osalesime mitmel laadal ning toimus tellitud erasündmusi. Taas võtsime osa ka avatud talude päevadest, kus meie tegemisi, loomi ja käsitööd käis vaatamas üle 1000 inimese. Pulmapärimuse teemal pidasime aasta jooksul mitmeid tutvustavaid loenguid, andsime konsultatsioone ning novembris toimus Pärnus taas kahepäevane pulmapärimuse seminar.

Sügisel suursündmus oli mardilaat Kolga Rahva Majas. Väiksel kahepäevasel mardilaadal andsime nõusoleku hakata eest vedama Kolga Rahva Maja käsitöötuba, mille ruume aasta lõpul ehitama hakati.

2021. aasta tegevusplaan

Uuel aastal on suurem eesmärk tegeleda puhtalt käsitööga ja tootearendusega. Ülesseadmist ootavad maateljed, millel kudumiseks on lastud terve eelmise aasta hulgaliselt lõnga oma lammaste villast. Samuti on koostöös Jaana Ratasega käimas ettevalmistused nõeltehnikat tutvustava raamatu väljaandmiseks.

Aasta alguses jäi koroonapiirangute tõttu ära traditsiooniks kujunenud Ekströmi marss, mis pidi kandma uut nime Hõimumarss. Loodame, et sel aastal saab toimuda Bushcraft Festival. Aasta jooksul osaleme mitmel laadal ning avalikel sündmustel nii müügileti kui ka töötubadega. Samuti teeme mitme projekti raames nii loodushariduse kui ka käsitöö töötubasid koolides.

Juunis tutvustame rahvakunstigaleriis näitusega eesti pulmakombestikku ja -esemeid. Jätkame üleüldise pärimuslike pulmatraditsioonide tutvustamisega ning ka enesetäiendamise ja enesetäiendamise. Pärimuskoja peremees Roland on õpilane Meelis Kihulase meistrikooli praeguses lennus ning tegeleme oma tööruumide väljaehitusega. Üks aasta suuremaid projekte on ka Kolga Rahva Maja käsitööruumide sisustamine ja sissetöötamine kogukonnas.

HIUMAA

Käsitööühendused

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts
MTÜ Ajaloolised Võtted
Hiiumaa Vigursaagijate Selts

Käina Lapitööring
MTÜ Baabad
MTÜ Jääk ja Praak

Käsitööettevõtjad

OÜ Hiiu Vill
OÜ Tuulepesa
OÜ Pitsu
OÜ Koosloome
OÜ Tahe
OÜ Heliivika
OÜ Ainult Ilusad Asjad
OÜ Qdum
Galder OÜ
OÜ Salujussi Talu

Kristi tarbekeraamika OÜ
OÜ Mo ja So
Triibuvineer
MoeMuusa
Umeboshi OÜ
OÜ Hiiu Meistrite Koda
Desigri OÜ
Neilika OÜ
FIE Virge Valk Sussipesa

Käsitöökauplused/infopunktid

Tuulepesa pood Kärldas
Pitsu käsitööpood Kärldas
Hiiu Vill Vaemlas
Hiiumaa Muuseumi müügiletid Kärldas
müügiletid Kassari- ja Mihkli muuseumis
Hiiumaa Turismiinfokeskus Kärldas
Heltermaa Käsitöömaja
Käsitööpood Käina Konsumis
Elamuskeskus Tuuletorn Käinas
Hiiumaa Käsitööselti pood Meistrite
Majas Kärldas
Baabade kohvik-pood Kärldas

Käsitööpood Kärldla turuplatsil
Kõpu tuletorn
Orjaku sadama infopunkt
Kassari puhkekeskuse käsitööpood
Tahkuna tuletorn
Klaasikoda Suuremõisas
Kristi keraamika töökoda-galerii
Nelja Nurga Galerii
Üll kudumisstudio
Lossi Butiik Suuremõisa lossis
Turismiinfopunkt Kärldla Pritsumajas
Orjaku sadama infopunkt (avatud suvel)

Hiiumaa Käsitööselts

Nele Eller, tel: +372 516 6553, e-post: nele.eller@gmail.com, hiukasitoo@gmail.com
Vabrikuväljak 2, Kärldla, Hiiumaa, 92411, www.hiukasitoo.ee

2020. aasta tegevusaruanne

Sel aastal keerutas koroonaviirus seltsi tegevuse plaanidesse kõvasti kaikaid, aga olime paindlikud ja püüdsime siiski olla positiivsed ja toime tulla. Lõpptulemusena osutus meie jaoks aasta senistest parimaks. Märtsikuus, kui selgus, et aasta tuleb väga keeruline,

hakkasime tegema oma kodulehele e-poodi ja suveks töötas see juba päris hästi. Kevadine moesõu „Hiiu moodi“ jäi piirangute tõttu ära ja viimases lootuses plaanisime seda teha suvelaada kultuuriprogrammis, sest enamik esinejaid oli ära langenud.

Suvelaata siiski toimus ja kohanesime kiirelt uute nõudmistega ürituse korraldamiseks. Loa saime alles nädal enne laata, sinnani oli kõik lahtine. Laat oli väiksem ja rahvast oli vähem ning üle aastate saime hommikul ka sutsaka vihma. Seepärast tuli eelmisel õhtul korraldada üle Hiiumaa kokku võimalikult palju telke. Siiski võis lõpuks lugeda laada kordaläinuks. Üldiselt oli suvi Hiiumaal rahvarohkem ja meie poe müük koos e-poega ületas kõiki unistusi. Väikesemas mahus toimus ka Kila-Kola laat.

Suvel saime positiivsed vastused Kultuurkapitalilt ja selle kohalikult sihtkapitalilt rahastada raamatut „Hiiumaa heegelpitsid“. Algselt pidi raamat ilmuma Mardilaadaks, aga kuna Mardilaat muutus virtuaallaadaks ja trükikojas oli tõrge, siis ilmus see detsembris alguses. Mardilaadaks olime Kultuurkapitalile kirjutanud projekti transpordi ja pinna rendiks. Õnneks tulid nad meile vastu ja saime projekti muuta ning teha kulutused tutvustusvideo tegemiseks. Sügisel suunasime kogu auru jällegi maja ehitusse ja e-poodi ning tänaseks on meil maja aasta ringi soe ning vesi ja valgus sees. E-pood töötas aasta lõpuni uskumatutel tuuridel ja on ennast kindlasti igati ära tasunud.

Talvelaata otsustasime senisel kujul kultuurikeskuses mitte korraldada. Selle asemel tegi vald meile ettepaneku korraldada detsembris uuel keskväljakul jõuluturg. Vapralt me selle läbi vedasime ja hiidlased said kinkidega varustatud. Müük ei olnud muidugi võrreldav jõululaadaga, aga nagu öeldakse, raskel ajal on kärbes ka liha.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et koroonasundis meid riskima ja tegime endale e-poe, mis tasus ennast kuhjaga ära. Teine suur asi oli kindlasti pitsiraamatu ilmumine. Saime selleks osalise rahastuse, aga võtsime riski ja raamat ilmus paljude suureks rõõmuks. Saime õppetunni, et vahel risk õigustab ennast, aga selleks tuleb seljad kokku panna ja palju tööd teha.

Koostöö erinevate organisatsioonidega:

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Hiiumaa Vald, Hiiumaa Muuseum, Hiiumaa Arenduskeskus Tuuru, MTÜ Eestimaa Sepad, Kärdla Ühisgümnaasium, Hiiumaa käsitööõpetajad, Hiiumaa käsitööettevõtjad, külaseltsid, Hiiumaa sotsiaalkeskus jne.

2021. aasta tegevusplaan

Plaan on läbi viia meie traditsioonilised üritused: moesõu „Hiiu moodi“, suvine käsitöö- ja omatoodangu laat, Kila-Kola laat ning talvine käsitöö- ja omatoodangu laat. E-pood tahab igapäevast tegelemist ja juba jaanuar on näidanud, et oleme ikka hoitud. Juba on plaanis sõbrapäeva kampaania ja peale seda tuleb meil klientide soovidele toetudes mänguasjade konkurss „Kaisukad“, kus kolmele esimesele on auhindadeks tootesiltide kujundamine ja trükk ja kaisukate tellimused seltsi poolt.

Kuna müügid ja kaupade kogused on läinud nii suureks, on plaanis investeerida korraliku kassa- ja laoprogrammi. Loodetavasti saame selle suveks toimima.

Karta on, et ka see aasta kujuneb kontaktivaeseks, aga püüame siiski üht-teist oma liikmetele pakkuda. Eelmine suvi andis juba õppetunni, et vaatamata rasketele aegadele ei maksa talvel käed rüpes istuda, sest tont teab, mis suvi toob ja meil on ka aastaringne e-pood.

Paljud lõid peoga eelmisel talvel ja seepärast tuli suvel kiirelt toimetada, kui poest kostsid appikarjed, et üks või teine asi on otsas.

IDA-VIRUMAA JA NARVA

Käsitööühendused

Narva Klubi Käsitöö

Narva Klubi Käsitöö

Olga Kublitskaja, tel: 553 1658, e-post: olga.kublitskaja@gmail.com

MTÜ Narva Klubi Käsitöö organisatsioon on asutatud ja tegevust alustanud 9. jaanuaril 2001. MTÜ peamised tegevused: Eestis elavate rahvuskultuuride käsitöö ja käsitöönduslike traditsioonide säilitamine; abi integreerimisel Eesti ühiskonda Eesti kultuuriga ja rahvaloominguga tutvustamise kaudu; erinevate kultuuri- ja rahvusühingutega sidemete loomine, hoidmine ja tugevdamine Eesti piires ja välismaal; käsitöö ja käsitöönduste erinevate liikide propageerimine linna-, regionaal-, vabariiklikest ja rahvusvahelistes näitustest osavõtmise kaudu; ühingu liikmete aktiivse osavõtu toetamine linna sotsiaalsete ja kultuuriste arenguprogrammide korraldamisel ja realiseerimisel; käsitöö ja käsitöönduste meisterlikkuse täiustamine, aga ka nende arengusuundade otsimine.

2020. aasta tegevusaruanne

Aasta algas veebruaris Olga Kublitskaja suure pitsesemete väljapanekuga ERKLi pärandihoidja galal Tallinnas Hopneri majas. Niipistetega rõivakollektsiooni esitusel oli üle 50 rõivamudeli. Samas sai ERKLi pärandihoidja tunnustuse Olga Kublitskaja.

Jõhvi linnagaleriis toimus Olga Kublitskaja isikunäitus „Pitsirütmid“.

Olga Kublitskaja sai ka Valgetähe V klassi teenetemärgi pitsikudumise traditsiooni hoidmise ja arendamise eest Eestis.

Augustis toimus Narva Käsitöö Klubis pitsilaager lastele ja täiskasvanutele.

Septembris toimunud konkursil „Eesti-oma-pits“ said Olga Kublitskaja tööd II–IV koha. Olga Kublitskaja esitles Narva Laste Loomemajas raamatut „Narva niplispits“. Narva Pitsikoolis, Narva Laste Loomemajas toimusid pitsifestival ja näitus „Niplispits riietuses“.

Novembris toimus XVII vähemusrahvuste kultuurifestivali „Rahvuskultuuride loomepada“ raames konverents „Digikultuur on osa traditsioonilisest ja pärandkultuurist (poolt ja vastu)“ (Narva Käsitöö Klubi, Jõhvi Kontserdimaja). Võtsime osa ka virtuaalsest Mardilaadast.

Novembris oli Eesti Käsitöö Majas Olga Kublitskaja isikunäitus „Pitsirütmid“ ja selle ajal 3D pitsikonverentsil esitus „Narva Pitsikool“.

Jaanuarist detsembrini 2020 toimusid Narvas ka pitsiõppepäevad.

JÕGEVAMAA

Käsitööühendused ja -seltsid

Põltsamaa Käsitööselts

Katre Meistrikoda

Põltsamaa Käsitööselts

Anne Ütt, tel: 5561 2312, e-post: anneytt@hotmail.ee

Metsa 11, Põltsamaa 48106, www.facebook.com/PoltsamaaKasitooselts

Põltsamaa Käsitööselts asutati 1999. aastal. 2007. aastast on tegevuse põhiasukoht Põltsamaa Lossihoovis. Eelmisest aastast kannab see hoone nime Meistritemaja.

2020. aasta tegevusaruanne

Aasta oli eriline kõigile. Tegemisi takistas aga juba enne COVID-19 puhkemist veebruaris majas alanud remont. Jäid ära mitmed koolitused ja õppepäevad.

Suveks sai tehtud näitus „Põltsamaa kihelkonna kirivööd“, mis oli plaanitud lossihoovis toimuma pidanud Jõgevamaa tantsu- ja laulupeo ajaks. Pidude jäi ära, aga näitus sai üles ja oli seal ka pikemat aega. Siis kolis see virtuaalsesse keskkonda, kus see on ka praegu ja täieneb aeg-ajalt. Vöökudujad olid tänulikud, et nüüd saab mustrid ja kirjeldused kätte kodust väljumata. Oleme kogunud materjali (fotod, mustrid ja mõned vööd) rohkem kui 40 Põltsamaa kihelkonna vöö kohta ja seda tuleb nüüd ka tutvustada.

Huvitavamad töötoad olid linna ajaloolisel Roosisaarel valla korraldatud Põltsamaa ruumiekspärimendi „Ruumeks“ raames, kus olime kohal kolmel päeval. Suurim koostöövõimalus oli Põltsamaa Lossihoovis 6. detsembrist 10. jaanuarini toimunud Lumekuningriik. Käsitööseltsi värkstuba oli avatud kõigil pühapäevadel, kus sai vaadata näitusi, meisterdada, osta käsitööesemeid jne. Aitasime läbi viia ja toetasime auhindadega otsimismängu „Kuninga mõistatused“.

Novembris toimus lossihoovi Meistritemajas mardilaat. Käsitööselts pakkus seal näituste vaatamist, kõlavöö kudumise ja villakraasimise töötuba.

Osalesime kangakudujate infopäeval „Oma moodi rõivakangas“ Viljandis.

Panime õla alla XIII ettevõtluspäeva läbiviimisele Põltsamaal.

Ära jäid kahjuks aasta kaks suuremat käsitöölaata, suuremad koolitused, õpitoad noortekeskuses ja koolides.

Hea koostöö on Põltsamaa Muuseumiga, Põltsamaa Gümnaasiumiga, noortekeskusega, kohaliku ajalehe toimetusega, Põltsamaa Kultuurikeskusega, ümberkaudsete külaseltside jt-ga.

2021. aasta tegevusplaan

Uude aastasse astume tasa ja targu, aga heade lootustega. Loodame, et saame pikkamööda naasta tavapärase tegevuste juurde.

Viime ühiselt läbi kangakudujate infopäeva Põltsamaal. Meie käsitööselts vedas seda päeva 15 aastat tagasi. Nüüd on see üritus ringiga tagasi jõudnud, teemaks seekord taaskasutus, mis on ka meie seltsi üks lemmikteemasid.

Katre Meistrikoda

Katre Arula, tel: +372 551 3147, katre.arula@gmail.com
Põltsamaa Lossihoov, Lossi 1a Põltsamaa
www.katrearula.com, www.facebook.com/KatreMeistrikoda/
www.instagram.com/katre_arula_meistrikoda

Katré on Eesti käsitöömeister ja moelooja, kelle inspiratsiooniallikateks rahvariided ja rahvakunst. Rahvuslikkus tema töödes on vaoshoitud ja peenetundeline – kes vaatab, see näeb, kes näeb, see vaatab.

Katré eesmärk on luua isikupäraseid ja unikaalseid rõivaid, mõeldes iga kliendi erilisusele. Katré kleidid on kõik ainulaadsed, samas äratuntavad tema eriliste autoritehnikate järgi. Kõik Katré loodud käsitöökotid ja aksessuaarid on samuti omanäolised ja üksteisest natuke erinevad.

Katré südameasjaks on puhas keskkond, taaskasutus ja uuskasutus. Ta oskab maitsekalt kokku sobitada uued kangad, taaskasutusmaterjalid ja tootmisjäägid.

Katre Meistrikoda on võtnud suuna ettevõtlusele, et aga ettevõtjana käsitöö müügiga ellu jääda, tuleb olla aktiivne väga mitmel rindel.

Katre kuulub Eesti Moekunstnike Ühendusse. 2020 aasta kevadel toimus metsateemaline ühishinäitus „Metsa moodi“ Vana-Võrumaa kultuurimajas – eksponaadiks jakk „Tagurpidi kask“. Kuna vahele tuli COVID-19 sai sellest hiljem virtuaalnäitus.

1. juulist 3. augustini toimus Eesti Moekunstnike Ühenduse ühishinäitus „Juurte juurest“ Hobusepea Galeriis Tallinnas – eksponaadiks kaks mudelit.

Detsembris toimus EMÜ vaateaknanäitus Tallinnas Nunne tänaval – eksponaadiks valge rombide ja siidkantidega kleit, mis sai väga positiivset tagasisidet. Kirjutati meilile ja postitati fotosid sotsiaalmeedias.

Aasta esimesel poolel valmis uus kollektsioon „Must toonekurg“ festivali OmaMood etendusele, mis toimus Tartus Rahvusrhiivis otseülekandega veebis.

Uue kollektsiooni „Must toonekurg“ pildistamine toimus vahetult enne etendust Põltsamaa lossihoovis. Fotograaf: Liina Laurikainen, modellid: Taavi Arula, Agnes Mäe, Oskar Põldmaa. Lähemalt saab lugeda ja vaadata www.katrearula.com. Kollektsoon valiti Estonian Fashion Festivali rahvahääletuse võitjaks, konkursil osales 30 kollektsiooni. Kollektsooni tutvustus toimus ka Tallinnas Kaarmanni käsitööpoes, kus seoses vaateakna näitusega toimus ka autoriõhtu. Kaks mudelit osalesid Tartu Kaubamaja Moekuulutaja moesõul (lapitehnikas jope ja pikk autoritehnikas roosiga pusa ja kotid). Detsembris valis Anne Metsis kolm lapitehnikas mudelit ajakirja Eesti Naine (jaanuar 2021). Samuti jõudis tüllist kleit 2021. aasta OmaMood reklaamfotodele, kus fotograaf oli Getter Kuusma ja stilist Triin Amur.

Kevadel osalesime konkursil „Loome selle suve trendi“, kus saime kärbsemotiiviga meeste T-särkidega II koha.

Mais-juunis osalesime uuel algatusel – vaateaknanäitusel Kaarmanni käsitööpoes.

Oktoobris andis Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit Katre Arulale aasta käsitööettevõtja tiitli. Kevadel ja sügisel toimusid lapitöökursused Puurmanis ja Vaiatus. Koostöö koolidega jätkus – Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli rahvusliku tekstiili õpilased käisid kevadel õppereisil. Katre Meistrikodas Põltsamaa Lossihoovis toimusid ka väiksemad õpitoad.

Kuigi oli palju piiranguid, tekkis siiski ka müügivõimalusi: Merepäevade disainiturul Kakumäel, Disainitänaval Põhjala keskuses Tallinnas, Põltsamaa lossipäeval, Moekuulutaja *pop-up*-disainiturul Tartu Kaubamajas ning mardilaadal Põltsamaa Lossihoovis. Piirangute kiuste toimus ka väga palju koolitusi, kõik muidugi veebis, kus sai ennast harida veebiturunduse teemadel ja koos sellega arendada ka veebilehte ja -poodi.

Kokkuvõttes oli väga äge aasta!

JÄRVAMAA

Käsitööühendused

Kesk-Eesti Käsitööselts

Käsitööettevõtjad

Imbi Karu

Tea Vessmann

Käsitöökauplused

Türi Käsitöötuba-kauplus

Kesk-Eesti Käsitööselts

Imbi Karu, tel: +372 5695 6639, e-post: imbi.karu@mail.ee

2020. aasta tegevusaruanne

Meie seltsi tegevuse põhialus on vanade käsitöötraditsioonide alleshoidmine ja nende kasutamine tänapäevases käsitöös. Erilist tähelepanu pöörame käsitöö kvaliteedile ja materjalide kasutamisele. Samal ajal oleme kursis ka tänapäevaste tehnikatega. Selleks korraldasime 2020. aastal erinevaid töötubasid, sh etnograafilised tikandid kahel korral ja siidisalli maalimine ühel korral.

Korraldasime Türi Kultuurikeskuses näituse „Pitsiline“ ja kuulasime loengut Järvamaa pitsidest. Osalesime Türi kohvikute päeval, avatud käsitöötubade päeval ja „Kurja ilma festivalil“.

Kahjuks jäid viiruse leviku tõttu ära planeeritud käsitööpäevad.

Koostööpartneriteks on Türi Aianduse ja Mesinduse Selts, Saara Kirjastus, Alpaka Wile farm, C. R. Jakobsoni Vabaõhumuuseum, Järvamaa Muuseum.

2021. aasta tegevusplaan

- Korraldame vähemalt ühe näituse
- Viime läbi õppepäevi
- Võimalusel korraldame õppereise ja osaleme erinevatel käsitööpäevadel
- Osaleme kohalikel üritustel

KIHNU

Käsitööühendused

Kihnu muuseum

Metsamaa pärimustalu

Käsitööettevõtjad

FIE Anneli Martson

Pärnamäe talu OÜ

FIE Elly Karjam

Saarde talu OÜ

Kihnu Puukoi OÜ

Kaerametsa Puukoda

Kihnu Manufaktuur OÜ

Käsitöökauplused/Infopunktid

Kihnu Muuseumi pood

Merebutiik

Lohu käsitööpood

Pärna ja Pärnamäe talu

Kihnu pood

Rooslaiu talu

Mõnu käsitöötalu

Kihnu sadama turg

Kihnu Njaputüe Püed

Kihnu tuletorni käsitööpood

Kihnu Muuseum

Maie Aav, tel: 5818 8094, e-post: maie.aav@gmail.com

Linaküla

Ametlikult registreeritud ühendusi ei ole. Muuseumi korraldusel toimuvad näitused ja koolitused muuseumis, SA Kihnu Kultuuriruumi korraldusel kudumisfestival Metsamaa pärimustalus. Väikesi käsitöö õpitube korraldab enamik kodumajutuse pakkujatest.

2020. aasta tegevusaruanne

Ettevõtmised: erinevad käsitööõpitoad muuseumis, Metsamaal, majutuskohtades. Kolmas kudumisfestival Metsamaa pärimustalus lükati kevadest sügisesse (COVID-19 pärast) ja osalejad olid vaid Eestist. Muuseumis toimus pikk kirivöö koolitus kevadest sügiseni.

Aasta tähtsündmus: Kihnu Muuseumi suur nukunäitus „Kihnu tited“.

Koostöö: Kihnu käsitöömeistrid, Metsamaa pärimustalu, Kihnu kool, Mõnu käsitöötalu.

Hinnang aasta tegevusele: koroonaviiruse tõttu oli väga raske aasta. Käsitööostud olid napid, sest Eesti inimene ei osta nii palju kui välismaalane. Ühised käsitööüritused olid napi rahvahulgaga. Samas tehti Kihnu kodudes isekeskis rohkem käsitööd kui tavaliselt – see rahustab ja annab päevale sisu juurde, on naised öelnud.

2021. aasta tegevusplaan

Käsitöö meeste aastal plaanime koostööd meie uue Kaerametsa Puukojaga ning aastaid tegutsenud Kihnu Puukoiga. Valmivas Kihnu muuseumikuuris loodame läbi viia nii puutöökoolitusi, näitusmüüke kui ka lõnga värvimisi, villa ketramist jm.

LÄÄNEMAA

Käsitööühendused

Haapsalu Käsitööselts

Haapsalu Käsitööselts

Mirje Sims, tel: 516 0445, e-post: mirje@haapsalusall.ee, info@haapsalusall.ee
Karja 25, Haapsalu

2020. aasta tegevusaruanne

Toiusid Haapsalu pitside kudumiskoolitused, igakuised näitused pitsikeskuses, Valgete Daamide Öökudumine, Haapsalu 9. pitsipäev, Läänemaa mardilaat.

Aasta tähtsaimateks loeme Valgete Daamide Öökudumist. See on uus traditsioon, mis sündis pitsikeskuse ellukutsumisega. Naised valges koovad valget pitsi augustiõises Haapsalu Pitsikeskuses. Õhtu jooksul toimub alati midagi põnevat – võistlus, kultuuriline ülesastumine jm. Olulisim on Haapsalu pitsipäev – pitsikudujate suur kohtumispäev, mis ergastab meeli, tekitab uusi kooslusi, paneb liikuma ideed ning pakub kudujatele väljundeid võistluste, müükide ja esitluste näol. 2020. aastal toimus juba 9. pitsipäev.

Novembris olime osa üle-eestilisest Mardilaada projektist. Korraldasime koostöös Haapsalu kultuurikeskusega füüsilise käsitöötoodete laada. Osalejaid oli üle 20, külastajaid 700. Tagatud oli kõikidest COVID-19 reeglitest kinnipidamine. Loeme laada õnnestunuks.

Haapsalu Käsitööseltsi partneriteks on olnud juba selle loomisaastast alates ERKL ja Haapsalu linn. Lisaks nendele on tugevnenud koostöö Haapsalu kultuurikeskusega ja loomulikult erinevate käsitöölise ja -ettevõtetelega.

Oli väga eriline aasta. Pidime muutma palju, pidime panustama rohkem ka oma seltsiliikmete tervise hoidmisele ning välisturistideta suve üleelamisele. Peame õppima sellest perioodist. Hetkel on veel vara hinnet panna, sest just 2020. aasta õppetunnist uute lahenduste kaasa võtmisest sõltub paljuski meie edasine käekäik. Nii nagu terves maailmas.

2021. aasta tegevusplaan

Olukorrad muutuvad mitte kuude, vaid nädalatega. Kindlasti on kalendris Valgete Daamide Öökudumine 20. augustil ja 10. pitsipäev 22. augustil.

Lisaks on pitsikeskuses vastavalt olukorrale igal kuul käsitöönäitus ja igal teisipäeval seltsiliikmete tegevuspäev. Lisaks on plaan ellu kutsuda käsitööring ka kohalikule kogukonnale.

LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA

Käsitööühendused

MTÜ Huviselts *Elujoon*
Muuga Maanaiste Selts
Jäneda Külaelau Arendamise Selts
Tamsalu käsitööring
Tapa käsitööring
Kadrina käsitööring
Kadrina Maanaiste Selts
MTÜ Loometöö
Pensionäride ühendus Kõrvelill Jänedal ja
Seniorid Tapal
Jäneda keraamikaring

Tudu Käsitöötare-muuseum
Viru-Nigula käsitööring
Lehtse Käsitööseltsing
Käsmu käsitööring
Moe külaselts
Lahemaa Käsitöökoda
Aegviidu maaliring
Käravete käsitööring
Ambla käsitööring
Ardu kangakudujad

Käsitööettevõtjad

Aale Käsitöö OÜ
Viru Käsitöö Salong OÜ
Lõnga Liisu OÜ
Mirelle Käsitöö OÜ
Red Pearl OÜ
Marit Käsitöö OÜ
Liliina OÜ
Heli Rahuoja
Vello Lillemets
Spets HS OÜ
AS E. Strauss
Einmans OÜ
SnailSPeed Productions OÜ

Jaanioja Käsitöotalu
Ülle Murula FIE
Ene Inno FIE
OÜ Ogalind
Mäehansu talu
Rakvere Loovuskeskus MTÜ
Lauli Loovustudio
Linnuvoolija OÜ
Ärklihoa OÜ
Kirevere Mulk OÜ
MTÜ Kodutare Käsitöökeskus
Ülle Bauman OÜ

Kunsti ja käsitöökauplused

Viru Käsitöö Salong
Marit Käsitöö
Täpiline Tuba
Joller Grupp hooajaline kauplus Sagadi
mõisas
Jäneda Käsitöökeskuse hooajaline kauplus
Marika töötuba-pood Tapal
Käsitöö müügikoht Tapa bussijaamas
Lõnga Liisu käsitöö kauplus-töötuba Pajustis
Ülle Baumani kauplus-õmblustöökoda

Renate Kunstisalong
Mirelle Käsitöö kauplus Vaala keskuses
Haljalas Einman's käsitöö
Rakvere linnuse hooajaline käsitööpood
Rakvere Loovuskeskus
Võsu Kunstikuur, hooajaline
RMK pood Sagadi loodusmuuseumis
Kadrina Maanaiste Seltsi käsitööpood
Pillart kunst ja käsitöö
Tamsalu käsitööpood

Infopunktid

Viru Käsitöö Salong

Jäneda Käsitöökeskus

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts MTÜ

Kersti Loite, tel: 514 3795, kerstiloite@hotmail.com
Pikk 16, Rakvere 44307

Selts asutati 1999. aastal. Tegutsemisaastate jooksul oleme algatanud mitmeid käsitööliikumisi, osalenud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu töös, korraldanud näitusi, konkursse, koolitusi jpm.

2020. aasta tegevusaruanne

Kõige suuremaks ettevõtmiseks 2020. aastal oli kaheaastase rahvarõivaste valmistamise koolituse jätkamine Rakveres. Koolitus kestab 2021. aasta kevadsuveni. Seoses eriolukorras tingitud piirangutega tuli enamik teisi planeeritud ettevõtmisi kas ära jätta või edasi lükata. Seadsime põhirõhu juba alustatud ettevõtmiste jätkamisele vastavalt hetkevõimalustele.

Koostööpartnerid: SA Virumaa Muuseumid, Rakvere Kultuurikeskus, Eesti Rahvakultuuri Keskus.

2021. aasta tegevusplaan

Põhitähelepanu 2021. aastal on rahvarõivaste valmistamise koolituse edukal lõpetamisel, mis on planeeritud mai lõppu, kuid võib koroonaepeideemiast tingituna lükkuda edasi sügisesse. Kui olukord normaliseerub, püüame taastada traditsioonilised tegevused ning võtta osa käsitööliidu korraldatavatest ettevõtmistest. Endiselt on päevakorras rahvusvahelise käsitöö messi külastamine.

MTÜ Loometöö

Luule Nurga, tel: 528 7107, e-post: luulekodu@gmail.com
Jäneda, 73602, Tapa vald, Lääne-Virumaa, <https://rahvariided.eu>

MTÜ Loometöö on moodustatud 30. märtsil 2006. Rahvusliku käsitöö koolitusi on Jänedal toimunud alates 2003. aastast koostöös Rahvakultuuri Keskusega. Eesmärk on kaitsta rahvuslikku käsitööd ja autentseid rahvariideid.

2020. aasta tegevusaruanne.

Jätkus rahvariiete valmistamise kaheaastane koolitustsükkel ja niplispitsi õpetamine. Rahvarõiva valmistajate VIII lend alustas 2018. aasta sügisel ja pidi lõpetama 2020. aasta mais. 12 osavõtjal olid valmimas järgmised komplektid: Juuru naise ja neiu kostüüm, Lihula neiu kostüüm, Jüri mehe kostüüm pikk-kuuega, Viru-Jaagupi naise kostüüm, Pühalepa naise kostüüm, Ambla kostüümid kahele noormehele, Kuusalu mehe ja naise kostüümi osad, Järva-Madise linnamoelise kostüümi pluus ja Ambla jakk. Koroonaohu tõttu püüdsime ärajäänud õppepäevi suveperioodil järele teha. Sellele vaatamata pidime andma aega kostüümide lõpetamiseks ja kirjalike lõputööde vormistamiseks. Uued tähtpäevad kirjalike lõputööde esitamiseks on 20. märts 2021, et maikuus saaks esitleda valmis komplekti komisjoni ees. Sellele projektile on kulunud 2020. aastal 104 tundi.

1. septembril alustasime uue kaheaastase rahvariiete valmistajate koolitustsükliga. Hetkel oleme selle koolitusega graafikus. On läbitud 64 tundi.

Mentorkoolitusena toimus ka rahvuslike sukkade kudumine.

Oma oskuste tasemel ja oma professionaalsete õpetajate abiga oleme alates 2003. aastast andnud rahvarõivanõu nii kollektiividele kui ka üksiksoovijatele. Nüüd teeme seda ametlikult vormistatud Jäneda rahvarõiva nõukoja nime all. Kutsetunnistuse omanikel on nõuandev hääleõigus. Olime rahvale kättesaadavad Jänedal suurürituste ajal Musta Täku Talli lakapeal ja

mujal üritustel või kokkuleppeliselt. Samas toimuvad tööoad.

Paralleelselt rahvariiete õpetamisega tegutseb Jänedal niplispitsi klubi. Klubi liikmeid on 23. Kord kuus ühel päeval käib koos 10 inimese ringis. Osavõtjate hulgas on inimesi, kes teevad ka rahvariide kostüümi ja seetõttu on neil käsil ka valmiva kostüümi niplispits. Oleme aastas koos käinud 96 tundi.

Meie iga-aastane traditsiooniline näitus Jänedal raamatukogus maist kuni 31. augustini oli „Triibud rahvariide seelikutel“ ja Elve Nurga mälestusnäitus.

See näitus asendas plaanilist OIDFA kongressi auks planeeritud niplispitsi ja rahvariiete näitust.

2021 aasta tegevusplaan

Sarnaselt jätkub tegevus ka 2021 aastal. Uuesti rõhume OIDFA auks väljapandavale näitusele.

MUHU

Käsitööühendused

Muhu käsitööselts Oad ja Eed MTÜ

Käsitööettevõtjad

FIE Anu Kabur

FIE Asta Sepp

FIE Eveli Jürisson

FIE Janne Kommel

FIE Piret Lember

Jüri-Jaani Talustuudio

Männiku Käsitöötuba

MTÜ MUHUinSEA

OÜ Nett Tikand

FIE Velli Saabas

FIE Stive Valdmets

FIE Tiina Saar

FIE Ülle Kuusk

FIE Ivi Moon

FIE Pille Keerd

FIE Alliki Oidekivi

FIE Tiiu Tuust

Portselaniaed OÜ

Käsitöökauplused/infopunktid

Käsitööseltsi Oad ja Eed käsitööpood

Kuivastu sadama käsitööpood

Koguva Kunstital

Muhu Käsitööselts Oad ja Eed MTÜ

Ülle Kuusk, tel: 517 7340, e-post: yllekuus@hotmail.ee, oadeed@gmail.com

Liiva küla, Muhu vald, Saare maakond, 94701, www.oadeed.ee

2020. aasta tegevusaruanne

Jaauanuaris jätkus projekt „Muhu naene oo kut lill“ III moodul – pättide tikkimine ja õmblemine, juhendaja Piret Lember; Muhu Muuseumi varamuga tutvumine; Eda Maripuu loengud. Veebruaris andsime traditsioonilise vabariigi aastapäeva käsitööauhinna Ivi Moonile; toimus ERKLi volikogu Tallinnas. Märtsis eriolukord riigis seoses koroonaviiruse levikuga. Kokkusaamisi ei toimunud, ühendust hoiti telefoni ja meili teel. Kodudes valmivad pätid. Virtuaalnäitus „Muhu naene oo kut lill“ Facebookis, ERKLi kodulehel, KTSi kodulehel, Muhu valla ja Muhu Muuseumi kodulehel. Suvel väljapanek Muhu Muuseumis. Juunis jätkus siilikutegu, õpetajaks Alliki Oidekivi. Mai lõpus käsitööpoe avamine, müük üle ootuste edukas. Juulis osalemine loomepäeval „Ilu elab“ ja Muhu vana tikandi õpitoa juhendamine. Augustis seltsi väljasõit põhjarannikule ja Viru Folgi külastus Käsmus. Sügis

oli tegus: kohviku pidamine valla sügislaadal, projekti IV mooduli raames seelikukanga lõpetamine, aiade tikkimine ja kõladega pookade tegemine. Kahjuks pidime viiruse ägenemise tõttu taas tegevust koomale tõmbama. Jõulupidu jäi ära, kuid traditsiooniliselt pidasime kingitustega meeles oma head koostööpartnerit Muhu Hooldekodu.

Sel aastal olid meie tegevuspartneriteks Muhu Muuseum, Muhu Vallavalitsus, Muhu Hooldekodu ja Muhu Puidukoda.

Koolitusi ja külalisi teistest piirkondadest sel aastal üleilmse viiruspuhangu tõttu ei olnud. Kuulume liikumisse Kodukant ja Muhu Turismiassotsiatsiooni.

Olulisemad ettevõtmised ja hinnang 2020. aasta tegevusele

Selle aasta suurimaks ettevõtmiseks oli jätkuvalt Muhu naise rahvariiete tegemise jätkamine projekti „Muhu naene oo kut lill“ III ja IV mooduli raames ning valminud Muhu pättidest (virtuaal)näituse korraldamine veebis ja Muhu Muuseumis. Suvel jätkasime projekti raames Muhu naise seeliku aia ning Muhu pättide tikkimisega. Koostöö valla asutustega on kujunenud traditsiooniks. Neli kuud oli avatud seltsi käsitööpood Liival. Väljapoole suunatud tegevust oli kontaktide vältimise eesmärgil sel aastal vähe. Püüdsime siiski anda oma parimat.

2021. aasta tegevusplaan

Loodame teha kõike seda, mis eelmisel aastal ei õnnestunud: aasta läbi regulaarne kooskäimine ja iganädalased õpitoad; rahvariiete valmistamise projekti IV etapi lõpetamine – Muhu naise seeliku õmblemine; V etapp – viimaste puuduvate rahvariidekomponentide (sukad, pluus, pruuditanu jne) valmistamine; ERKLi poolt välja pakutud mentorkoolituste läbiviimine; väliskoolitajate tellimine kursuste ja õpitubade korraldamiseks. Suvel seltsi käsitööpoes müügi korraldamine ja Muhu päevade ajal projekti raames talvistes käsitöötubades valminud Muhu naise rahvariiete näituse korraldamine. Sügisperioodil mihkclipäevalaat; iganädalased õpitoad; rahvariiete valmistamise projekti jätkumine, mardilaat Saku Suurhallis. Jõulukuul kingituste valmistamine Muhu Hooldekodu elanikele; käsitöönäitus-jõulumüük ning seltsi jõulupidu.

PÕLVAMAA

Käsitööühendused

Põlva Käsitööklubi

Põlva Käsitööklubi

Merike Verev, e-post: merikeverev@gmail.com

Põlva Käsitööklubi loodi 1993. aastal. Klubi eesmärk on hoida elavana ja anda edasi rahvuslikke käsitööoskusi. Klubisse kuuluvad käsitööhuvilised Põlva linnast ja vallast.

2020. aastal meil oli tegutsemist vähe ja käisime vaid pisut teistel külas.

PÄRNUMAA

Käsitööühendused

Maarja-Magdaleena Gild
MTÜ Tõstamaa Käsitöökeskus
Pärnu Pitsistuudio
Lihula Lilltikandi Selts
Varbla Rahvamaja käsitööring
MTÜ Slaavi Kultuuriühing Jaroslavna

Pärlikoda
Külaselts Iris
MTÜ Lüster
Paikuse Huvikool
MTÜ Pärnu Rakendus kunsti Ühing

Käsitööettevõtjad

Eddi Leet, Potitehas OÜ
Raina Subi, Aniar OÜ
Endla Murd Studio OÜ
Stella Laur, Artbeat OÜ
Kati Koppel, MTÜ Meie Muster
Mare Pernik, Vaibapesa OÜ
Liis Luhamaa, MTÜ Loodusvärvid
Helle Tõlp, Ceramic Point OÜ
Kadi Paasik, Paasik Design OÜ
Kati ja Helje Vaas, Vaas&Vaas OÜ
FIE Ene Riso
Leili Kokk, Leili Klaasikoda OÜ
Karin Susi, Karini Paberikoda OÜ
Jane Nikolai, Hetkese OÜ
Agni Laats, Lihula Õpikoda OÜ
FIE Ilme Figol
Lõuna-Läänemaa Käsitööühing MTÜ

Anu Randmaa, Teopaik OÜ
Kristi Tuhkru-Tamm, OÜ Etskae
Marvi Volmeri Rahvariiete
Konsultatsioonituba
Margus Rebane
Eve Varik
FIE Signe Taremaa
OÜ Yarila
Ahti Tedremäe, EtnoArt OÜ, Thormani
sepikoda
Kaja Varmison, Alpakafarm OÜ
MTÜ Vanad Oskused
Vally Selberg, Rummu Talu OÜ
FIE Maire Bristol
Ursula Mängel, Riided Selga OÜ
Aita Tammekivi, Tammeli OÜ

Käsitöökauplused/infopunktid

Maarja-Magdaleena Gildi pood
Pärnu Käsitöö Salong
An4 Käsitöö pood

Kräft Käsitööpood
Vuhti Maja Galerii
Lihula Käsitööpood

Maarja-Magdaleena Gild

Tel: 5887 2790, e-post: info@maarjamagdaleenagild.ee,

Uus 5, Pärnu, www.maarjamagdaleenagild.ee, FB Maarja-Magdaleena Gild

2020. aasta tegevusaruanne

2020. aasta oli Maarja-Magdaleena Gildile kui avatusele ja kohal käivatele külastajatele suunatud asutusele küllaltki keeruline. Tagasi vaadates võib siiski öelda, et kohaneti nii eriolukorra kui ka COVID-19 pandeemiaga seotud piirangutega ja toimus areng mitmel uuel suunal.

Palju tehti tööd Maarja-Magdaleena Gildi kui organisatsiooni arengu heaks. KÜSKI arenguhüppe programmi toel toimusid mentor Kristjan Otsmanni juhendatud meeskonnakoolitused ning koostati Gildi järgmise viie aasta arenguplaan.

Tegevust alustas kauaoodatud Gildi veebipood. Veebipoe jaoks kvaliteetsete tootefotode pildistamist õpiti Sandra Urvaku mentorkoolitusel.

Gildimajaga seoses tehti mitmeid olulisi investeeringuid. Tuleohutusnõuete täitmiseks korrastati elektrikapid, tuletõkestati tehnosüsteemid ja paigaldati tuletõkkeuksed. Remonditi

ärklisaali – värviti seinad ja talad ning paigaldati peegelsein. Värske värvikatte said Gildimaja koridorid. Aasta lõpus renoveeriti väga halvas seisus olnud majaesine trepp.

Kui tingimused seda lubasid, toimusid igapäevased avatud töötoad, laste kunsti- ja loomeringid, erinevad käsitöökursused kodades ja koolivaheaja töötoad lastele. Peeti juba traditsioonilisi Gildi täikasid.

Gildimaja 10. sünnipäeva puhul pandi üles praeguste ja endiste gildiliikmete loomingunäitus „Ümmargune 10“. Algselt planeeritud kevadine näituse avamine lükkus suve lõppu. Gildi ärklisaalis oli 2020. aasta üleval teinegi näitus – Ilia Panovi maalinäitus.

Pärnu XXIII Gildipäevad toimusid tavapärasel ajal ja viisil ning töid 7.–8. augustil Pärnu tänavatele kunstnikud ja käsitöölised. Külastajaid oli nii Eestist kui ka välismaalt. Steineri aias kostitasid külastajaid kodumaise talukaubaga talunikud ja pakkusid koduküpsetatud hõrgutusi *pop-up*-kohvikud. Steineri aia laval astusid üles lauljad, pillimehed ja tantsijad. Löödi kaasa mitmel üritusel: senioride mess, vanalinna suvepäev, tänavaaartistide festival Walkfest, virtuaalne Mardilaat jpm.

Gildimajas alustas tegevust uus koda Pea Peenar, kus valmivad käsitööna moeakssessuaarid. Uksed sulges Aita Tikkimistuba.

Tähtsamateks koostööpartneriteks olid Pärnu Linnavalitsus ja TÜ Pärnu Kultuurikolledž, samuti teised Pärnu linna vabaihendused ja käsitöölised.

2021. aasta tegevusplaan

Uue koja avamine jaanuaris – käsitöökudumitega tegelev Margit Craft

Pärnu XXIV Gildipäevade korraldamine

Alustada e-töötubade pakkumisega

Viia läbi noortele suunatud ettevõtluse inkubatsiooni pilootprogramm

KÜSKi projektitaotluse esitamine arenguhüppe elluviimiseks

Ärklisaali rendivõimaluste täiendamine kvaliteetse helitehnika soetamise abil

Fotostuudio loomine nii gildi meistrite kui ka teiste maakonna käsitöölise ja kunstnike tarbeks

Pärnu Pitsistuudio

Birgit Pere, tel: 507 6571, e-post: birgit.pere@gmail.com

Pärnu Pitsistuudio loodi 2000. aasta sügisel Eeva Taltsi poolt, esimene kokkusaamine oli 19. novembril 2000. Koos käime Pärnu Rahvaülikooli Nooruse majas oktoobrist maini. Tunnid toimuvad üle nädala. Põhiline suunitlus on olnud Eesti rahvuslikud pitsid, kuid alati võtame vastu ka väljakutseid ning õpime teiste riikide rahvuspitse ja tehnikaid.

2020. aasta tegevusaruanne

Igapäevane koostöö – uued tehnoloogiad. Koolitused.

Osalemine Raplas ülemaailmsel pitsipäeval, juuli.

20. tegevusaasta näitus „Pitside lummuses“ Pärnus Nooruse Majas, juuli-august. Välja olid pandud erinevad niplispitsi tööd kategooriate kaupa (rahvarõivapitsid, laudlinad, käterätipitsid, aksessuaarid jne). Niplajate tööd on kvaliteetsed ja me võime uhked olla oma tööde üle. Kohal oli AK Pärnu korrespondent ja meie tegevust kajastati nii Pärnu Postimehe koduleheküljel kui ka AK päevauudistes.

Näitus „Pitside lummuses“ Pärnu keskraamatukogus, november.

Tegevused, mis seotud igapäevase pitsiringi tööde ja huvidega.

Koostöö toimub MTÜ Eesti Niilispitsi Seltsiga ning piirkondlike niilispitsi seltsidega.

Vaatamata vähestele kokkusaamiskordadele saame aastat saame lugeda kordaläinuks. Suhtlesime telefonitsi ning saime probleemid lahendatud ja küsimustele vastused.

2021. aasta tegevusplaan

Olulisem plaan on osalemine augusti OIDFA rahvusvahelisel kongressil Tartus (aastal 2020 jäeti see COVID-19 viiruse tõttu ära ja lükati 2021. aastale).

Tõstamaa Käsitöökeskus MTÜ

Anu Randmaa, tel; 5668 2283, e-post: anu@folkart.ee

Varbla mnt 24, Tõstamaa, Pärnu linn, 88101

<https://tostamaa.wixsite.com/kasitoo>, Fb Tõstamaa Käsitöökeskus, I @tostamaafolkartcentre

2020. aasta tegevusaruanne

Käsitöökeskus pakub käsitöökoolitusi täiskasvanutele kaks korda nädalas ja keraamikakoolitusi täiskasvanutele üks kord nädalas. Õpilastele pakume samu koolitusi Pärnu Kunstide Kooli Tõstamaa maja alt üks kord nädalas.

10. tegevusaastat tähistasime artiklitega kohalikus ajalehes, fotode ja videote salvestamisega meie meistritest ning 2021. aasta kalendri väljaandmisega.

Laste ja täiskasvanute tööde näitus meie näitusekuuris.

Toidusahvri sisseseadmine meie käsitööpoes koos vastavate lubade taotlemisega. Selle tulemusena saame müüa ka kohalikku päritolu toitu ja jookke.

Lõime kaasa Mardilaada paikkondade võrgustikus, koondasime kokku uusi tooteid ja avasime oma poe igal nädalavahetusel kuni jõuludeni.

Täenduslik ja pidulik oli Eesti Vabariigi presidendi Kersti Kaljulaidi külaskäik Tõstamaale ja käsitöökeskusesse. Uue aasta algul saabus postkasti väärilt raamitud ühisfoto sellest kohtumisest.

Suvel oli meie näitusekuuris suurte ja väikeste käsitööliste ühisnäitus. Kunstikooli lastele mõeldud juba traditsiooniks saanud õppelaager Sutikülas jäi ära, ent selle asemele kujunes Käsitöö-ÖÖ käsitöökeskuses. Õmblesime öösärkide kolleksioonid, mida äikeselisel hilisõhtul toimunud *catwalk*'il vanematele esitlesime. Osavallapäevadel pakkusime väikeses õuekohvikus lisaks laiendatud kaubavalikule ka enda valmistatud suupisteid ja kohvi.

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli praktikantide nobedate näppude all valmisid lisaks ammu tuntud Tõstamaa tüdrukute pihaga kõrtidele ka poiste rahvarõivad: triibulised linased põlvpüksid, pikad linased ja villased püksid ning valge linane särk. Virtuaalseks mardilaadaks valmis koostöös rahvamaja ja lasteaiaga rahvarõivais Tõstamaa põnnidest ka vahva video.

2020. aasta oli meie jaoks veel rikas teadmiste kogumise aasta. Elame oma seltsi liikmete ettevõtmistele südamest kaasa ning meil on siiralt hea meel teadmiste üle, mis ühisesse pagasisse lisandusid.

Eveli Ilvest lõpetas Tallinna Majanduskoolis turundusspetsialisti eriala ja jätkab õpinguid meeskonnajuhi erialal.

Liis Luhamaa omandas teise magistrikraadi Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna pärandtehnoloogia erialal ja pälvis oma diplomitööga „Lõuna-Läänemaa lapilised rahvarõivaseelikud ja nende valmistamise tehnoloogia“ teadustööde riiklikul konkursil humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna peapremia.

Karin Väana lõpetas käesoleva aasta algul Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli keraamiku erialal, omandades 4. taseme kutsetunnistuse.

Hoogsalt on käima läinud täiskasvanute saviring ja teeb vahvaid plaane tulevikuks.

Tänu käsitööpoele leiavad valminud käsitööesemed tänuliku omaniku ja pakuvad tegijale ka väikest lisaissetulekut.

Võime öelda, et aasta läks kokkuvõttes hästi, kahju on vaid sellest, et juubelikonverents jäi plaanitud kujul pidamata. Asendasime selle paljude väiksemate tegevustega. Läheme uuele turismihooajale vastu lootusrikkalt.

Meie koostööpartneriteks on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit ja MTÜ Rahvarõivas, Pärnu Lahe Partnerluskogu, SA Pärnumaa Turism, Romantiline Rannatee, Tõstamaa Osavallakeskus, SA Tõstamaa Mõis, Tõstamaa Rahvamaja, Tõstamaa Lasteaed.

2021. aasta tegevusplaani

Jätkata õpitubade pakkumisega huvilistele mujalt maailmast sealt, kus möödunud kevadel pooleli jäime. Mitmed kokkulepped olid sõlmitud, loodan, et saame need uuendada.

RAPLAMAA

Käsitööühendused

Seltsing Vaiba-Liine

Kabala kirjanduse ja käsitööseltsing

MTÜ Wäega Wärk

MTÜ Kovanäpsel

MTÜ Teenuse Naiste Ühendus

Raplamaa Perenaiste Selts „Pauliine“ MTÜ

Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts

Käsitööettevõtjad

Alvar Heiste Sepikoda OÜ

Puraviku Tuuleveski OÜ

Honor KK OÜ

Klaasistuudio OÜ

Hansaklaas OÜ

FIE Ivi Sark

Puupank OÜ

Mari-Liis Makus Glass Design

FIE Hele-Mai Truuts

FIE Andres Angermaa

TaevaniMaani Meistrikoda

Käsitöökauplused/infopunktid

Käsitööpood Süstik Raplas

Kauplus Väärt Raplamaa Toode

Käsitööpood Näpsel Kohilas

Käsitööseltsing Süstik ning Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts

Ivi Sark, tel: 512 8931, ivi.sark@gmail.com

Metsamajandi tee 8-6, 79517 Raplamaa, Rapla vald

2020. aasta Raplamaa tegevusaruanne

See aasta oli tegevusi vähe – piirangud seoses koroonaga.

Infot edastasime Facebooki grupi „Raplamaa käsitöölised“ kaudu.

Iga kuu ilmus „Käsitöölane“, mis on Raplamaa Sõnumite lisaleht. Toimetab Helerin Väronen.

Maakonnas tegutsevad kaks käsitööpoodi – käsitööpood Süstik ja kauplus Väärt Raplamaa

Toode Raplas ja Näpsel Kohilas.

Toimus käsitöömeistrite ja -ettevõtjate Rapla sügislaad.

Toimusid „Käsitöökojad üle maa“ eri kohtades.

Tegutsemist alustas Rapla hooviOTT, kus oma käsitööd pakkusid ka käsitöömeistrid.

Toimus Rapla jõulumaa koos laadaga.

Oma toodangut pakuvad meistrikojad ja viivad läbi koolitusi: TaevaniMaani Keraamika OÜ, ja Atla Mõisakeraamika.

Toimusid koolitused, meistritoad ja näitused.

Linnaaluste külas valmis uus puupõletusahi.

Mitmed ringid osalesid ETKA Andras „Õpitunnis“.

Meie kudujate Muhu sukad jõudsid ka ERMi näitusele – Kaie Kulper.

Kehtnas toimus Vana Aja Päev.

Huvitavaid näitusi korraldas Rapla Kaasaegse Kunstikeskus.

2021. aasta tegevusplaan

jaanuar – detsember	Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts 25 – erinevad ettevõtmised
veebruar – juuni	Kaapotkleidi valmistamine – Raplamaa Perenaiste Selts „Pauliine“
8. mai	Rapla XVIII kevadlaat
18. september	Rapla sügislaat
8.–9. oktoober	ERKLi käsitööpäevad Saaremaal
16. oktoober	XI „Käsitöökojad üle maa“
18. detsember	Rapla XIX jõululaat

RUHNU

Käsitööühendused

MTÜ Ruhnu Kultuuriait

Käsitööettevõtjad

Küllli Uustal

Ruhnu Kultuuriait

Triinu Lamp, e-post: kultuuriait@ruhnu.ee

Küllli Uustal, e-post: kulli.vahi@gmail.com

FB Ruhnu Kultuuriait, FB Vävkammaren

Suvisel perioodil töötab MTÜ poolt hallatavas Käsitööaidas keraamikaateljee ja müüakse meeneid. Muuseumi kõrval peab Külli Uustal oma käsitöö ja meenete kioskit.

2020. aasta tegevusaruanne

MTÜ tegutseb põhiliselt suvel, muul ajal toimub tegevuste ettevalmistamine, projektide kirjutamine, ideede kogumine jms. Suvel oli avatud keraamikaateljee – valmistatakse ja müüakse meeneid. Ühingu tegevus oli 2020. aastal seotud rohkem muude kultuurivaldkondadega – kunst, muusika, sündmused.

Ruhnus 2020. aastal toimunud kirjeldab Ruhnu kooli käsitöö õpetaja, kohalik käsitöömeister Külli Uustal: „Ruhnus on väike, aga tubli seltskond rahvarõivahuvilisi, nn talvine käsitööklubi, kelle isetegemise soovi ajel alustati eelmise aasta veebruaris rahvarõivasärkide õmblemist. Koos käidi kord nädalas, õpiti pilutamist, tagide valmistamist ja mitmeid teisi särge valmistamise võtteid. Kui märtsis kehtestati üleriigiline isolatsiooninõue, proovisime jätkata video vahendusel. See oli huvitav kogemus. Osalejad kirjeldasid seda kui väga head moodust, sest videot on võimalik ikka ja jälle üle vaadata. Särgid valmisidki igäihel oma kodus. Oktoobris otsustati taas koos käima hakata. Seekord võeti ette kudumise meistriklasi kuuluvad rohkete vikeldustega poolkindad. Üks vapper kuduja avaldas arvamust, et saunaukse paigaldamine on lihtsam kui peenikeste varrastega vikeldamine. Tuleb nõustuda. Ja on rõõmustav, et Ruhnu naised on tegusad mitmel rindel, nii 100 aastat tagasi kui praegu.“

Juuli alguses toimus Ruhnus niplispitsi töötuba Kristiina Nemirovitš-Dantšenko juhendamisel.

Augusti alguses osalesime Ruhnus toimunud villaku viltimise töötoas. Kohaliku lambakasvataja eestvõttel ja õpetaja Katti Muru juhtimisel õpiti kohaliku lamba villast villakut viltima. Huvilisi jagus, tugevat tööd ei peljatud, villakuvaibad olid seda väärt! Suurepärase võimaluse saada endale lambanahk ilma lammast tapmata.

Novembris osalesid kõik kohalikud käsitööga tegelejad virtuaalsel Mardilaadal.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Koostööd tehti Ruhnu vallaga (vallavalitsus, kool, rahvamaja, meistrite koda). Tegevust toetasid osaliselt Ruhnu vald, Kultuuriministeerium.

2021. aasta tegevusplaan

Jätkame keraamikaateljee- ja käsitöökaupluse tegevust. Soovijatele korraldame käsitöö õpitubasid ja Ruhnu rahvarõiva tutvustusi, laenutame välja originaalesemeid fotosessioonideks. Väärtustame kohalikku kultuuripärandit, hoiame, taaselustame ja tutvustame traditsioonilisi käsitöövõtteid. Võimaluse korral kogume, talletame ja süstematiseerime pärandit. Oleme esitanud projektitaotluse kohalikku lambavilla vääringdavate käsitöö õpitubade korraldamiseks. Vähemalt kord aastas püüame Ruhnus korraldada rahvarõiva tuulutamist ja tutvustamist.

SAAREMAA

Käsitööühendused

Angla Tuulikumägi MTÜ
Kuressaare Pensionäride Ühendus
Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid
Mustjala Kodukultuuri Selts „Koit“
Randvere Tööõppekeskus MTÜ

Saare Maakonna Invaühing
Saaremaa Kunstistuudio MTÜ
Saaremaa Pimedate Ühingu korvikoda
Sandla käsitööseltsing
Tiiu Tanu TÜ

Käsitööettevõtjad

Good Kaarma OÜ
Kohala lapitekid
Kirisilm OÜ
Liimeister OÜ
Maret Suik
Marika Samlik
Nett Tikand OÜ
Paul Tohv FIE
Pilvelambad OÜ
Riine Sooäär FIE
Ruut&Triip OÜ
Saare Rätsep OÜ
Saare Vilt OÜ

Saaretikand OÜ
Sakadak OÜ
Saaremaa Sepad OÜ
Sarapiku Vilt OÜ
Taivo Parbus
Tiiu Kaju Nahatööd OÜ
Trentom OÜ
Tuuleluud OÜ
Valjala Sepikoda OÜ
Viivi Saar
Õmblustuudio e-Mair OÜ
Ülle Sepp
Niidihaldjas OÜ

Käsitöökauplused/infopunktid

Talupood, Kuressaare
Tuuleluud OÜ

Liisbet, Kuressaare
Saaremaa rahvarõiva nõuandekoda

Saaremaa käsitööselts KadakMari MTÜ

Mareli Rannap, tel: 522 8817, e-post: marelirannap@gmail.com
<http://kadakmari.blogspot.com/>, <https://www.facebook.com/kadakmari.ee/>

Saaremaa käsitööselts KadakMari MTÜ tegutseb aastast 2008. MTÜ-l on 30 aktiivset liiget üle Saaremaa. Sotsiaalmeedia kanalite ja liikmete tehtud koostööde kaudu saab meie tegevusest osa tuhandeid Saaremaa ja Mandri-Eesti inimesi. MTÜ tegevuseks on liikmete

ühised huvid ja tekkinud sünergia, millega on lihtne koos edasi areneda. Saaremaa käsitööselt KadakMari MTÜ on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu liige, mis väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid, arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

Käsitööselt KadakMari MTÜ eesmärk on pärandkultuuri uurimine ja selle elujõulisena hoidmine Saaremaal. MTÜ eestvedamisel algatati Saare maakonna käsitööpäev, mis toimub igal kevadel erinevas Saare maakonna vallas ja millest tänaseks on saanud kaunis ja tugev traditsioon.

2020. aasta tegevusaruanne

2020. aastale jättis unustamatu jälje koroonaviirus. Veel jaanuaris ja veebruaris toimusid rahvariiete valmistamise koolituse õppepäevad ja 7. märtsil niplispitsi mentorkoolitus, mille viis läbi Kristiina Nemirovitš-Dantsenko. Pärast seda keerati meie armas Saaremaa lukku ja edasi saime ainult läbi akna teisi inimesi vaadata.

Rahvariiete valmistamise koolituse teise aasta viimased kolm koolitust tegime suvel juunis, juulis ja augustis. Ja korraldasime Nasva kultuurimajas augustis ka piduliku lõpetamise.

Valmis 19 rahvariidekomplekti.

Augustis korraldas Eesti Valgevene selts Valgevene päevad Kuressaares. Osalesime seal ja tutvustasime Saaremaa rahvariideid. Samal ajal olid näitamisel ka Valgevene rahvariided. Sügisel alustasime niplispitsi niplamise koolitustega. See tore ja vajalik koolitus meeldis inimestele. Kristiina Nemirovitš-Dantsenko on väga positiivne õpetaja, kes selle keerulise tehnika on meile lähemale toonud. Koolitus kestab kuni 2021. aasta maini.

Mais korraldasime Saaremaa Kunstistuudios vildinäituse „Mäng pitsidega“. Näitus oli pühendatud ERKLi pitsi aastateemale. Osalesid neli Saaremaa viltijat: Anne Lepik, Aili Peel, Margit Viidul ja Mareli Rannap. Välja olid pandud esemed, kus villale lisaks oli kasutatud pitsi. Nii võisid huvilised näha nii pitsilisi patju kui ka küünlaümbriseid. Samuti pitsilisi kleite ja salle. Näituse avamisel toimus ka töötuba – pitsilise käevõru viltimine. Seda juhendas Mareli Rannap.

Oktoobris pani Saaremaa Kunstistuudios näituse „Kirjatud teekond läbi Saaremaa“ üles KadakMari seltsi liige Imbi Padar. Tema oli aasta jooksul uurinud Saaremaa kinnaste randmeid, koostanud mustrilehed ja kudunud valmis 52 kindarannet koos kindaotsa lõpuga. Nii tekkisid 52 pisikest kindakest. Näitus oli väga kena ja huvilised said tutvuda kaunite Saaremaa kinnaste mustrite ja värvidega.

Näituse avamisel toimus tekstiilikunstniku ja -ajaloolase Erika Pedaku loeng „Sümbolid ja ornamendid tekstiilidel“.

2021. aasta tegevusplaan

II rahvariiete valmistamise koolitusel valminud rahvarõivakomplektidest koostatud näituse avame Kuressaare kaubamajas veebruaris. Näitus on pühendatud vabariigi sünnipäevale.

Esimese poolaasta jooksul jätkub niplispitsi niplamise koolitus.

Jaanuarist detsembrini toimub kudumise koolitussari. Selle jooksul õpivad huvilised kuduma Saaremaa laba- ja sõrmkindaid ning Mustjala kihelkonna lekrätte. Koolitajateks on Imbi Padar ja Kristi Jõeste. Koolituse lõppedes koostame valminud esemetest näituse, mida saab detsembris vaadata Saaremaa Kunstistuudios.

SETOMAA

Käsitööseltsid

Seto Käsitüü Kogo MTÜ

Väraska Käsitööselts Kirävüü MTÜ

Käsitööettevõtjad

OÜ Estonian Pottery

OÜ Tõrvas

OÜ Katusõkatja

OÜ Ots Puutöökoda

OÜ UP-Project

OÜ Taarka Tarõ

OÜ Kagu Kudujad

OÜ Sujuri

OÜ Seto Rõivakoda

FIE Kaja Tullus

FIE Silvia Valge

FIE Raivo Jänesmägi

FIE Maret Vabarna

Sigre Andreson – MTÜ Rahusoo

Evar Riitsaar – MTÜ Ateljee-Galerii

Ülle Kauksi – MTÜ Ateljee-Galerii

Iti Toom – Iti Leeväküük

MTÜ Meieselts Meroos

Jane Vabarna

Marje Linnus

Pille Kruustik

Sirje Ots

Terje Lillmaa

Sirid Pärtin

Kairi Orav

Käsitöökauplused

Setomaa muuseumid: Värskas, Saatses ja

Obinitsas

Ateljee-Galerii Haljas Kunn

Piusa Savikoda

Väraska Käsitööselts Kirävüü

Obinitsa külakeskuse käsitööstudiod

Setomaa Turismi infopunkt Värskas

Vana Jüri seebikoja käsitööpood

Kunstizaal Obinitsas

Käsitöö infopunktid

MTÜ Seto Käsitüü Kogo tuba Obinitsa

külakeskuse II korrusel

MTÜ Väraska Käsitööselts Kirävüü töötuba

Väraska kultuurikeskuse III korrusel

Seto Käsitüü Kogo

Ingrit Kala, tel: 5620 0057, e-post: ingrit@setomaa.ee, kogo@setomaa.ee

Obinitsa, 65301. Setomaa vald, Võru maakond, www.kogo.seto.ee

Seto Käsitüü Kogo asutati 18. juulil 2006 Obinitsas. Meie põhikirjaline eesmärk on Seto traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine Seto käsitöötraditsiooni järjepidevuse ja säilitamise kaudu. Eesmärgi saavutamiseks oleme korraldanud koolituspäevi ja -sarju, osalenud laatadel-messidel ja otsinud võimalusi käsitööettevõtluse toetamiseks.

2020. aasta tegevusaruanne

Aasta jooksul jätkus töö Seto rahvarõivaraamatu koostamisega. 2017.–2019. aastal koguti kokku Seto rahvarõivaraamatu käsikirjaline materjal. Rahvarõivaraamatu tekstide toimetajaks valisime Eesti Vabaõhumuuseumi teadussekretäri Maret Tamjärve, kes on olnud varasemalt seotud erinevate raamatute toimetamisega. Setomaa esemeline pärand on eriti rikkalik ja 2,5 aasta jooksul teemapäevadel käsitöölaliste ja teadustöötajate vahel tekkinud koostöö vormimine kaunisse ligi 400-leheküljelisse raamatusse ongi pikk ja põhjalik protsess. Raamatu valmimine on kavandatud 2021. aasta lõpuks.

Suureks sündmuseks oli XXVII Seto pitsipäevade korraldamine.

27. Seto pitsi päevad tõestasid taas, et pitsivalmistajaid ja pitsi nautijaid meil jagub. Konkursile „Seto pits lastele ja noortele“ esitati 19 tööd. Žürii, kuhu kuulusid Ulve Kangro, Tiiu Kunst ja Terje Lillmaa, oli oma otsustes üsna üksmeelne ja kõik tõdesid, et sel aastal oli palju ilusaid ja teemakohaseid töid. Lastele ja noortele pühendatud teema sundis teistmoodi mõtlema ja hindama, hinnati töö vastupidavust, soositi ka taaskasutust. Eriolukorrast tulenevalt oli hirm, kas saame maikuus konkurssi üldse korraldada. Püüdsime leida lahendusi ja otsustasime viia tööd suurema hulga vaatajateni. See õnnestus, Seto pits jõudis interneti teel väga paljude vaatajateni, saavutasime suurt tähelepanu. Facebookis vaatas Seto pitsi 21 000 inimest. Suureks saavutuseks olid fotod. Kaasasime hea fotograafi ja võib väita, et 27. pitsikonkursi fotod on seni tehtuist parimad. Peapremia anti välja Kaire-Maali Lõhmusele Tallinnast. Teise koha preemia sai Meremäe Kooli käsitööõpetaja Sigre Andreson. Jagati ka lisapremiaid. Jätkus tootearenduskoolituse projekt „Tootearendus aitab Seto ja Võro käsitöö turunduse uuele tasemele“. Kogu 2,5-aastane koolitusprogramm võeti kokku Rootsi käsitöömessil osalemisega. Setomaal toimus seitsmendat korda kohvikutepäev – kostipäev. Võrreldes Eesti teistes piirkondades peetavate kohvikutepäevadega on Setomaa kostipäeval eriline see, et kohvikud on taluhoovides ja külatarudes, mitte linnatänavatel. Nagu juba traditsiooniks on saanud, osalesime ühise väljapanekuga Seto kuningriigipäeva laadal. Seto kuningriigipäeval Kolossovas toimus käsitöömeistri konkurs. Teemaks oli „Seto pupe“. Kuninga meistriks kuulutati Marje Linnus. Samas toimus ka nuku valmistamise õpituba, juhendajaks oli Maaja Kalle. Setomaal toimus II Seto käsitöö- ja keeelaager. Litvina külas Seto talukompleksis toimunud laagris osales 15 eri vanuses käsitööhuvilist. Juhendajateks olid 10 Värskas käsitööseltsi Kirävüü naist. Kirävüü naised olid kolme päeva jooksul tublid ja kannatlikud õpetajad. Kriisa tallu oli laagri jaoks üles seatud kahed kangasteljed, õmblusmasinaid ning palju materjali igasuguste vööde, paelade, vaipade ja iluesemete valmistamiseks. Pearõhk laagris oli peavöö valmistamisel, kirivöö kudumisel ja meeste hame õmblemisel. Osalesime Ahvenamaal Sloyd Festil. Aasta jooksul valmisid tähtsad dokumendid: Seto käsitöö turundusstrateegia ja MTÜ Seto Käsitöö Kogo arengukava 2021–2026. Dokumentide uuendamiseks viidi läbi veebiküsitlusi, mitmeid Zoomi-koosolekuid, kaasati laiemat huviringi ja korraldati ümarlaud. Saime Setomaa arenguprogrammist rahastuse Seto rahvarõiva nõuandekoja ruumide renoveerimiseks. Samas ruumis hakkab 2021. aastal igapäevaselt paiknema ka Seto Käsitöö Kogo tegevjuhi tööruum. Kõrvalruumides on Värskas käsitööseltsi Kirävüü töötuba, seega ühendame praktilise ja teoreetilise Seto rahvarõivaste poole. Kuigi aasta jooksul jäid ära kõik välisgruppide tellitud õpitoad, siis külastas Setomaa suurel hulgal eestlasi. Meie muuseumide näitused (sh käsitöönäitused) said vaatajaid ja käsitööpoodidest osteti kohalike meistrite tooteid. Värskas talumuuseumi hoidlaruumides korraldati naiste rahvarõivaste teemapäevi. Ateljee-galeriis viidi läbi mitmeid pakutrüki õpitubasid.

Kuna mardilaata Tallinnas sel aastal ei toimunud, siis algatasime Setomaal mardilaada traditsiooni. Värskas talumuuseumi õuel toimunud laadal osales hulgaliselt käsitöömeistreid ja talukauba müüjaid. Oli meeoleukas kultuuriprogramm ja jagus ka hulgaliselt ostjaid.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

2020. aastal jätkus mõnus koostöö meie põhiliste koostööpartneritega: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Setomaa Turism, Seto Küük, Setomaa Liit, Seto Instituut, Setomaa Kroonikogo, Setomaa muuseumid, Eesti Rahva Muuseum, Eesti Vabaõhumuuseum. Aktiivselt toimus koostöö Ahvenamaa käsitööühendusega.

2021. aasta tegevusplaan

Maikuus toimuvad 28. Seto värvilise pitsi päevad. Konkursi teemaks on „Pidu“.

10. juulil korraldatakse „Avatud käsitöötalude päev“.

Jätkatakse Seto rahvarõivaraamatu väljaandmiseks vajalike tegevustega: valmivad joonised, valitakse fotod, tehakse materjali kujundamine ja küljendamine.

Valitakse Seto Kuningriigi näputöö meister.

Osaleme ühise väljapanekuga laatadel-messidel.

Jäädvustatakse käsitöötehnikaid ja töövõtteid.

Toimub III Seto käsitöölaager.

Kutsutakse ellu uusi projekte.

Jätkatakse koostööd seniste koostööpartneritega.

Arendatakse suhteid soome-ugri ja Ahvenamaa käsitöömeistritega.

TARTUMAA

Käsitööühendused

Tartu Käsitööklubi

MTÜ TuleLoo

Tartu Maanaiste Liit

Tartu Käsitööklubi

Tiina Konsen, tel: 5305 9698, e-post: tiina.konsen@raad.tartu.ee

2020. aasta tegevusaruanne

Tartu Käsitööklubil 25. tegevusaastat tähistaval veebikonverentsil „Digikultuuriaasta 2020. Kunst ja käsitöö, traditsioonid ja disain“ andsid ülevaate rahvakunsti valdkonnas toimuvast ja edasistest arengutest eri tasandite organisatsioonid: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit Kultuuriministeeriumi partnerorganisatsioonina (Liivi Soova ja Liina Veskimägi-Iliste), Eesti Rahva Muuseum teadusasutusena (Riina Reinvelt), Tartu Kõrgem Kunstikool kunstiharidust andva asutusena (Kadi Pajupuu), Tartu Loomemajanduskeskus (Kaja Tilga) ja Jaago käsitöötalu (Inga Talvis) käsitööettevõtluse esindajatena ning MTÜ Hestia (Angelika Nöps) käsitööhuviliste ühendusena. Konverentsi modereeris Tiina Konsen ja see toimus veebikonverentsina.

Tartu Käsitööklubi juubelinäitus koosnes sel korral trükistest. Septembris sai Tiigi Seltsimajas vaadata käsitööklubi poolt aastatel 1996–2018 Eesti Rahva Muuseumis, Tartu Linnamuuseumis, Tartu Laulupeomuuseumis, Tiigi Seltsimajas jm korraldatud ERKLi teema-aastate konkursside ja näituste sisututvustusi ja plakateid.

Üle-eestilise projekti „Hakkame santima!“ osalejatele korraldati oktoobris ja novembris õpitoad mardi- ja kadrinõu valmistamiseks.

Klubi koostööpartneriteks on Eesti Rahvakultuuri Keskus (Tartumaa rahvakultuurispetsialist), Tartumaa Omavalitsuste Liit (kultuurinõunik), Tartumaa Rahvakultuuri Kesksekselts, Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond, Tiigi Seltsimaja, TuleLoo, Eesti Rahva Muuseum jt.

2021. aasta tegevusplaan

2021. aastal juhendub Tartu Käsitööklubi oma tegevustes ERKLi teema-aastast, korraldades „käsitöö meeste aasta“ egiidi all meistreid tutvustavaid kohtumisi, näitusi ja õpitubasid.

Koostöös Eesti Rahva Muuseumi ja Tiigi Seltsimajaga jätkuvad rahvarõivapäevad koos kirbukatega ja toimub rahvarõivaste tuulutamine. Osaletakse ettevõtmises „Käsitöökojad üle maa“ ja üle-eestilise projekti „Hakkame santima!“ maskiprogrammis.

MTÜ TuleLoo

Kadri Tomasson, tel: 511 3806, e-post: kadri.tomasson@gmail.com
Linnavere tee 27, Lemmatsi küla, Tartumaa, 61704

MTÜ TuleLoo registreeriti iseseisva mittetulundusühinguna 9. aprillil 2010. Meie eesmärk on hoida ja anda edasi rahvuslikku kultuuripärandit ning edendada käsitöist ühistegevust. 2019. aasta lõpu seisuga on TuleLoos 12 liiget, tööd korraldab kolmeliikmeline juhatus. Oleme Tartumaa Rahvakultuuri Keskseksi ja ERKLi liikmed.

2020. aasta tegevusaruanne:

2020. aasta esimesel kokkusaamisel analüüsisime oma kümneaastaseks saava organisatsiooni tegevust ja planeerisime juubeliaastaks arvukalt tegevusi – juubelinäitus, ühisreis, sünnipäeva tähistamine. COVID-19 pandeemia tõttu jäid ära pea kõik planeeritud ühistegevused, ainult septembris tähistasime tagantjärele TuleLoo 10. sünnipäeva väikese koosistumise ja koolitusega. Üksikutele aasta jooksul toimunud käsitööüritustel löid kaasa meie liikmed. Osalesime septembris Tartus Tiigi Seltsimajas toimunud konverentsil „Digikultuuriaasta 2020. Kunst ja käsitöö, traditsioonid ja disain“, oktoobris käisime Viljandi XVIII kangakudujate infopäeval „Oma moodi rõivakangas“, Aili Palm aitas augustis Uhti kõrtsis korraldada keraamikaalast käsitööüritust Kedrafest ja Elli Aus osales Veinika Västriku Turgi käsitöötalus toimunud kangakudumiskoolitusel.

2021. aasta tegevusplaan

Tegevusplaani koostame pärast ülemaailmse pandeemia möödumist, siis saab kohtuda ilma riskimata oma liikmete tervisega. Senikaua jätkame virtuaalsete kohtumistega.

Tartu Maanaiste Liit

Urve Kaasik, Tel: 5341 2408, e-post: urvekaasik@hotmail.ee, tartumaanaisteliit@gmail.com
Tartu vald Lähte alevik Kase 7

2020. aasta tegevusaruanne

Tartu Maanaiste Liit on katusorganisatsioon, kuhu kuulub 21 liikmesteltsi. Lisaks Tartumaale on liikmeid veel Saaremaalt, Põlvamaalt, Valgamaalt. Paljudes seltsides on suure au sees käsitöö tegemine.

Teadupärast oli 2020. aasta iseäralik ja paljud ettekavatsetud tegemised kas jäid ära või lükkusid edasi. Ärevale ja kitsendusterohkele perioodile vaatamata tegutsesid TMLi käsitööhuvilised justkui veelgi hoogsamalt. Mitmes seltsis tegeldi heategevusega, taaskasutusteemadega.

Aasta olulisimaks teemaks oli taaskasutus – rõivajääkidest, kardinapoe tootenäidistest jms õmblesime SA Aarike Hooldekeskuse juubilaridele eripäraseid dekoratiivpatju, millest igapähele tikkisime ka juubilari nime.

Kõrveküla ja Ülenurme näputöömeistrid käisid augustikuus Elva Elamusfestivalil käsitööaustajatele elamust pakkumas – oli ohtrasti toredaid kohtumisi ja temaatilisi vestlusi.

Kõik Tartu Maanaiste Liidu liikmesseltsid teevad omavahel koostööd ja vastavalt võimalustele ka suhtleme tihedasti. 2020. aastal kasutasime olude sunnil palju interneti võimalusi.

Kuigi paljugi kavandatust jäi tegemata, tuli see omal moel isegi kasuks – plaanidel on aega laagerduda ja mõnigi tulevikunägemus sai omavahel põhjalikumalt läbi arutatud. Loodetavasti saame planeeritu ikkagi teoks teha ja tulemus saab tõhusama ettevalmistuse toel kindlasti asjalikum.

Tagasiside lõppenud aastal ettevõetule on rõõmustavalt positiivne – käsitöised toimetamised on sel murelikul ajal paljudele rõõmu ja tuge pakkunud, andnud tegevust ning tugevdanud ühteheidmistunnet.

2021. aasta tegevusplaan

2021. aastal plaanime jätkata põhjalikumalt tutvumist TMLi liikmesseltsides tehtavaga, seltsiliikmete võimaluste ja ootustega. Suurem käsitöötoodete demonstreerimine on planeeritud traditsioonilisele emadepäeva piduliku tähistamise sündmusele Tartu Ülikooli aulas.

Jätkuvalt on liikmesseltside plaanides rahvusliku käsitöö tutvustamine ja õpetamine.

Meelisteemaks on taaskasutus – õpime ja õpetame loodussäästlikust eluviisist lugu pidama.

MTÜ Hestia

Angelika Nöps, tel: 508 9277, e-post: angelikanops@hotmail.com

FB: Hestia MTÜ Niplispitsiklubi

2020. aasta tegevusaruanne

2020. aasta oli erakordne, sest kõik aasta alguses tehtud plaanid ja koostatud tegevuskava muutus märtsis hetkega kehtetuks. Pooleli olevatele töödele tõmbasime pidurit. See tähendab, et jätsime ära iganädalased niplajate kokkusaamised – asi, mida olime teinud juba 15 aastat. Suurima ettevõtmise, s.o Rahvusvahelise Niplitsi- ja Nõelpitsi Organisatsiooni (OIDFA) 19. kongressi lükkasime edasi 2021. aastasse.

Toimus kaks mentorkoolitust. Viisime läbi tekstiilkäsitöö 5. taseme õppetööd Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis (Angelika Nöps) ja Räpina Aianduskoolis (Ragne Lindström). Osalesime oma töödega Tallinnas Niplitsi Seltsi 25. aastapäeva näitusel rahvakunstigaleriis ning virtuaalsel Mardilaadal. Teeme koostööd Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga.

Aasta viimasel päeval avasime Youtube'is niplitsi õpetamise kanali (Angelika Nöps). Erakordne aasta nõudis erakordseid tegevusi!

2021. aasta tegevusplaan

Korraldada Rahvusvahelise Niplitsi- ja Nõelpitsi Organisatsiooni (OIDFA) 19. kongress.

Jätkata Youtube'is niplitsi õpetamise õpetustega.

Teha vastavalt võimalustele klassikoolitusi.

VALGAMAA

Käsitööühendused

Christine Gild	OAMS kangastelje tuba
Helme käsitööseltsing	Otepää Naisselts
Hummuli Rahvamaja Käsitööring	Palupera Käsitöökoda
Karukäpp	Pritsumehe Marid
Karula Kultuuriselts	Taagepera Käsitöökoda
Karula Naisselts	Tõrva Kunstistuudio
Lüllemäe Rahvaõpistu	Valga Linna Pensionäride Liit
Maavillane	Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts

Käsitööettevõtjad

Aet Treial	Mart Salumaa, Ketta talu
Aivar Aan	Metspipar OÜ
Aivar Rožanov	Kunstikauplus KREPP
Ann MLT OÜ	Nuustaku seebid
Eike Jodche	Piret Ilves
Ene Käsitöö	Virve Niilisk
Maire Riit	

Käsitöökauplused/infopunktid

Kauplus Anni Butiik, Otepää kunstikauplus KREPP	Valga Muuseumi fuajee pood Tõrva turismiinfopunkt
--	--

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts MTÜ

Marge Tadolder, tel: +372 5646 6720, e-post: margetadolder@gmail.com
Pühajärve tee 2, Otepää 67403, Valgamaa

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts MTÜ (VRKK) on asutatud 2004. aastal ja registrisse kantud 2005. aastal.

2020. aasta tegevusaruanne

Toimus koduõmblusmasina tarvikute kasutamise töötuba, Haapsalu pitskleidi kudumise mentorkoolitus, nõörpaela valmistamise õpituba, töötuba „Pitsiaastal kindad pitsiliseks“.

Oktoobri teisel nädalavahetusel alustasime inspiratsioonipäeva traditsiooniga.

Tänuüritusel Tõrva Kirik-Kammersaalis tunnustati Valgamaa pärandihoidjaid hõbesõlega ja anti üle VRKK asutajaliikmele Eha Kotovile seltsi auliikme tunnus kiri.

Koostööpartnerid: ERKL, Kultuurkapital, LEADERi-programm, Valgamaa Omavalitsuste Liit, Otepää Naisselts.

Mõistagi oli 2020. aasta erakordselt keeruline. Palju planeeritud on pidanud ära jätma või tegema oluliselt väiksemas mahus. Keeruline on olnud ka rahaliselt. Abiks oli COVID-19 puhangust tingitud erakorraline abimeede rahvaülikoolidele, rahvamajadele ja käsitööühendustele.

Pärast valdade liitumist kolmeks suurvallaks ja maavalitsuse kadumist ei ole maakonnas enam ühiselt toimivat maakondlikku juhtstruktuuri. Jõudu mööda täidab Valgamaal seda funktsiooni Valgamaa Omavalitsuste Liit. Soovitakse jätkata traditsiooniliste kultuurisündmuste korraldamist, kuid vastutuse võtjat on keeruline leida, iga vald hoiab

omaette. Üha raskemaks muutub seltsi tegevuseks raha leidmine ja see olukord pärsib seltsi arengut oluliselt.

2021. aasta tegevusplaan

Aasta 2020 on VRKK 16. tegevusaasta. Oleme Rahandusministeeriumi maakonna arengustrateegiate meetme projekti (MATA) abil maakonda 2021/2022. tegevusaastaks toomas kultuurisündmuste korraldamiseks 39 000 eurot lisarahastust, projekti kogumaksumus on 54 000 eurot.

Jätkeb kolmeosaline pitskleidi mentorkoolitus, mis algas 2020. aasta sügisel. Plaanis on ka hulgaliselt eriilmelisi õpi- ja töötubasid.

Külastame käsitööpäevi Saaremaal ja alustame 2022. aasta käsitööpäevade korraldamisega Valgas.

VILJANDIMAA

Käsitööettevõtjad

MTÜ Bonifatiuse Gild

OÜ Forge

OÜ Koordikamber

Lapi- ja linakoda Olustvere mõisas

Klaasikoda Olustvere mõisas

Keraamikakoda Olustvere mõisas

MTÜ Mulgi Ukuvakk

MTÜ Rahvusliku Ehituse Selts

Tarvastu Käsitöökoda

MTÜ Viljandi Käsitöökoda

FIE Piret Ant

FIE Mirja Arm

FIE Maie Roosimaa

FIE Tõnis Salong

Kaur Matiisen

FIE Toomas Jugaste

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond

Olustvere Teenindus- ja

Maamajanduskooli rahvusliku tekstiili eriala

Käsitöökauplused

Viljandi Käsitöökoda

Käsitöökauplus ja stuudio Vingersats

Jakobsoni tn käsitöökauplus

Maive Käsitöö

Heimtali Muuseum

Käsitöökauplus Lossi tn

Erinevad käsitöökojad-müügipunktid

Olustvere mõisas

Käsitöökauplus Bonifatiuse Gildis

Tikatiirts

MTÜ Viljandimaa Rahvakunstiühing

Leida Mägi, tel: 529 0617, e-post: rahvakunst@hotmail.ee

Tallinna 5, Viljandi, 71020

Viljandimaa Rahvakunstiühingusse on koondunud aktiivsed käsitöötegijad kogu maakonnast. Ühing loodi 1990. aastal. Koos korraldatakse maakondlikke üritusi: käsitöönäitusi, käsitööpäevi, rahvakunstpäeva, käsitöömessi. Ühingu juures töötavad kursused ja õpiringid. Ühingu tegevust juhivad kolmeliikmeline juhatus. Juhatuses esimees on Leida Mägi, liikmed Tiina Ilusmets ja Viorica Kuusik.

Maakonna rahvamajade juures töötab 15 käsitööühendust 132 osavõtjaga: Viiratsis, Tänaassilmas, Sürgaveres, Karksi-Nuias, Õisus, Võhmas, Suure-Jaanis, Paalas, Vastemõisas, Abjas, Mõisakülas, Valmas, Tarvastus, Võhmas, Tarvastus. Need on aktiivsed käsitööringid, kus käiakse regulaarselt koos, õpitakse erinevaid käsitöövõtteid, korraldatakse näitusi, õppepäevi, konsultatsioone, käsitööpäevi.

2020. aasta ettevõtmised

Toimused maakonnaülesed käsitööpäevad, näitused, koolitused, õpiringid. Suurimad ettevõtmised läbi aastate on olnud aprillikuu algul toimuv maakondlik rahvakunstipäev ja detsembrikuus toimuv üle-eestiline käsitöömess. Kuid sel aastal ei saanud neid koroonaviiruse puhangu tõttu läbi viia.

Maakonna käsitööringides toimus hulk kursusi. Sürgavere käsitööringis õpiti viltimist, valmisid ehted nii naistele kui ka jõulukuuskedele, valmistati kaarte, helkureid, kaltsuvaipu. Toimus oma toodete näitus-müük. Karksi-Nuia käsitööringi põhiteema oli silmuskudumine, Tänaassilma käsitööringis õpiti lapitöö valmistamist, Valmas ja Viiratsi ringis õpetati lapitööd, silmuskudumist, heegeldati äärepitse, rahvuslike muustritega helkureid. Suure-Jaani, Paala ja Vastemõisa käsitööringi põhitegevus oli telgedel kaltsuvaipade, linikute, saunalinade, õlasallide, rahvuslike muustritega toolipõhjakatete valmistamine. Mulgi-Ukuvakas toimusid Mulgimaa pärimuskultuuri töötoad, Viiratsis õpiti lapitehnikat, tikkimist, niidigraafikas jõulukaartide valmistamist ja kooti kangastelgedel. Käsitööringid teevad igal aastal oma töödest ülevaatenäituse.

Korraldasime niplispitsikursuse algajatele.

Igal aastal anname rahvakunstipäeval ühele aktiivsele käsitöömeistrile koos Viljandimaa omavalitsuste liiduga üle Viljandimaa rahvakunstimeistri tiitli ja rahalise preemia. Sel aastal sai selle Veronica Pajo Karksi-Nuiast.

Ühingu head koostööpartnerid on Viljandimaa Omavalitsuste Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Viljandi käsitöökoda, Viljandi Sakala keskus, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit.

Meie suurim probleem on rahaliste vahendite nappus. Oma igapäevatööks rendime ruume, kasutame internetti ja telefoni, kõik see nõuab kulutusi. Pidevat rahastamist meie tegevusele ei ole. Projektide kirjutamisega oleme oma üritustele abi saanud Kultuurkapitalilt, Viljandi Linnavalitsuselt, Viljandimaa Omavalitsuste Liidult, Eesti Rahvakultuurikeskuselt.

2021. aasta suurimad üritused

Korraldame kindlasti 24. maakondliku rahvakunstipäeva aprillis ja 25. käsitöömessi detsembris. Toimuvad kursused, näitused, õpitoad. Aktiivset tööd jätkavad kõik 15 käsitööringi maakonna eri paigus.

VORMSI

Käsitööühendused

Vormsi Käsitöö Selts

Käsitööettevõtjad

OÜ Vormsi Paat

FIE Lia Ostapenko

OÜ Vormsi Vaibavabrik

FIE Tatjana Sääs

SisterService OÜ

FIE Maarja Koppelmaa

Käsitöökauplused

Vormsi Käsitöö Seltsi avatud meistrikoda Hullo külakeskuses

Infopunktid

Vormsi Käsitöö Seltsi avatud meistrikoda

Vormsi Talumuuseum Svibys

Hullo külakeskuses

Vormsi Käsitöö Selts

Marju Tamm, tel: 565 3100, e-post: bindbongen@vormsi.ee,
bindbongen.blogspot.com

Selts on asutatud 2000 aastal. Juhatus: Kristina Rajando, Eha Salus ja Marju Tamm.

2020. aasta tegevusaruanne

Tähtsamad sündmused ja koolitused:

Koolitused ja kursused – Mentorkoolitus „Sukalõnga värvimine krapijuurtega“ Liis Luhamaa juhendamisel, Haapsalu salli kudumise praktiline kursus Marju Tamme juhendamisel.

Tunnustused – Vormsi valla tänukiri Algor Strengile, Kultuurkapitali paikkondlik preemia Marju Tammele.

Muu tegevus – Osalemine Vormsi kultuuripäeval, rahvarõivaste tuulutamine Vormsi Talumuuseumis, osalemine mardilaadal Haapsalus, avatud käsitöötuba suvekuudel ning jõulumüük seltsi ruumides detsembris.

Aasta tähtsündmused:

Vormsi Lasteaed-Põhikooli tellimusel valmisid kaks rahvariidekuuekest lasteaialastele (kangas Marju Tamm ja õmblemine Kristina Rajando).

Põhikooli ja lasteaia lõpetajatele valmisid Vormsi traditsioonilised esemed: sõrmikud ja labakindad (valmistasid Marju Tamm ja Ene Rand).

Koostöö:

Vormsi Vallavalitsus – Vormsi Käsitöö Selts saab oma tegevuseks tasuta kasutada vallale kuuluvaid ruume Hullo Külakeskuses. Vormsi Vallavalitsus on rahaliselt toetanud koolituse korraldamist ja läbiviimist.

Vormsi Lasteaed-Põhikool – koolitüdrukute käsitöötunnid toimuvad eriprogrammi alusel, kus käsitööpetaja ja meie seltsi liige Ene Rand juhendab Vormsi rahvariiete valmistamist põhikooli lõpetamiseks. Kooli poolt on kingituseks kurrutatud rahvariideseelik. Vormsi Käsitöö Seltsi poolt on kingituseks kirivöö. Ülejäänud esemed valmistavad tüdrukud käsitöötundides ise. Kõigile lasteaia lõpetajatele kingib Vormsi Käsitöö Selts Vormsi kindad. Kindad saavad kingituseks ka kõik põhikooli lõpetavad poisid. Tüdrukute käsitöötunnid

toimuvad seltsi ruumides. Koolis enam eraldi käsitööklassi pole.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit – Vormsi Käsitöö Seltsi on alati lahkelt kutsutud osalema Mardilaadal. Oleme aktiivselt kasutanud võimalust kutsuda saarele mentorkoolituste raames häid meistreid.

Vormsi Pensionäride Seltsing – Vormsi Käsitöö Seltsi ruume Hullo Külakeskuses kasutavad kord kuus kokkusaamiseks saare pensionärid.

Hinnang oma tegevusele:

Vormsi Käsitöö Seltsi oluline ülesanne nii seltsi sees kui ka saarel laiemalt on hoida fookuses ja järjepidevana Vormsi traditsioonilist käsitööd. Seltsi meistrite tööd hindavad nii saareelanikud kui ka külalised. Seltsi käsitöötuba on suurepärase paik, kus huviline saab ülevaate Vormsi rahvarõivastest ja käsitöötraditsioonidest. Seltsi ruume kasutavad koosviibimisteks ka mitu ühingut. Seltsi koolitused on populaarsed väljaspool seltsiliikmete ringi. Edaspidi soovime leida võimalusi oma traditsioonilise käsitöö vormistamiseks valla esinduskinkideks.

2021. aasta tegevusplaan

Vormsi Käsitöö Selts jätkab 2021. aastal seniste tegevustega – koostöö Vormsi Lasteaed-Põhikooliga tüdrukute rahvariiete valmistamise ja koolivormiprojekti osas, suvise näitusmüügi korraldamine seltsi ruumides, osalemine Vormsi kultuuripäeval, osalemine Mardilaadal, täiendkoolitused.

VÕRUMAA

Käsitööühendused

MTÜ Vana-Võrumaa Käsitüü
Kreutzwadi Muuseumi käsitöötuba

MTÜ Vana-Võromaa Käsitüü

Vilve Oja, tel: 554 1999, e-post: vilve.oja@gmail.com

2020. aasta tegevusaruanne

2020. aasta kavandatud tegevusplaani tuli muuta üleilmsest viiruspuhangust tingitud tegevuspiirangute tõttu ja varem kavatsetud ettevõtmised said vastavalt oludele kiiresti ümber planeeritud.

Viiruspuhangust tekkinud eriolukord ja tegevuspiirangud andsid võimaluse kohe tegelema hakata rahvarõiva nõuandekoja loomisega.

Veebruarist aprillini toimus uue toote konkurss teemal „Aigu om!“, kuhu laekunud parimate töödega kavatsesime esineda Tallinna Mardilaadal, kuid läks teisiti ja esitlesime oma töid virtuaalsel Mardilaadal. Virtuaalseteks esitlusteks valmisid nelja meistri oskustest lühivideod ja koguti videomaterjali käsitööesemete tutvustuseks.

Videod on vaadatavad Youtube's:

<https://www.youtube.com/watch?v=FTVuH0Zwmtk>

<https://www.youtube.com/watch?v=AJQi2we29U>

https://www.youtube.com/watch?v=uGYLJ55oP_s
<https://www.youtube.com/watch?v=m3TebK2uYjM>

Urvaste kihelkonna vöökirjade raamatu koostamine käib täie hooga: kirjad on digiteeritud, vööd on kootud, käimas on käsikirja koostamine ja kujundamine trükieelseks failiks. 2020. aastal jätkus mõnus koostöö meie põhiliste koostööpartneritega: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Võru Instituut ja MTÜ Rahvarõivas.

Olnud aasta oli paljuski eriline, sest tavapärased toimingud ja ettevõtmised tuli ümber suunata digimaailma, kuid MTÜ Vana-Võromaa Käsitöö on jätkuvalt piirkonna üks esindusorganisatsioone Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu üleriigilises võrgustikus. Tegevusi vedasid Vilve Oja ja Külli Eichenbaum.

2021. aasta tegevusplaan

2021. aasta tegevuskava lähtub seltsi põhikirjast ning Vana-Võromaa käsitöö valdkonna võtmevajaduste lahendustest.

Omapäratoodete arendustöö suunal ja meesteaastale keskendudes on aasta alguses plaanis välja kuulutada uute omapäratoodete loomise konkurss. Selle aasta teemaks on MÕTSA POOLÕ. Võimaluse korral (kui Mardilaat realselt toimub) loome sama teemaga sügisese Mardilaada ekspositsiooni.

2021. aastal püüame täiendada Vana-Võromaa rahvarõiva nõuandekoja metoodilise materjali baasi. Vaja on välja töötada eri pikkusega ja detailsusega rahvarõivaid tutvustavad esitlused ning muuseumitunnid lastele. Luua tuleb iga kihelkonna kohta info- ja pildimaterjalidega mapid kohal kasutamiseks.

Plaanis on jätkata 2020. aasta sügisel alustatud lühiklippide sarja „Vana-Võromaa käsitöömeistrid“, mida jagatakse koostööpartneri Võru Instituudi videokanali kaudu Youtube's.

Aila Näpustuudio

Aila Kikas, tel: 507 9920, e-post: ailastuudio@gmail.com

Näpustuudio alustas tegevust 1995. aastal. MTÜna tegutseb 2001. aasta septembrist. Näpustuudios arendatakse ja täiendatakse praktilisi käsitööoskusi käelise tegevuse kaudu (õmblemine, käsitöö eri tehnikatega, pehmete mänguasjade valmistamine) ning nende valdkondade õpetamine ja arendamine.

MTÜ Aila Näpustuudio all tegutseb erahuvialakool Näpustuudio Käsitöökool (Eesti Hariduse Infosüsteemis kinnitatud õppekavad: kood 81798 käsitöö ja kood 81800 õmblemine), mis pakub lastele ja noortele regulaarset käsitöö- ja õmblusõpet huviringide õppegruppides.

2020. aasta tegevusaruanne

Toimus praktiliste käsitööoskuste arendamine ja täiendamine käelise tegevuse kaudu (õmblemine, käsitöö eri tehnikatega, pehmete mänguasjade valmistamine) ning nimetatud valdkondade õpetamine ja arendamine.

Õppegruppidega tegeles kolm täiskoormusega õpetajat. Õpilasi kokku 178. Vastavalt õpilaste vanusele ja oskustele on huvilised jagatud kategooriatesse: mudilaste meisterdamine (5–6 a), käsitööring (7–9 a), käsitöö- ja õmblusring (10–13 a), noorte õmblusring (14–18 a). Lisaks igapäevatoole korraldatakse meisterdamiskursusi täiskasvanutele, meisterdamishommikuid kooliklassidele. Alates 1. septembrist 2015 toimuvad Näpustuudio Käsitöökooli tunnid Võrus, Jüri 19a I korrusel.

Oleme sisustanud tervikliku käsitööstuudio kolmes ruumis, et tagada õpilastele väga head tingimused käsitööõppeks. Loodud on võrdsed võimalused kõikidele õpilastele.

Seoses eriolukorra kehtestamisega ei olnud võimalik läbi viia kontakttunde, õppetöö peatati alates 13. märtsist kuni 18. maini. Tuli leida kiiresti lahendused, kuidas teenust pakkuda kriisiolukorras. Näpustuudio töö on olukorrale vastavalt ümber korraldatud lastele sobivaks Näpustuudio võimalusi arvestades. Valmistasime ette koduõppeks erinevad meisterdamiskomplektid. Lapsevanem sai soovi korral tulla ja valida sobiva komplekti. Valikuga sai tutvuda Aila Näpustuudio Facebooki lehel. Lisaks olime kättesaadavad meili ja telefoni teel. Kõikidele lastele saadeti e-kirjad.

Näpustuudio lastele, kes maksid igakuist õppemaksu, oli meisterdamine kodutingimustel õppemaksu sees. Selline kodutöö ettevalmistamine nõudis rohkem aega meie õpetajatelt. Õpilased võtsid komplektid hästi vastu. Juhendada distantsilt oli siiski oluliselt keerulisem. Käsitöö õpetamine on tegevus, mis eeldab nii õpilase kui ka juhendaja kohalolekut ja pühendumist.

Vahemikus 18. maist 19. juunini alustasime Näpustuudios taas õpilastega kontaktõpet kuni 10 õpilasega rühmades. Kontaktõpe toimus kõikidel tööpäevadel kahes grupis. Õppetöö korraldasime võimalikult hajutatult, järgides 2 + 2 reeglit. Haigusnähtudega õppijad ei lubanud kooli tulla. Soovijatele jätkus koduõpe ka pärast 18. maid.

Uue õppeaastaga alustasime õpilaste registreerimisega 24. augustil ja õppetööga alustasime 2. septembril.

Huviringide infopäev koolides sel aasta toimus ainult Võru Kreutzwaldi Koolis, teised koolid ei lubanud tulla. See tegi meie jaoks olukorra keerulisemaks ja õpilastele info jagamine oli raskem. Oma uue aasta tegemisi saime tutvustada Facebookis, meili teel ja Võru lehes.

Õppetöö sai küll alata, kuid 25. septembrist kuni 2. oktoobrini olid jälle Võru linna koolid ja huvikoolid distantsõppel ja õppetööd tuli jälle ümber korraldada. Teine, sügisene viiruselaine segas meie õppetöö käivitamist ja läbiviimist väga. Jätkasime siiski, ohutusnõuded järgides, kuid väiksema õpilaste arvuga. Järjekordne piirang tuli 14. detsembril, kui õpilased saadeti jälle distantsõppele, mis paratamatult mõjutas ka huviringis osalemist. Seega kokkuvõttes saime tavapäraselt (s.t kontaktõpe, ilma piiranguteta) töötada jaanuaris, veebruaris, oktoobris ja novembris.

2021. aasta tegevusplaan

Jätkub regulaarne õppetegevus, kursuste korraldamine ja osalemine üritustel üle Eestimaa.

ALALIITUDE AASTAARUANDED

Aruandeaastal uusi alaliituseid ei loodud. Alaliitude tegevust kajastati infolehes Teataja ja olulisematest ettevõtmistest informeeriti huvilisi sotsiaalmeedia, meililistide ja kodulehe www.folkart.ee kaudu. Alaliidud vahendasid teavet ka valdkonnapõhistes kanalites.

Lihula Lilltikandi Selts

Urve Selberg, e-post: lihulatikand@gmail.com

Lihula Lilltikandi Seltsi kümnendat tegevusaastat kavatsesime tähistada suurejooneliselt, kuid kahjuks kujunes see oodatust mõnevõrra hõredamaks. Õnneks saime paar kutset esineda lilltikandi näitusega.

Veebruaris toimus Lihula lilltikandi näitus Jõgeva Kultuurikeskuses. Kuu aja jooksul said kultuurikeskuse külastajad näha tekke, rahvarõivaid, vöösid, kotte jm.

Augustis toimus X Lihula Lillkirja festival. Videoettekandes tutvustas Õnne Uus põnevat ja pitsilist indigoga värvitud reservtrüki tehnikat. Ettekande Läänemaale iseloomulikest heegelpitsidest tegi Lembe Sihvre. Töötube juhendasid Silja Nõu ja Lembe Sihvre.

Sel aastal otsustasime näitusele välja panna ainult tekid ja padjad. Esemid kogudes saime taas meeldiva tõdemuse, et kodudes leidub hulgaliselt vanu tikitud tekke, mida me varem eksponeerinud pole. Lisaks oli näitusel terve rida uusi tikitud tekke. Padjad valmisid lilltikandiseltsi korraldatud padja tikkimise kursusel. Näituse kujundamisel olid abiks Lihula Muuseumi töötajad ning see oli avatud kuu aega.

Oktoobris toimus Eestimaa rahvamaja päeval Varblas näitus seltsi liikmete töödest. Väljas olid tikitud tekid, padjad ja tumbad.

Novembris osalesime virtuaalsel Mardilaadal.

Uueks aastaks väga suuri plaane teha ei julge. Loodame jätkata õpitubade ja kursustega.

Eesti Lapitöö Selts

Marja Matiisen, ELTS juhatuse liige, tel: 501 5651, e-post: kontakt@marjamatiisen.com

Traditsiooniline Eesti Lapitöö Seltsi suvine kokkutulek ja aastanäitus, mis sel aastal oli plaanitud Paunveres Oskar Lutsu muuseumis, lükkus järgmisse aastasse. Ka kokkusaamisi oleme vältinud, aga järgmisel suvel, juulikuus, plaanime seltsi koostegutsemise 30. aastat ikka näitusega tähistada.

Seltsi liikmed on suurendanud oma nähtavust internetis. Käsitööliidu korraldatud Mardilaat andis selleks sel aastal suure arengutõuke. Katre Arula ja Marja Matiisen osalesid laadal oma avatud lapikodadega ka paikkondlikult.

Seltsi liikmete lapitöötegemised:

Ene Pars

- Osalemine ETKLi näitusel „Tegijad“ Pärnu Uue Kunsti Muuseumis
- Osalemine ETKLi aastanäitusel „Vabadus“ Tartu Pallase galeriis

Katre Arula

- Näitus Kaarmani poe vaateaknal. Autoriõhtu.
- Osalemine Estonian Fashion Festivalil lapilise kollektsiooniga „Must luik“, publikupreemia.
- Osalemine Eesti Moekunstnike Liidu vaateaknanäitusel.

- Paikkondlikud lapitöökursused Puurmanis ja Vaiatus.
- Näitused ja avatud töötoad Põltsamaa Lossi hoovi meistrikojas.
- Artikkel lapitööst ajakirjas Eesti Naine.

Marja Matiisen

- Raamatu „Teksased lapitöös“ ilmumine ja esitlusüritused.
- Osalemine VIII rahvusvahelisel taaskasutusnäitusel „Anna uus elu“ Pärnu Uue Kunsti Muuseumis.
- Lapitöökursused Tallinna Rahvaülikoolis ja Viimsi Raamatukogus.
- Näitused ja avatud töötoad Lapitöö Majas.
- Teksaste lapitöös taaskasutamise teemalised artiklid ajakirjades Käsitöö ja Targu Talita.

Hilja Sepp

- Isikunäitus „Külakirjad“ Tartu Ülikooli sotsiaalteaduste valdkonna hoones.

Mall Vesilo

- Võhmas Vaksali käsitöötoa loomine.
- Lapitöö näitus Imavere Rahvamajas.
- Lapitöö kursused Kõpus, Pürstil ja Otepääl.

Sune Teemaa

- Lapitööring Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskuses.
- Osalemine Jõgevamaa kunstnike ühisenäitusel „Valgus“ Põltsamaa lossi galeriis.

Rahvuslik puutöö

Meelis Kihulane, edev.eremiit@gmail.com

Puutöö tegemised möödusid 2020. aastal üldiselt suhteliselt nukralt. Kuna suurüritusi (Bushcraft, keskaja päevad, Viljandi folk, Mardilaat), kus meistrid ikka ennast näitamas on käinud, jäid sel aastal ära või toimusid vähendatud vormis, siis kõige „suuremaks“ sündmuseks oli septembrikuus Margus Rebase juures Kastnas toimunud PuuPartei koosviibimine. Sai tehtud käelisi tegevusi, Margus tutvustas dendrooloogiliselt rikkalikku mõisa territooriumi, mille kujunemisele on ta ka ise kõvasti kaasa aidanud. Arutlesime tulevase käsitöö meeste aasta ja käsitöö üle laiemalt ning tundsi mõnu ilusast hilissuvisest ilmast.

MTÜ Rahvarõivas

Anu Randmaa, tel: 5668 2283, e-post: anu@folkart.ee

MTÜ Rahvarõivas tegevused alateemade kaupa

1. MTÜ Rahvarõivas loob Rahvarõiva nõuandekodade võrgustikku

- Paikkondade kontaktisikute ja kinnitatud nõuandekodade nimekiri täieneb. Võrgustikuga saab liituda pidevalt, niipea kui valmisolek tekib.
- 2020. aastal liitus nõuandekodade võrgustikuga Järvamaa rahvarõiva nõuandekoda koostöös Järvamaa Muuseumiga. Nõuandekodade infopäev toimus 31. jaanuaril Järvamaa Muuseumis.
- Võrgustikuga liitumise algatasid aasta algul ka Haapsalu ja Viljandimaa esindajad, ent COVID-19 tõttu jäi nõuandekodade loomine seal pooleli. 2020. aasta lõpus sai ette valmistatud Võromaa rahvarõiva nõuandekoja loomine.

- Viljandimaa teeb taas ettevalmistusi nõuandekoja loomiseks.
 - 31. jaanuaril toimus Järvamaa Muuseumis paikkondade esindajatele Liivi Soova loeng „Rahvarõiva nõuandekodade võrgustiku toime ja tähtsus“.
 - Teine infopäev toimus koos rahvarõivakooli lõputööde esitlustega augusti lõpus Saaremaal.
2. Teist aastat jätkus uue rahvarõivaste veebilehe arendamine
- 2019. aastal sai loodud uue veebilehe kujunduslik ja tehniline pool. Töö teostas OÜ Archaeovision. 2020. aastal said uuendatud rahvarõivaste tekstid ja fotogaleriid ning loodud veebilehe ülejäänud lehekülgede sisu. Kogu see töö toimus võrgustiku inimeste kaasabil. Töögrupis on 30 inimest, kelle vahel on kihelkonnad ära jaotatud vastavalt nende piirkonnale ja teabele, mida nad valdavad. Meie töötajate hulka lisandus Liis Luhamaa, kes võttis enda peale lehe toimetamise ja töögrupi inimeste nõustamise ning aitab lehte arendada. Tema koostatud on väga põhjalik kirjanduse, andmebaaside jm algallikate loetelu. Uue veebilehe avaldamine toimus virtuaalsel Mardilaadal.
 - Pildistatud said Saaremaa rahvarõivakoolis valminud rõivad.
3. Näidiskomplektide valmistamine
- 2020. aastal valmistasime kaks uut näidiskomplekti: Kolga-Jaani naise ja Suure-Jaani mehe rõivad. Otsus nende rõivaste valmistamiseks sai tehtud eelmisel koosolekul, mõeldes loodavale Viljandimaa nõuandekojale. Esemed on valitud välja koostöös Tiina Jürgeniga.
4. Meistritunnistuse propageerimine
- Detsembris toimus koostöös ERKLiiga rahvarõiva- ja tekstiilkäsitöö meistri 5., 6. ja 7. taseme kutseksam. Taotlejate seas on õpetajad ja nõuandekodade inimesed.
 - Kuna rahvarõivaste valmistamine on populaarne ja kursuste lõpetajaid on palju, siis on palju ka uusi tegijaid. Uuel veebilehel avaldame vaid need meistrid, kes omavad kutsetunnistust.
 - Kutseksamiteks nõustamine jätkub jooksvalt ja uued eksamid on plaanis kevadel.
5. Rahvarõivaalase teabematerjali täiendamine koolituskeskuses, Lühike jalg 6a
- Nõuandekoja raamatukokku soetati uued ilmunud raamatud. Jätkati ka rahvarõivaesemete tööjuhiste koostamist, mitmed neist on avaldatud uuel veebilehel.
 - Möödunud aasta tõi kaasa vajaduse õppevideote jt veebilahenduste järele. Soetasime selleks tehnilisi vahendeid.
 - Lõpetanud kursuslaste põhjalikumad tööd on kogutud nõuandekoja raamatukokku
6. Koolitus
- MTÜ korraldab rahvarõivateemalisi koolitusi koostöös ERKLiiga koolituskeskuses aadressil Lühike jalg 6a. Mahukaim neist on kaheaastane rahvarõivaõpe sagedusega üks kord kuus nädalavahetuseti. 2020/2021 on käimas kursuse teine õppeaasta.
 - Neli kaheaastast rahvarõivakoolitust on MTÜ Rahvarõivas koordineerimisel toimumas maakondades, neis on kokku u 80 osalejat.
 - Koostöös Eesti Rahvakultuurikeskusega 2019. aastal koostatud rahvarõivakoolituste raamõppekava on töösse rakendatud. Tegemist on täiendõppekavaga, mis mõeldud kasutamiseks kõigile sarnaste kursuste korraldajatele. Iga korraldaja saab seda vastavalt oma vajadustele korrigeerida. Õppekava on kättesaadav rahvarõivaste veebilehelt.
 - Eelmisel aastal alustas TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia koostöös Rahvakultuuri Keskusega samuti rahvarõivakoolituse ettevalmistamist.
 - Tegevust jätkas tikkimisteemaline tekiklubi. Kõigi osalejatega hoiab nii meili teel kui ka Facebooki suhtlusgruppides sidet meie koolitusjuht Kätli Saarkoppel-Kruuser. Teavitab, tuletab meelde, lahendab probleeme. Selline lähenemine aitab osalejaid järjel hoida, koolituste täituvus on muutunud väga palju paremaks.

- Toimus XVI rahvarõivalaager Pärnus Kastna puhkekülas. Keskenduti tikkimisele, värvimisele ja õmblemisele.
- Kuuendat korda toimus rahvarõivaste tuulutamine. Seekord oli see 7. juunil ja toimus virtuaalselt meie tuulutamiste Facebooki lehel. Tunnuslause oli „Lööme end lille!“. Kutsusime inimesi rahvarõivaid selga panema ja fotografeerima ning saatma meile fotosid, mille postitasime tuulutamiste lehele.
Esimest korda toimus talvine rahvarõivaste tuulutamine „Talve-eri“ 12. detsembril Tallinnas Raekoja platsil.

7. Erinevad projektid

- Traditsiooniliselt osales MTÜ Rahvarõivas Mardilaadal, et propageerida oma tegevust, demonstreerida käsitöötehnikaid ja jagada rahvarõivanõu. Seekord jällegi virtuaalselt, reklaamides videote kaudu uut veebilehte ja Tõstamaa laste rahvarõivaid.
- Osalesime koos Liis Burkiga ERKList Ungaris käsitööfestivalil, kus tutvustasime Eesti rahvuslikku käsitööd ja rahvarõivaid ning neist inspireeritud uut Eesti disaini.

Pitsimeistrite alaliit

Priit Halberg, e-post: priit.halberg@gmail.com

2020. aasta oli täis ootamatusi ning nii nagu paljudes teistes valdkondades, tõi koroonapandeemia ka pitsitegijate plaanidesse muudatusi.

Rahvusvahelise Niplis- ja Nõelpitsi Organisatsiooni (OIDFA) 19. kongress ja peaassamblee, mis pidi toimuma 31. juulist 2. augustini Tartus, lükkus edasi 2021. aasta suvesse. Loodame, et olud võimaldavad seda korraldada. Samal ajal on plaanis pitsinäitused Tartus, Tallinnas ja mujalgi.

5. juulil oli ülemaailmne pitsitegemise päev. Eesti niplajad tähistasid seda mitme üritusega nii Raplas, Tallinnas, Narvas kui ka mujal. Erinevalt paljudest teistest riikidest, kus seoses koroonapandeemiaga olid karmid reeglid, saime meie koos pitsi teha ja omavahel näost näkku suhelda. See aitas parasjagu toonust tõsta.

MTÜ Niplispitsi Selts tähistas oma 25. tegevusaastat näitusega Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis (Pikk 22). Esindatud oli mitukümmend pitsitegijat, nii kunagised kui ka praegused seltsi liikmed. Tagasiside oli igati positiivne, nii et kindlasti soovime korraldada järgmise näituse viie aasta pärast, kui selts saab 30-aastaseks.

Üheaegselt niplispitsi seltsi näitusega toimus ka 3D üritus Priit Halbergiga, kes rääkis endast, pitsitegemisest ja seotusest seltsiga.

Märjamaal oli juulist septembrini Helju Väli ja tema lapselapse Kai Hermannini niplispitside ja Liina Langi pitsisallide ja -kleitide näitus.

Olga Kublitskaja korraldab samuti Pika tänava galeriis oma näituse ja 3D õhtu.

Kuna Mardilaat jäi Saku Suurhallis ära ja korraldati väiksemate ürituste ja töötubadena üle Eesti, siis tutvustasid Tartu niplajad pitsi tegemist Tallinnas rahvakunstigaleriis.

2021. aasta tundub tulema samuti selline, et mingeid suuri plaane teha ei saa – kõik sõltub pandeemiaolukorrast, vaksineerimistest ja muust, mida ei ole võimalik ette näha. Seega on ainus soovitus – suhtuda kõigesse loominguiliselt ja tegutseda vastavalt olukorrale ja võimalustele.

OIDFA kongress ja peaassamblee Tartus on endiselt plaanis, kuupäevad on 31. juuli – 1. august.

Enne seda, juuli esimesel pühapäeval ehk 4. juulil, leiab taas aset rahvusvaheline pitsipäev. Kindlasti soovime ka seda tähistada.

24. juulist 7. augustini on ERKLi rahvakunstigaleriis Pikal tänaval ka pitsinäitus (korraldab Angelika Nöps).

Kui sel aastal on võimalik Mardilaata realselt korraldada, oleme ka meie, pitsitegijad, jälle kohal. Usume, et sel aastal leiab aset veel mõni pitsiüritus.

Mänguasjameistrid

Lembe Sihvre, tel: 513 839, e-post: lembe.sihvre@mail.ee

Aasta oli oludest tingituna vägagi omanäoline. Kõigest hoolimata toimus nii mõndagi põnevat. Eelmisel aastal tuuritamist alustanud Lembe Sihvre nukunäitus „Titetegu“ hakkas elama oma elu ja karantiinidest hoolimata tiirutas mööda Eestimaa raamatukogusid. Näitust sai näha Kolga-Jaanis, Abja-Paluojaal, Karksi-Nuias ja Suure-Jaanis.

Kunstnike ühendus Karud ja Pojad avas aasta alguses Tartu Aparaaditehases hubase poekese, kuhu on karusõbrad tee kenasti üles leidnud. Karantiinidest hoolimata sai peetud rahvusvahelist kaisukarupäeva.

Keskaja päevadel Tallinnas, mis sel omapärasel aastal toimusid hoopis uuel ajal ja uues vormis, sai samuti näha mitmeid nuku- ja mänguasjameistreid tutvustamas oma loomingut. Ka Mardilaat toimus virtuaalselt.

Aasta lõpupoole üllatas nukukunstnik ja illustraator Tiia Mets kõiki põneva projektiga – koostöös lasteaedadega valmisid laste joonistuste põhjal tehtud nukud.

Käsitööttevõtete alaliit

Liivi Soova, tel: 516 5161, e-post: liivi@folkart.ee

Alaliit algsel kujul enam ei toimi ja on ümber kujunenud paikkondade käsitöökeskuste esitlemiseks ja edendamiseks. Käsitööliit on koostanud infovoldiku nii paberandjal kui ka digitaalselt. Reklaamime erinevaid käsitööttevõtete vorme: toodete müük, meistrilojad, kursused, näitused, kirjastamine. Tutvustame ka märgi Tunnustatud Eesti Käsitöö omanikke. Otsuse paikkondade käsitöökaardiga ühinemiseks teeb eksperdikomisjon.

Kangakudujad

Karmen Kroonmäe, e-post: karmen.kroonmae@gmail.com

2020. aasta algas kangakudumise maastikul paljulubavalt. Jaanuaris oli Veinika Västriku Setomaal juhendamas täiskoekirjalise põrandavaiba siduse tegemist ja kudumist. Veebruaris toimus ERKLi ja Liis Luhamaa mentorkoolitus Vana-Vigala rahvamajas Vigala neolõngadega rahvariideseelikutest. Pärast seda algas uus ajastu ehk koroonaajastu, mis tõmbas tegevusele korraliku piduri peale. Kui uue olukorraga oldi kohanenud ja olukord muutus leebemaks, siis julgeti jälle teha koolitusi ja kokkusaamisi. Muidugi mitte enam sellises mahus kui varasematel aastatel. Kes soovis, see leidis endale meelepärase koolituse kas oma heade sõbrannadega nn privaatkursuste näol või väiksemas grupis. Vaatamata keerulisele olukorrale toimus 3. oktoobril üle-eestiline XVIII kangakudujate infopäev „Oma moodi rõivakangas“ Viljandi Kultuuriakadeemias.

Käesoleval aastal saame kokku 2. oktoobril Põltsamaal ja teema on „Uuesti uus“. See aasta on tulemas uusi ja põnevaid koolitusi nii IIDA Käsitöökoolis kui ka Turgi käsitöötalus. Kui oled

Facebooki sõber, siis lehel „Kangakudujad“ on jooksvalt aktuaalsed teemad nii koolitustest kui ka sündmustest ning jagatakse rõõmu tehtust. Facebooki leht „Kangakudujate infopäev“ on loodud selle sündmuse kajastamiseks ja info jagamiseks. Hoidke silmad ja kõrvad lahti ja igaüks leiab oma! Rõõmsate kangakudumisteni!

Väikekandlemeistrid

Toivo Tähemaa, tel: 509 1918, e-post: toivo@overall.ee

2020. aasta oli pigem tavaline aasta kõigile.

Indrek Roosi jõudis jaanuaris Lätte kooli lapsevanematega teha ühe töötoa enne, kui grupitööd ära keelati. Kodutööd aga jagus ka karantiiniajaks.

Kandlekoda ja Rein Reinpõld said osa võtta ka vanalinna päevade käsitöömüügist. Jõulude eel kolis ta kogu töökoja aga Viljandi lähistelt Kose-Uuemõisa mõisahoonesse.

Muus osas valmistasid meistrid pille enamikus oma vanade „liistude“ järgi.

Kõik kandlemeistrid kinnitasid nagu ühest suust, et 2021. aastal oleks soov taas aktiivselt teha töötube, et õpetada huvilisi ise pille meisterdama.

2021. aastal on valmimas ka järjekordne väikekandle vihik „Tuule lugude“ valikut kasutades.

Vildimeistrid

Liina Veskimägi-Iliste, tel: 5647 6471, liina@folkart.ee

Soome Vildiühing Filtti korraldas 29.6–2.8.2020 Jämsa linnas Kivipankki galeriis aastanäituse „Three-dimensionality“. Sel korral kutsuti näituse peakülaliseks Eesti vildimeistrid. Näituse teemaks oli kolmemõõtmelisus. Olime rõõmsad väljakutse eest. Meie võrgustik on toiminud aktiivselt, 2019. aasta sügisel korraldasime Tallinnas rahvakunstigaleriis vildinäituse „Valge“, oleme korraldanud töötubasid ja kohtumisi.

Vildinäitust „Valge“ külastasid ka Soome meistrid, meie hea käekiri pakkus neile huvi ja nii saimegi kutse Soome vildiühingu aastanäituse peakülaliseks. Näitus toimus virtuaalselt ja seal osalesid meie 13 meistrit: Kadi Pajupuu, Marilyn Piirsalu, Riina Maitus, Reena Curphey, Kaire Tali, Küllike Tuvike, Eve Tiidolepp, Mareli Rannap, Ülle Kruusojä, Anne Lepik, Ene Tornberg, Tiina Klemets, Liina Veskimägi-Iliste.

Kivipankki galerii, Jämsa (Soome), <https://www.facebook.com/Galleria>

Enne näitust toimus kohtumine Soome ja Eesti vildiühenduste esindajatega, arutasime tulevikuplaane ja koostöövõimalusi.

KOOSTÖOPARTNERID JA KOOLID

Tallinna Ülikool

Ene Lind, PhD, loodusainete ja tehnoloogia didaktika õppesuuna juht, tel 699 6556, e-post: enelind@tlu.ee, Räägu 49, Tallinn www.tlu.ee

Tallinna Ülikoolis õpetatakse välja käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetajaid magistri tasemel. Õppekavad kuuluvad loodusainete ja tehnoloogia didaktika õppesuunda. Loodus- ja terviseteaduste instituudis koordineeritakse erialast teadus-, õppe- ja arendustegevust fookusvaldkonnas „Terve ja jätkusuutlik eluviis“.

Õppesuuna üks ülesandeid on toetada ühiskonna ja riigi jätkusuutlikku arengut haridusteaduste valdkonnas töö- ja tehnoloogiaõpetuse, käsitöö ja kodunduse õpetajate ettevalmistamise, ainealase teadus- ja arendustegevuse ning nende tulemuste rakendamise ning akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Enda rolli nähakse ka Eesti esemelise rahvuskultuuri ning töötraditsioonide hoidmisel ja arendamisel. Seejuures tehakse koostööd välispartneritega, kutse- ja üldhariduskoolidega ning erialaseltside ja -liitudega. Osaletakse rahvusvaheliste erialaühenduste töös (Põhjamaade tööõpetuse uuringu- ja arengufoorum NordFo; Rahvusvaheline Kodunduse Liit IFHE); välja on kujunenud partnerlussidemed teiste samasuguseid õppekavu kureerivate ning teadus- ja arendustegevust viljelevate ülikoolidega Soomes, Lätis, Leedus, Rootsis, Taanis, Norras, Islandil.

Õppesuunal on kureerida kaks õppekava. Bakalaureuse õppekava „Integreeritud tehnoloogiad ja käsitöö“ sisaldab kaht peeriala (käsitöö ja kodundus ning töö- ja tehnoloogiaõpetus) ja kaht kõrvaleriala/valikmoodulit (digitehnoloogia ja inimeseõpetus). 2020. aasta kevadel tehti algust suuremahulise õppekava arendusega, mille tulemusel arvatakse valikmoodulid õppekavast välja ning vabanenud ainepunktide arvelt suurendatakse erialaainete mahtu. Plaanis on ka päevane õppevorm vahetada välja sessioonõppe vastu. Teiseks õppekavaks õppesuunal on õpetajakoolituse magistriõppekava „Tehnoloogiavaldkonna ainete õpetaja“, kus valmistatakse ette käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetajaid.

Lisaks oma õppesuuna üliõpilastele teenindatakse klassiõpetaja õppekava üliõpilasi, kes saavad õppesuuna töökodades ja ateljeedes väljaõppe tööõpetuse aine õpetamiseks I kooliastmes.

Osakonnas töötab üheksa põhikohaga eriala õppejõudu, neist kolm doktorikraadiga ja kuus magistriskraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga. Üks noor õppejõud õpib Helsingi Ülikooli doktorantuuris. Õppetöö kvaliteedi ja taseme tõstmiseks ning selle ajakohastamiseks kaasatakse auditoorsesse töösse välisõppejõude nii Eesti kui ka välisülikoolidest. Kolm osakonna õppejõudu olnud lektoriteks välisülikoolides.

Õppesuuna töötajad on aastate jooksul aktiivselt osalenud Eesti hariduspoliitika kujundamisel nii üldhariduse, kutsehariduse kui ka kõrghariduse tasemel, kuuludes otsustuskogudesse ning osaledes õppekavade väljatöötamisel. Töö- ja tehnoloogiaõpetuse didaktika õppejõud Andry Kikkull juhib Eesti Tööõpetajate Seltsi tööd. Tegevuse arendamiseks ja erialade populariseerimiseks on läbi viidud arendusprojekte ning organiseeritud üliõpilastööde näitusi ja üritusi.

- Neli suuna õppejõudu osaleb üldhariduskooli õppekavaarenduses. Töörühma tööd juhib dotsent Ene Lind.
- Regulaarselt toimuvad eriala õppejõudude juhendatud täienduskoolitused ja õpitoad

huvilistele. Teatud piirangud seadis 2020. aastal kursuste korraldamisele koroonapuhang.

- Osaletakse iga-aastase rahvusvahelise teaduskonverentsi korraldamisel Jelgavas.
- Koostöös Eesti Pimedate Raamatukoguga valmistati raamatukogu puuteraamatute kogu täiendamiseks nägemispuudega lastele kombatavaid raamatuid.
- Puuteraamatutest ja -õppevahenditest koostati ekspositsioon „Kaasav elu“, mis oli näitusena avatud Tallinna Ülikoolis ning seejärel Iisaku muuseumis septembrist detsembrini. Planeeritud näitused Võrus ja Hiiumaal jäid kahjuks koroonatõttu ära. Sama näitus avatakse 2021. aastal ERMis.
- Koostöös ERKLiga on välja kuulutatud konkurss „Näputööga nägijaks“.

Erialal toimuvaga saab tutvuda kodulehel www.tlu-craft.ee

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond

Ave Matsin, 526 2510, e-post: ave.matsin@ut.ee, www.kultuur.ut.ee

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia (VKA) rahvusliku käsitöö osakonna (RKO) missioon on hoida pärandtehnoloogiliste oskuste ja teadmiste kandjana Eesti paikkondlikke ja rahvuslikke traditsioone ning identiteeti taasloovaid väärtusi. Osakond on koostöös ERKLi ning ERMiga peamine pärandoskuste uurimise ja rakendamise keskus Eestis.

RKOs toimub õppetöö kahel õppekaval: kultuuripärandi loovrakendused magistriõppes (avatud 2020. aastal seniste pärandtehnoloogia ja pärimusmuusika magistrikavade liitumisel) ja pärandtehnoloogia rakenduskõrghariduse õppekaval, kus saab omandada hariduse kolmele erialal:

rahvuslik tekstiil (avatud 1994. aastal),
rahvuslik ehitus (avatud 2005. aastal),
rahvuslik metallitöö (avatud 2011. aastal).

Lisaks ülal nimetatutele haldab osakond koostöös VKA kultuurhariduse osakonnaga kunstide ja tehnoloogia õpetaja magistrikava käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse mooduleid. Osakonnas õpib kokku 135 üliõpilast (1.09.2020 seisuga): 58 rahvusliku tekstiili erialal, 17 rahvusliku ehituse erialal, 34 rahvusliku metallitöö erialal, 17 pärandtehnoloogia magistriõppes ja 12 kultuuripärandi loovrakendused magistriõppes. Põhikohaga õppejõude erialade peale kokku on 21, töötajaid kokku 27 (15,5 täiskohta), lisaks veel ligikaudu 100 tunnitäulist õppejõudu.

2020. aasta suuremad ettevõtmised

Õppetöö

Aasta kõige olulisemad sündmused olid seotud lõpetamistega. Kokku oli osakonnas 2019/2020. õppeaastal 13 lõpetajat, neist 10 rakenduskõrgharidusõppes ja 3 magistriõppes. Üks RKO üliõpilane lõpetas ülikooli *cum laude*.

Suvel immatrikuleeriti sessioonõppesse 22 rahvusliku tekstiili eriala üliõpilast. Kultuuripärandi loovrakendused magistriõppesse immatrikuleeriti 12 üliõpilast.

Olulisemad sündmused

Juunis ja augustis 2020. aastal toimusid RKO lõputööde kaitsmised, rahvusliku tekstiili

lõputöid kaitses 9 üliõpilast, rahvusliku ehituse lõputöö kaitses 1 üliõpilane ja pärandtehnoloogia magistriõppe 3 üliõpilast.

TÜ VKA rahvusliku käsitöö osakonna lõputööde näitamisest välja kasvanud Eesti suurim pärandist inspireeritud rõivadisaini **moetendus OmaMood** on osa Eesti moe festivalist. Selle eesmärk on tutvustada Eesti noori moeloojaid ja nende loomingut – rõivaid ja aksessuaare. Sel aastal toimus moetendus 11. juunil 2020 Rahvusarhiivis otseülekandena Delfi TV, Anne & Stiil või L'Officiel Balticu vahendusel ja on järelvaadatav siin: [OmaMood 2020 Fashion Show](#). Laval sai vaadata kõige värskemaid pärimusmoe kollektsioone. Moetenduse kunstiline juht on Triin Amur.

25.–26.09.2020 toimus Männiku Metsatalus **kultuuripärandi loovrakenduste sügiskool** „Kus me kolmi kokku saame?“. Varem pärandtehnoloogia sügiskooli nime all tuntud sündmus toimus juba üheksandat korda ja seekord koos pärimusmuusikutega. Ettekanded ja arutelud lähtusid lihtsatest küsimustest, näiteks, kas palkehitusel ja parmupillil on midagi ühist, kuid lahati ka keerulisemaid teemasid, näiteks, mis on pärand ja pärimus ning mil moel käelist ja muusikalist pärandit uurida ja tänapäeva tuua. Oma kogemusi jagasid Kristi Jõeste, Celia Roose, Marja-Leena Jaanus, Cätlin Mägi, Madli Oras, Liis Burk, Villu Talsi ja Eeva Talsi. Toimusid legendaarse kudumisvõistluse „Käi ja koo“ erivõistlus ja pärimustantsu õpituba. Sügiskooli lõpetas sillaseminar, mil kõik kohalviibijad said arutleda pärimusmuusika ja pärandtehnoloogia kokkupuutepunktide üle.

6.11.2020 **virtuaalseks Mardilaadaks** valmistasid rahvusliku metallitöö eriala üliõpilased väikese videoklipi <https://www.facebook.com/mardilaat/videos/777193506343877>.

19.11.2020 toimus Viljandis pärimusmuusika aidas kultuuriakadeemia **pärandtehnoloogia konverents** „Oma nahk“, mille eesmärk on väärtustada loomanaha kui loodusliku käsitöömaterjali kasutamist. Konverentsil käsitleti omamaise materjali eeliseid ja puudusi, jätkusuutlikku majandamist ning otsiti võimalusi naha kui jäätmesaaduse väärtuslikuks tarbematerjaliks muutmiseks. Konverentsil astusid üles nahamaterjaliga kokku puutuvad eri valdkondade esindajad Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liidust, Eesti Jahimeeste Seltsist, spetsialistid loomekõrgkoolidest ning teised naha tootjad ja töötledajad. Foorumi lõpus toimunud arutelul selgus, et Eesti loomanahka ei väärtustata piisavalt ja selle töötlemine pole tootjale majanduslikult tasuv, samuti puudub riiklikul tasandil selge arusaam selle jäätme hulgast ja kasutusvõimalustest. Osalejad soovisid olukorra parandamiseks edaspidist koostööd. Esimeseks eesmärgiks seati Eesti Oma Naha tootemärgi väljatöötamine ja rakendamine. Konverentsi ruumi oli üles seatud Eesti Kunstiakadeemia, Kõrgema Kunstikooli Pallas ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia üliõpilaste, vilistlaste ning õppejõudude ühepäevanäitus kohalikust nahamaterjalist ja sellest valminud esemetest.

19.11.2020 esitleti RKO aastakirja **Studia Vernacula** „Vaata ringi“ pärimusmuusika aidas. 2020. aasta ajakirjanumbri saab lugeda teoreetilisi mõtisklusi tegemiskesksest uurimisest ja kehalisest teadmisest, taimedega värvimisest vanal ja uuel viisil, Bengali lapsetekkide transformatsioonist muutuvast maailmas, Vana-Liivimaa saunadest ja palkmajakaunistustest, aga ka nelja võlliga kiige ehitusest ja erialaajakirjadest. Lisaks on aastakirjas ülevaated läinudsügisest käsitööteaduse konverentsist ja Muhu sukkade näitusest. <https://www.kultuur.ut.ee/et/osakonnad/studia-vernacula-2020>.

19.11.2020 anti Viljandis üle **Anu Raua nimeline stipendium** Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna üliõpilastele. 2020. aasta stipendiumi saaja on Jaanus Vaabla rahvusliku metallitöö erialalt <https://www.kultuur.ut.ee/et/2020-aasta-anu-raua-stipendium>.

30.11.2020 tähistas Viljandi kultuuriakadeemia rahvusülikooli 101. aastapäeva. Veebiülekanadena toimunud pidulikul sündmusel andis direktor Juko-Mart Kõlar välja kultuuriakadeemia **akadeemilisele töötajale aastapremia**, selle pälvis metallitöö meister Indrek Ikkonen.

Olulisemad näitused

21.01.–8.03.2020 rahvusliku käsitöö osakonna juubelinäitus „**Rahvuslikkuse otsingud**“ oli Vana-Võromaa kultuurikojas Võrus. Näitus vaatleb olulisi ajaloolisi asutusi, liikumisi ning inimesi, kes on tegelenud rahvuslike joonte otsingutega materiaalses kultuuris ning seeläbi mõjutanud 1994. aastal avatud osakonna arengut.

10.02.–30.04.2020 rahvusliku käsitöö osakonna näitus „**Pärandiluup**“ oli UKU keskuses, Viljandis. Näitus tutvustab pärandit, millega rahvusliku metallitöö, ehituse ja tekstiil erialadel iga päev tegeletakse.

20.–28.02.2020 rahvusliku tekstiili eriala üliõpilastööde näitus „**Kapaga kindaid ja käputäis muud**“ Wimka galeriis Viljandi.

31.05–30.06.2020 rahvusliku tekstiili eriala üliõpilastööde väljapanek oli Kaarmani ERKLi käsitööpoe aknal Tallinnas.

18.06.2020 valmis kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili eriala lõputöödest e-näitus „**Lendutõus XII**“. 2020. aasta e-näitus tutvustab kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili eriala (pärandtehnoloogia õppekava) 12. lennu kuue üliõpilase lõputöid. Koostas Katri Smitt, fotod Sandra Urvak. <https://www.kultuur.ut.ee/et/veebinaitus-lendutous-xii>

6.07.–31.08.2020 oli rahvusliku tekstiili eriala üliõpilastööde näitus „**Kapaga kindaid ja käputäis muud**“ Allikamaja koolituskeskuses Tallinnas.

24.08.–19.10.2020 oli rahvusliku käsitöö osakonna näitus „**Pärandiluup**“ Tartus Tamme gümnaasiumis.

23.09.–29.10.2020 rahvusliku metallitöö eriala üliõpilastööde väljapanek Viljandi linnaraamatukogus. Näitusel eksponeeriti üliõpilaste valmistatud taieseid (ehted, sepsed, tarbeesemed) erinevates tehnoloogiates ja materjalides.

9.09.–6.10 ja 4.11.–30.11.2020 oli näitus „**Rahvuslikkuse otsingud**“ Rae kultuurikeskus ja Haapsalu kultuurikeskuses.

Täienduskoolitused

Osakonnas toimuvad regulaarselt erialased täienduskoolitused. Seoses eriolukorraga 2020. aastal paljud täienduskoolitusi ei toimunud. Muu hulgas jäi ära ka rahvusvaheline käsitöölaager Craft Camp. Mõnel pikemal ja lühemal kursusel said huvilised siiski osaleda.

6.11.2020–12.06.2021 toimub esmakordselt täienduskoolituse kursus „**Rahvusliku metallitöö eelõpe**“. Eelkool annab esmase kogemuse, oskused ja teadmised traditsioonilisest käsitööst, ehte-, sepa- ja metallvormitööst ja tutvustab pärandtehnoloogia olemust ning õppimisvõimalusi kultuuriakadeemias.

10.10.2020–21.02.2021 toimub koolitus „**OmaMood Meistrite Kool**“, mida korraldab Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga. Koolitusel keskendutakse Eesti käsitööpärandi meisterlikule ja kaasaegsele väljendusele ning selle populariseerimisele. Keskmis on Eesti pärandkultuurile ja käsitööle omased meistrioskused, elustiil, maailmavaade, tootmine ja valmistamine. Meistrite kool kestab terve aasta ja selle tulemusel on oodata uusi kollektioone OmaMoe etendusele 2021. aastaks.

Projektid

- **Käsitööteaduse terminoloogia komisjoni töö oskussõnavara korrastamisel**, eestikeelse terminoloogia programm 2013–2020. Projekti eesmärk on Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna juures käsitööteaduse terminite kaardistamine. Kaardistatud terminid lisatakse Eesti Keele Instituudi sõnastiku- ja terminibaasisüsteem Ekilex. 2020. aastal toimus neli terminikomisjoni koosolekut, kus tegeleti heegeldamise üldterminite kokkuleppimisega.
- Käsitöö osakond algatas Nordplus projekti **Higher Education on Craft Traditions** kaudu Põhjamaade traditsioonilise käsitöö uurimise ja õpetamisega tegelevate Põhjamaade kõrgkoolide võrgustikule, mille asutajaliikmed on Helsingi ülikool Soomest, Göteborgi ja Uppsala ülikool Rootsist ning Kagu-Norra ülikooli Raulandi osakond. Uue liikmena on võrgustikuga liitunud Tartu Kõrgem Kunstikool Pallas ja liitumas Saami kõrgkool Põhja-Norrast. Võrgustiku eesmärk on kogemuste vahetamine, õppe- ja uurimismeetodite koostööine arendamine ja rahvusvaheliste ühisprojektide algatamine. Järgmine kohtumine toimub 2021. aastal sügisel Rootsisis.
- 8.07.2020 otsusega sai TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia Euroopa Majanduspiirkonna Norra kõrghariduse koostööprogrammist toetuse projektile „**Eesti ja Norra kohalik lambavill – uuringu läbiviimine ja õppematerjalide loomine kõrgkooli tekstiilitudengitele**“. Projekti eesmärk on uurida, testida ja luua õppematerjal Eesti ja Norra põliste ja enam levinud lambatõugude villa kvaliteedi ja omaduste kohta ning katsetada tekstiilitudengitele mõeldud villa õppeprogramme. Projektiga soovitakse suurendada kohaliku lambavilla eesmärgipärast kasutamist tekstiilide valmistamisel.

2021. aasta tegevusplaan

- 22.–24. aprill: 16–30-aastaste noorte käsitöölaager „Noore meistri kool“ Vilmas
- 1.–3. juuni: RKO lõputööde avalikud kaitsmised
- 10.06.2021: moeetendus OmaMood Eesti Rahva Muuseumis
- 5.–11.07.2021: Viljandis rahvusvaheline Craft Camp
<https://www.kultuur.ut.ee/en/craft-camp>
- 17.–30.07.2021: sisseastumisavalduste vastuvõtt
3.–9. juuli 2021: vastuvõtukatsed pärandtehnoloogia õppekava rahvusliku ehituse ja rahvusliku metallitöö erialale (rakenduskõrghariduse õppekava, päevaõpe, sessioonõpe)
kultuuripärandi loovrakendused (magistriõpe, sessioonõpe)
kunstide ja tehnoloogia õpetaja (magistriõpe, sessioonõpe)
- 8.–9. oktoober 2021: kultuuripärandi loovrakenduste sügiskool
- 18. november 2021: pärandtehnoloogia konverents
- Näitused: 3. maist kuni 30. juunini 2021 on näitus „Pärandiluup“ Avinurme kultuurikeskuses

Eesti Käsitööpetajate Selts AITA

Kristi Teder, Eesti Käsitööpetajate Seltsi AITA esinaine, Paide Ühisgümnaasiumi käsitööpetaja, e-post: kristiteder@hotmail.ee, eksaita.selts@gmail.com

Meie tegemisi kajastab ka <https://www.facebook.com/eksaita>

2020. aasta tegevusaruanne

Plaanitud sündmused tuli olude sunnil edasi lükata. Ära jäi traditsiooniline suvekoolitus (seekord Pärnus). Infod ja arutelud, kogemuste jagamised toimusid digitaalselt.

Valisime aasta Aita.

Koostöös oleme Eesti Tööõpetajate Seltsiga, Tallinna Ülikooliga ja ERKLiiga.

Kuna õpetajad on loovalt saanud ületada koolitöös igasugused erijuhud, siis anname hinnanguks „hea“.

2021. aasta tegevusplaan

2021. aastal toimub üleriigiline käsitöö ja kodunduse olümpiaad õpilastele. Sellele eelnevad piirkondlikud olümpiaadid.

Kindlasti on plaanis suvepäevad Pärnus.

Kevadel paneme üles digitaalse õpilastööde näituse.

Eesti Tööõpetajate Selts ATS

Andry Kikkull, Eesti Tööõpetajate Seltsi juhatuse esimees, e-post: andrykikkull@gmail.com

2020. aastal tegevusaruanne

- 7.–8. veebruar: talveseminar Rakveres „Uueneva õpikäsituse juurutamine töö- ja tehnoloogiaõpetuse ning käsitöö ja kodunduse õppeprotsessis“.
- Meie õpetajad osalesid Tuhala Ajaloo- ja Kunstikambri ning Maalehe korraldatud konkursil UMMIKNÕU.
- Kevadel organiseerisime virtuaalnäituse teemal „Talv“.
- Tallinna koolide ja lasteaedade koostööprojekt „Tunnetuskast“, kus koolid valmistasid lasteaedadele põnevaid tahvleid, millel lukud ja nupud jne.
- 12.–13. august: osalesime külalistena füüsikute suvekoolis Roosta puhkekülas, kus A. Kikkull esines ettekandega „Tänapäevane tööõpetus põhikoolis – väljakutsed ja võimalused“ ning kolm ETSi liiget juhatasid töötubasid.
- Seltsi liikmed on aktiivselt kaasatud uue tehnoloogia ainevaldkonna õppekavade arendusprotsessi, mille raames töötati välja tööõpetuse õppeaine põhialused ja õpitulemused.
- Jätkus koostöö Soome Tehniliste Ainete Ühendusega (TAO-ry), osalesime vastastikustel koolitustel ning kavandasime edasisi koostööüritusi.
- Seoses koroonaviirusega on ETSil ära jäänud või edasi lükatud mitmeid projekte ja üritusi.

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö erialasid õpetavad kutseõppeasutused

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekavarühma erialasid (tekstiilitöö, sepatöö, nahatöö, rahvuslik puutööndus, klaasipuhumine ja keraamika) õpetatakse Eestis järgmistes kutseõppeasutustes:

**Haapsalu
Kutsehariduskeskus
(tekstiilitöö, mööbli
restaureerimine)**
Ehitajate tee 3
Haapsalu
tel: 666 1740
e-post: kool@hkhk.edu.ee

**Kuressaare Ametikool
(tekstiilitöö, mööbli
restaureerimine, nahatöö,
keraamika)**
Kohtu 22
93812 Kuressaare
Tel: 452 4600
www.ametikool.ee

**Olustvere Teenindus- ja
Maamajanduskool
(tekstiilitöö, keraamika,
klaasitöö)**
Müüri 4, Olustvere
Suure-Jaani vald
70401 Viljandimaa
Tel: 437 4290
www.olustvere.edu.ee

**Räpina Aianduskool
(tekstiilitöö)**
Pargi 32, Räpina
64505, Põlvamaa
Tel: 796 1395
www.ak.rapina.ee

**Tallinna Ehituskool
(mööbli restaureerimine)**
Pärnu mnt 162
11317 Tallinn
Tel: 651 9040

**Tallinna Kopli Ametikool
(tekstiilitöö, sepatöö,
puutöö, nahatöö)**
Kopli 98
11711 Tallinn
Tel: 661 8039
<http://kopliamk.haridus.ee>

**Vana-Vigala Tehnika- ja
Teeninduskool (sepatöö,
mööbli restaureerimine,
keraamika)**
Vana-Vigala
78003 Vigala vald
<http://www.wigalattk.ee>

**Viljandi Kutseõppekeskus
(mööbli restaureerimine)**
Looduse tee 2
70108 Vana-Võidu
Viljandi vald
Tel: 435 1020

**Ida-Virumaa
Kutsehariduskeskus
(tekstiilitöö)**
Tallinna mnt 13
40202 Narva
Tel: 3320381
www.kutsehariduskeskus.ee

TEGEVUSPLAAN 2021*

Alus: ERKLi arengukava aastateks 2021–2025

*Projekt täpsustatakse juhatuse koosolekul jaanuaris ja kinnitatakse volikogus märtsis.

Traditsioonilised ettevõtmised

27. märts	Volikogu ja pärandihoidja auhindade üleandmine
6.–8. mai	Avatud ukсед Allikamaja koolituskeskuses
4. juuni	Rahvarõivaste tuulutamine Tallinnas Tornide väljakul
8.–11. juuli	XXII Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas
23.–25. juuli	Rahvakunsti laat Raekoja platsil
17. september	Juhtide kool
15.–16. oktoober	XXIII käsitööpäevad Saaremaal
16. oktoober	XI „Käsitöökojad üle maa“
11.–14. november	XXV Mardilaat Saku Suurhallis
11. detsember	Rahvarõivaste tuulutamine „Talve-eri“

Aastateema käsitöö meeste aasta

- Veebruar Käsitöö meeste aasta näitus
- 8.–11. juuli Käsitöö meeste aasta esitlus XXII Keskaja Päevadel Tallinna vanalinnas
- 17. juuli Käsitöö meeste aasta esitlus TürrFest sündmusel Arukülas
- 23.–25. juuli Käsitöö meeste aasta esitlus Rahvakunsti laadal Raekoja platsil
- 14.-15. august Käsitöö meeste aasta esitlus Meeste Tantsupeol
- Oktoober Käsitöö meeste aasta näitus
- 4.–7. november Käsitöö meeste aasta esitlus XXV Mardilaadal Saku Suurhallis
- Aasta jooksul 3D kohtumised, meistrikodade esitlused

ERKLiiga seotud sündmused leiata meie kodulehelt

<http://folkart.ee/sundmused/>

Aastateema *käsitöö meeste aasta* mõte on avaldada lugupidamist erinevatele käeliste oskustele, esile tõsta tipptasemel, aga seni avalikkuse eest varju jäänud meestest meistreid. 2021. aasta Mardilaadal anname välja aastateema konkursi võidutööde kataloogi. Parimaid töid esitleme ka näitusel rahvakunstigaleriis.

Jätkuvad:

- Näituste korraldamine rahvakunstigaleriis
- Kutsetunnistuste väljaandmine, kutsestandardite koostamine, eksamite korraldamine
- Rahvarõiva jm käsitöökoolituste korraldamine
- Mentorkoolitused paikkondades
- Kodulehe täiendamine ja infokanalite laiendamine
- Märki *Tunnustatud Eesti Käsitöö* väljaandmine
- *Tunnustatud Eesti Käsitöö* märki ja selle saanute tutvustamine laiemale üldsusele paikkondlike käsitöökaupluste ja meistrikodade esitluses.
- Projekt LooTöö, käsitööettevõtluse arendamine
- ERKLi infokandja Teataja ja Mardilaada lehe väljaandmine, raamatute kirjastamine
- Järgmiseks 2021. aasta meeste valmistatud käsitöö aastateemaks valmistumine

EESMÄRGID

Eesmärk 1. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on hästi toimiv organisatsioon, mis koondab Eesti käsitöövaldkonda ja selles osalejaid.

Kindel struktuur, ladus koostöö

- Pikaajalise mõjuga võrgustiku hoidmine organisatsiooni põhiväärtuste mõtestamise ja arendamise kaudu. ERKLi volikogu ja juhtide kool toimuvad.
- Käsitööühenduste ja -keskuse kaasamine ja toetamine. Toimuvad paikkondlikud infopäevad, tegevuse hoogustamine, paikkondade külastused. Leiame võimalusi toimivamale virtuaalsele korraldusele ja koostööle.
- Rahvarõiva nõuandekodade loomisele kaasaaitamine ja nende toetamine. Jätkuvad rahvarõivakoolid.
- Alaliitude loomisele kaasaaitamine ja nende toetamine.
- Noorteorganisatsioonile kaasaaitamine ja selle toetamine, aktsioon „Märka noort meistrit“ ja „Meistrile külla“.
- Käsitöövaldkonna võrgustikus osalejate andmete kogumine ja korrastamine.
- Rahvakultuuri Keskuse ja maakondlike rahvakultuurispetsialistide kaasamine, toetamine ja väljaõpe.

Eesmärk 2. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit esindab eesti käsitöö valdkonda Eestis ning Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

- Jätkusuutliku koostöö tugevdamine Eestis ja Euroopas. Teeme koostööd mitme kohaliku (käsitöövaldkonna) organisatsiooniga, kaasame neid valdkonna arendamisse ja võrgustiku töösse. Osaleme Põhjamaade Käsitööliidu ning Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni tegevuses ja juhatuses. Oleme rahvusvaheliste projektide partnerid – Homo Faber jms. Toimuvad Põhjamaade käsitööpäevad, Youth Craft Camp jm.
- Eesti ja Euroopa käsitöömeistrite omavaheliste kontaktide tihendamine ja ühistegevuse korraldamine. Lisaks Eesti-sisesele tihedale koostööle aitame kaasa rahvusvaheliste käsitöövõrgustike arenemisele – Homo Faber, Mad in Europe jms. Paikkondade käsitöö edendamine, meie logo kasutamine käsitöökeskustel ja -poodidel. Välissõitudel osalemine ja meie käsitöö propageerimine. Mardilaadal rahvusvahelise konverentsi korraldamine. Toimivad meistriõpe ja kutse andmine.
- Käsitöövaldkonna huvide esindamine riigi tasandil: valdkonna poliitika kujundamine, algatamine ja toetamine. Kaasarääkimine kultuuripoliitika kujundamisel.
- ERKLi tegevuse kajastamine kodulehel ja suhtlusvõrgustikes.
- Reklaammaterjalide ja infolehe Teataja, Mardilehe väljaandmine.
- Koostöö meedia ja kirjastustega ning ettevõtmiste pidev kajastamine meedia ja väljaannete kaudu. Ajakiri Käsitöö kajastab meie tegemisi aktiivselt. Tallinna Käsitöökaart toimib, uuendatakse aastal 2021.

Eesmärk 3. Rahvuslik käsitöö säilib elujõulisena tänu elukestvate õppele, järelkasvu toetamisele ja mitmekesisele koolitustegevusele.

Õppida on mõnus, see viib edasi

- Organisatsiooni sisekoolituste korraldamine: juhtide kool, eriteemalised koolitused ja õppereisid.
- Mentorprogrammi arendamine ja haldamine.
- ERKLi koolituskeskuse arendamine ja selle kaudu täiendkoolituste korraldamine valdkonna sihtrühmadele, sh õpetajad ja käsitööettevõtjad. Tugevapõhjaliste ja kvaliteetsete rahvarõivakoolituste korraldamine.
- Koostöö huvi- ja üldharidus-, kutseõppe- ja kõrgkoolidega ning käsitöö-, töö- ja tehnoloogiaõpetajate seltsidega: ühisosa leidmine ning koolitusprogrammide ja meetodiliste materjalide koostamine, käsitöövaldkonna sidustamine ettevõtlusõppe ning loov- ja uurimistöodega. Projekt „Meister kooli“ jätkuprojekt „Käsitöö elab“ nime all – sisuks „Meistrile külla“, sh noorte meistrite kaasamine näitustele, kataloogi, konverentsi Mardilaadal.
- Hääbuvate käsitöötehnikate ja haruldaste meistrioskuste dokumenteerimine vaimse pärandi säilitamise ja edasiandmise eesmärgil. Näitused, lühifilmide projekt, meistrite esiletõstmise, meistri- või tehnoloogiapõhiste sündmuste korraldamine (3D kultuur, „Käsitöökojad üle maa“ jms).
- Kutset omistava organina käsitöövaldkonna kutsesüsteemi arendamine koostöös Kutsekojaga ning kutsetunnistuse väärtustamine.

Eesmärk 4. Rahvusliku käsitöö traditsioon ja järjepidevus on nähtav, hoitud ja hinnatud.

Ise tehtud, hästi tehtud

- Rahvusliku elulaadi ja paikkondlike käsitöötraditsioonide hoidmine, uurimine, tutvustamine ja arendamine. Käsitööga seotud vaimse pärandi väärtustamine, dokumenteerimine ja laiemale üldsusele tutvustamine.
- Rahvarõivaste valmistamise ja kandmise traditsiooni hoidmine ja edendamine. Jätkub rahvarõivaste tuulutamine Tallinnas ja paikkondades.
- Pärandihoidja, noor käsitöömeister, auliikme jt käsitöövaldkonna tunnustuste väljaandmine.
- Käsitööstipendiumide ja -preemiade väljaandmine, sh käsitööettevõtja, parim näitus, maakonna tegu.
- Paikkondlike, üle-eestiliste ja rahvusvaheliste sündmuste (sh konverentsid, seminarid, näitused, laadad, laagrid jms) korraldamine. Mardilaat ja Keskaja Päevad on tähtsad üle Eesti ja rahvusvaheliselt. Rahvakunsti laad aitab kaasa meile omase rahvusliku käsitöö ja meistrite laiemale tutvustamisele. Rahvakunstigaleriis ja mujal Eestis toimuvad huvitavad ja kvaliteetsed Eesti käsitööd tutvustavad väljapanekud. „Käsitöökojad üle maa“, 3D sündmused on teema-aastaga haakuvad ja inspireerivad.
- Lastele ja noortele suunatud ettevõtmiste korraldamine projekti „Käsitöö elab“, aastateema ja konkursside kaudu.
- Käsitöö eri valdkondade laiaulatuslik tutvustamine aastateemade, konkursside ja kirjastustegevuse kaudu. Lisaks Teatajale ja Mardilehele antakse Mardilaadaks välja kataloog ning uue teema-aasta raamat.

Eesmärk 5. Tarbija märkab, tunnustab ja väärtustab kvaliteetset eesti käsitööd ja selle valmistajat.

Oma on armas

- Kvaliteetse käsitöö esiletõstmine ja laiem tutvustamine märgi Tunnustatud Eesti Käsitöö kaudu. Tarbijate teavitamine kvaliteetse Eesti käsitöö valmistajatest. Uute võimaluste leidmine Kaarmanni käsitööpoe: aknanäitused, meistrite ja paikkondade esitlused, sündmused rahvakalendri tähtpäevadel.
- Uue käsitöötoodangu tutvustamine, uute turgude ja otsekontaktide vahendamine ja leidmine.
- Tootearenduspreemiate väljaandmine ja konkursside korraldamine. Projekt LooTöö.
- Ettevõtluspäeva korraldamine ja käsitööettevõtja auhinna väljaandmine.
- Käsitööettevõtjate koondamine ja laiem kaasamine alaliidu kaudu, ettevõtjatele suunatud toetusprogrammide vahendamine ja arendamine, sh käsitööettevõtjate huvide esindamine toetusmeetmete loojate ja rakendajate juures.
- Ühisturunduse toetamine ja arendamine. Laadad ja esitlused.
- Käsitööettevõtluse kvaliteedi arendamine seire, analüüsi, edulugude, koolituste, 3D kultuuri abil.
- Noorte kaasamine käsitööettevõtlusse: juhendamine ja mentorlus, konkursid, loovprojektid, müügivõimaluste pakkumine. Koostööprojektid käsitööd õpetavate koolidega projekti LooTöö raames. Eesmärk: uus toodang käsitööturule.
- Toetajaliikmete kaasamine koolitusprogrammidesse ja nende tutvustamine meie teabekanalites.
- Õppereiside korraldamine käsitööettevõtjatele.
- Paikkondade parimate käsitööpoodide/meistrikodade kaardistamine ja tutvustamine veebilehel ja paber kandjal.
- Parimate meistrite tunnustamine Keskaja Päevadel, Mardilaadal.

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

Näitused rahvakunstigaleriis 2021
Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn)

5.01–25.01	MTÜ Vidinavakk. Ruudi pärimus_JUURKOOD
26.01–15.02	Urmas Veersalu ja Rookoondis. Rooversum
16.02–8.03	MTÜ Soomaa Koda. Soomaa ühepuulootsik
9.03–29.03	Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Mehed teevad käsitööd
30.03–19.04	Linda Rubena. Läti keraamika
20.04–10.05	Siiri Reimann. Pitsilooming
11.05–31.05	MTÜ Rahvarõivas. Tekiklubi liikmete uuslooming
1.06–21.06	Lahemaa pärimuskoda ja Liis Burk. Eesti pulma kulgemine esemes ja vaimus
22.06–12.07	Heidi Solo. PUITKANGAS. Mulgi moodi tegemised
lisaks 13.–23.07	Margit Solo. PUITKANGAS. Mulgi moodi tegemised
24.07–7.08	Angelika Nöps. Niplispits pitsiaasta raames
8.08–23.08	Kango Tekstiil. Looming
24.08–13.09	Haapsalu Kutsehariduskeskus. Õpilastööde näitus
14.09–04.10	Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Kõrgem Kunstikool Pallas. Koostöö
5.10–25.10	ERKL/Meelis Kihulane. Käsitöö meeste aasta
26.10–15.11	Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Käsitöö
16.11–06.12	Toivo Tähemaa ja väikekandlemeistrid. Rahvapillid
07.12–03.01	Lembe Sihvre. Autorilooming